

DIAGNOZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH SZKÓŁ

MIASTO RUMIA

WYKONAWCA:

RUMIA, GRUDZIEŃ 2015

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
SPIS TABEL	4
SPIS WYKRESÓW	6
WSTĘP	7
STRESZCZENIE I WNIOSKI	11
ROZDZIAŁ I. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI BADAWCZEJ W SZKOŁACH PODLEGAJĄCYCH MIASTU RUMIA	21
ROZDZIAŁ II. ANALIZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH POSZCZEGÓLNYCH SZKÓŁ	26
2.1. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 IM. JÓZEFA WYBICKIEGO.....	26
2.2 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 6 IM. ALEKSANDRA MAJKOWSKIEGO	31
2.3. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 9 IM. KAPITANA ŻEGLUGI WIELKIEJ KAROLA OLGIERDA BORCHARDTA	34
2.4. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 10 IM. JANA BRZECHWY	38
2.5. GIMNAZJUM NR 1 IM. KS. STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO	43
2.6. GIMNAZJUM NR 2 IM. JANUSZA KORCZAKA.....	47
2.7. GIMNAZJUM NR 4 IM. KAROLA WOJTYŁY	50
2.8. II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JÓZEFA KONRADA KORZENIOWSKIEGO	54
ROZDZIAŁ III. POTRZEBY EDUKACYJNE I ROZWOJOWE SZKÓŁ W ZAKRESIE POSZCZEGÓLNYCH GRUP DZIAŁAŃ WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTACJI WEWNĘTRZNEJ SZKÓŁ ORAZ BADAŃ ANKIETOWYCH - DIAGNOZA TRZECH LAT SZKOLNYCH 2012-2015. ...	59
3.1. KSZTAŁTOWANIE I ROZWÓJ KOMPETENCJI KLUCZOWYCH U UCZNIÓW	59
3.2. POTRZEBA I ROZWÓJ DORADZTWA EDUKACYJNO-ZAWODOWEGO.....	72
3.3. UCZNIOWIE NIEPEŁNOSPRAWNI I UCZNIOWIE ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI	73
3.4. DOSKONALENIE UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI ZAWODOWYCH NAUCZYCIELI	74
3.5. WYPOSAŻENIE SZKÓŁ W POMOCE DYDAKTYCZNE I SPRZĘT ICT/TIK	78
ROZDZIAŁ IV. POTRZEBY EDUKACYJNE I ROZWOJOWE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH MIASTA RUMIA	83
ROZDZIAŁ V. HIERARCHIA I CHARAKTER WSPARCIA WYNIKAJĄCE ZE ZDIAGNOZOWANYCH POTRZEB	89
5.1. ROZWÓJ KOMPETENCJI KLUCZOWYCH U UCZNIÓW	92

5.2. DORADZTWO EDUKACYJNO-ZAWODOWE	93
5.3. UCZNIOWIE NIEPEŁNOSPRAWNI I UCZNIOWIE ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI	94
5.4. WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH.....	95
5.5. DOSKONALENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH NAUCZYCIELI	95
5.6. WYPOSAŻENIE SZKÓŁ W POMOCE DYDAKTYCZNE I SPRZĘT ICT	96
PODSUMOWANIE	98

SPIS TABEL

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące poszczególnych szkół.....	8
Tabela 2. Liczebność populacji poddanej badaniu	12
Tabela 3. Relacje liczby respondentów względem liczebności ogółu badanej populacji.....	21
Tabela 4. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2014/2015.....	22
Tabela 5. Liczba uczniów w gimnazjach i II LO w roku szkolnym 2014/2015	23
Tabela 6. Liczba uczniów w poszczególnych typach szkół w roku szkolnym 2014/2015	23
Tabela 7. Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych według stopnia zawodowego.....	24
Tabela 8. Liczba nauczycieli w gimnazjach i Zespole Szkół Ogólnokształcących.....	24
Tabela 9. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez SP nr 1	28
Tabela 10. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez SP nr 1.....	29
Tabela 11. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez SP Nr 6.....	32
Tabela 12. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Szkołę Podstawową Nr 6	33
Tabela 13. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez SP Nr 9.....	36
Tabela 14. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Szkołę Podstawową Nr 9	37
Tabela 15. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez SP Nr 10	41
Tabela 16. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Szkołę Podstawową Nr 10	42
Tabela 17. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez Gimnazjum nr 1.	45
Tabela 18. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Gimnazjum nr 1.....	46
Tabela 19. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez Gimnazjum nr 2.	48
Tabela 20. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Gimnazjum nr 2.....	49
Tabela 21. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez Gimnazjum nr 4	52
Tabela 22. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez szkołę	53
Tabela 23. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez II LO.....	56
Tabela 24. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez II LO	57
Tabela 25. Wyniki egzaminów zewnętrznych	59
Tabela 26. Rodzaje zajęć dodatkowych finansowanych przez organ prowadzący w latach 2008-2014	61
Tabela 27. Rodzaje zajęć dodatkowych finansowanych z budżetu szkoły w latach 2008-2014.....	62

Tabela 28. Rodzaje zajęć dodatkowych finansowanych z Funduszy Europejskich w latach 2008-2014	62
Tabela 29. Projekty finansowane ze środków UE, w których uczestniczyły szkoły	63
Tabela 30. Główne sukcesy edukacyjne szkół w latach 2008-2014	64
Tabela 31. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opinii nauczycieli	65
Tabela 32. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opinii uczniów	66
Tabela 33. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opinii rodziców	67
Tabela 34. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opinii uczniów, nauczycieli i dyrektorów wszystkich szkół	68
Tabela 35. Stopień realizacji kluczowych działań szkoły w opinii nauczycieli	69
Tabela 36. Działania niezbędne dla poprawienia skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opiniach nauczycieli	69
Tabela 37. Najczęściej wymieniane bariery uniemożliwiające uczniom udział w zajęciach pozalekcyjnych w opinii nauczycieli	70
Tabela 38. Dostrzegane przez uczniów bariery uniemożliwiające im udział w zajęciach pozalekcyjnych	71
Tabela 39. Potrzeba realizacji doradztwa zawodowego w opinii nauczycieli	72
Tabela 40. Potrzeba realizacji doradztwa zawodowego w opinii uczniów	72
Tabela 41. Potrzeba realizacji doradztwa zawodowego w opinii rodziców	73
Tabela 42. Liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	74
Tabela 43. Potrzeby nauczycieli w zakresie podnoszenia własnych kwalifikacji	75
Tabela 44. Wykorzystanie w szkołach programów i narzędzi do efektywnego zarządzania szkołą	79
Tabela 45. Potrzeby szkół w zakresie zakupu i wdrożenia programów i narzędzi do efektywnego zarządzania placówką oświatową	79
Tabela 46. Zapotrzebowanie na doposażenie sal i zakup sprzętu, zgłoszone przez nauczycieli	80
Tabela 47. Potrzeba realizacji określonych działań w ramach projektu w rumskich szkołach	90

SPIS WYKRESÓW

Rysunek 1. Średnia ocen w zakresie skuteczności kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów 14

Rysunek 2. Średnia ocen w odniesieniu do zaspakajania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów..... 15

WSTĘP

Niniejsza Diagnoza potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkół podległych Gminie Miasta Rumia powstała na potrzeby przygotowania wniosku o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, Poddziałanie 3.2.1. Jakość edukacji ogólnej. Przygotowanie Diagnozy we właściwej formie jest obligatoryjnym obowiązkiem każdego z samorządów, który chce się ubiegać o dofinansowanie w ramach wspomnianego Podziałania 3.2.1.

Diagnoza przeprowadzona w ramach niniejszego opracowania spełnia wszelkie bieżące wymogi, określone przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w zakresie sposobu przygotowania Diagnozy, jak również w zakresie elementów, które powinna ona zawierać.

Badaniu w ramach Diagnozy poddano wszystkie szkoły podlegające Miastu Rumia, a więc łącznie 8 jednostek. W grupie tej znajdują się 4 Szkoły podstawowe, 3 Gimnazja oraz jedna szkoła ponadgimnazjalna. Szczegółowe dane w zakresie poszczególnych szkół przedstawia Tabela 1.

Dwie z wymienionych szkół tworzą Zespół Szkół Ogólnokształcących, obejmujący Szkołę podstawową nr 9 oraz II Liceum ogólnokształcące. Obie szkoły usytuowane są w jednym kompleksie budynków i podlegają jednej dyrekcji. Liczba nauczycieli dla obu tych szkół stanowi łącznie liczbą 110 osób. Kadra pedagogiczna w ramach Zespołu Szkół liczona jest łącznie stąd też liczba nauczycieli została ujęta jedynie w wierszu dotyczącym Szkoły podstawowej nr 9, ale odnosi się ona jednocześnie do II LO w wierszu 8.

Badaniu poddano wszystkich Dyrektorów szkół, a więc 8 osób, jak również wszystkich nauczycieli, którzy dostępni byli w szkołach w okresie prowadzenia badań ankietowych w liczbie 369 osób, a także reprezentatywną grupę uczniów w łącznej liczbie 963 osób. Zgodnie z obowiązującymi zasadami prowadzenia badań ankietowych przy liczebności badanej populacji na poziomie 4128 osób minimalna wielkość próby badawczej w tym zakresie wynosi 351 osób¹.

---

¹ Przykład obliczenia wielkości grupy badawczej zawarty jest m.in. na stronie www.naukowiec.org/dobor.html

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące poszczególnych szkół

L.p.	Nazwa instytucji	Adres ul.	Dyrektor	Liczba nauczycieli (w osobach)	Liczba uczniów (bez oddziałów przedszkolnych w SP)
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Józefa Wybickiego	Kościelna 6 84-230 Rumia	Irena Kopaczewska	59	673
2.	Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Aleksandra Majkowskiego	Sienkiewicza 30 84-230 Rumia	Irena Krzemińska	108	776
3.	Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Kapitana żeglugi wielkiej Karola Olgierda Borchardta	Stoczniowców 6 84-230 Rumia	Lucyna Oglęcka	110	982
4.	Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Jana Brzechwy	Górnicza 19 84-230 Rumia	Mirosława Grzymkowska	40	422
5.	Gimnazjum Nr 1 im. Ks. Stanisława Ormińskiego	Rodziewiczówny 10 84-230 Rumia	Jolanta Braun	55	560
6.	Gimnazjum Nr 2 im. Janusza Korczaka	Świętojańska 11 84-230 Rumia	Teresa Cebula	37	365
7.	Gimnazjum Nr 4 im. Karola Wojtyły	Batorego 29 84-230 Rumia	Joanna Kwiecińska – Szulc	43	229
8.	II Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Konrada Korzeniowskiego	Stoczniowców 6 84-230 Rumia	Lucyna Oglęcka	-	121
Łącznie liczba nauczycieli i uczniów				452	4128

Źródło: Dane uzyskane z Urzędu Miasta Rumia.

Dla zapewnienia wyższej jakości badań i bardziej wymiernego wyniku badawczego w ramach niniejszej Diagnozy badaniu poddano łącznie 963 uczniów (średnio po 120 ankiet na każdą ze szkół), a więc ilość niemalże 3 razy większą od wymaganego minimum. Jednocześnie badanie przeprowadzone w ten sposób zapewnia wysoką skalę ufności zebranych danych - na poziomie 95%, co oznacza, że uzyskanych wyników możemy być pewni na 95%, natomiast zakładana wielkość ewentualnego błędu statystycznego wynosi w tym przypadku 5%, co oznacza, że różnica pomiędzy rzeczywistymi przekonaniem

ankietowanych, a zadeklarowanymi przez nich w przeprowadzonych badaniach różni się maksymalnie o 5%. Powyższe założenia pozwalają zatem uzyskać bardzo wysoki poziom wiarygodności badań, a poprzez zastosowanie wyższej od wymaganej próby badawczej dodatkowo zwiększyliśmy poziom wiarygodności danych uzyskanych w wyniku badania.

W związku z tym do każdej ze szkół skierowano liczbę ankiet odpowiadającą liczbie nauczycieli oraz po 120 ankiet w zakresie badania dotyczącego uczniów. Każda ze szkół otrzymała pakiet 130 ankiet dla uczniów, gdzie dodatkowa liczba 10 sztuk stanowiła ewentualny zapas możliwy, lecz nie konieczny do wykorzystania. W części szkół, z uwagi na absencję uczniów w okresie kończącym rok szkolny możliwe było przeprowadzenie mniejszej liczby ankiet niż zakładane 120 sztuk, z kolei w innych szkołach przeprowadzono ich więcej. Dzięki temu średnia liczba ankiet przypadających na jedną szkołę wyniosła 120 szt. W przypadku szkół podstawowych badaniu poddawano uczniów klas IV-VI, natomiast w pozostałych szkołach badania prowadzone były wśród uczniów wszystkich klas.

Niniejsza Diagnoza zawiera szczegółową analizę danych zebranych w badaniu oraz wnioski wynikające z tej analizy. Diagnoza ma charakter kompleksowy, co oznacza, że obejmuje wielowątkową analizę danych zebranych w badaniu, a jednocześnie prezentuje je w formie tabelarycznej i graficznej dla większej przejrzystości wykazanych zależności. Jednocześnie analiza danych badawczych dokonana została w ujęciu indywidualnym dla każdej ze szkół, jak również w ujęciu ogólnym dla wszystkich szkół podlegających Gminie Miasta Rumia.

Każda ze szkół otrzymała trzy rodzaje ankiet. Najbardziej rozbudowana i skomplikowana była ankiet dla Dyrektorów szkół, która zawierała łącznie 28 pytań, w tym między innymi pytania dotyczące bieżącej sytuacji szkoły w zakresie wyposażenia, uczestnictwa w projektach unijnych, wyników egzaminów i osiągnięć w zakresie różnego rodzaju konkursów i olimpiad. Druga część ankiety odnosi się natomiast do planowanego projektu, w ramach którego szkoły mogą pozyskać dofinansowanie na realizację działań edukacyjnych i rozwojowych. Ta część ankiety jest zbieżna z treścią ankiety dla nauczycieli, która to ankiet zawiera łącznie 14 pytań dotyczących ściśle badanego zagadnienia. W trzecim rodzaju ankiet to uczniowie są pytani o to, w jakich zajęciach dodatkowych, przedmiotach wyrównawczych czy też kołach zainteresowań chcieliby brać udział. Ta ankiet zawiera jedynie 7 pytań, których treść jest zbieżna z częścią ankiety dla nauczycieli i częścią ankiety dla Dyrekcji szkoły. Czwarty typ ankiet obejmował ankiet dla rodziców, które zakresem pytań są zbliżone do ankiet skierowanych do uczniów. Dzięki takiemu ujęciu możliwe jest również zbadanie różnic i zależności pomiędzy preferencjami Dyrektorów, nauczycieli, uczniów i ich rodziców w podejściu do tego samego zagadnienia.

Badana grupa obejmuje zarówno kobiety jak i mężczyzn, jednakże w odniesieniu do poszczególnych płci nie zaobserwowano znaczących różnic w zakresie postrzegania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkoły reprezentowanej przez badanych, stąd też nie ma potrzeby analizowania każdego ze wskaźników z podziałem na płeć.

STRESZCZENIE I WNIOSKI

W badaniu uczestniczyło łącznie 1484 osób. Liczba ta obejmuje 369 nauczycieli i 8 Dyrektorów, 963 uczniów – średnio po 120 uczniów na każdą z ośmiu badanych szkół oraz 144 rodziców. Wyniki przeprowadzonych badań zaprezentowane są w podziale na każdą ze szkół, w ramach której przeanalizowano kolejno odpowiedzi udzielane przez dyrekcję, nauczycieli, uczniów i ich rodziców. Następnie opisana została korelacja pomiędzy odpowiedziami udzielanym przez poszczególne grupy badawcze, a więc zbadana została zależność pomiędzy odpowiedziami dyrekcji, nauczycieli, uczniów i rodziców na ten sam temat. W większości przypadków można dostrzec, iż odpowiedzi dyrekcji i nauczycieli charakteryzują się wysokim poziomem korelacji, co oznacza, że grupy te myślą bardzo podobnie w odniesieniu do poszczególnych pytań zawartych w ankiecie. Wynika to między innymi z dogłębnej wiedzy tych obu grup w zakresie potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkoły oraz potrzeb w odniesieniu do kształtowania kluczowych kompetencji uczniów w dzisiejszej rzeczywistości edukacyjnej. Spojrzenie dyrekcji i nauczycieli rozbiega się nieco z poglądem uczniów i ich rodziców na określony temat. Z odpowiedzi udzielanych przez uczniów i rodziców wynika bowiem, że te grupy respondentów w wielu aspektach lepiej oceniają szkołę, niż nauczyciele i dyrektorzy, co wynika prawdopodobnie z faktu, iż mniej znają rzeczywiste realia szkoły. Ponadto te dwie grupy respondentów są mniej nastawione na dodatkowe zajęcia niż obserwujemy to w przypadku nauczycieli i dyrekcji. Może to wynikać z faktu, iż plan zajęć uczniów jest i tak już znacznie przeładowany m.in. poprzez dodatkowe zajęcia sponsorowane przez rodziców i młodzież dostrzega stopniowo ten poziom codziennego obciążenia zajęciami dodatkowymi.

W każdej z ośmiu analizowanych szkół Dyrektorem jest kobieta, co jest zgodne z tendencją występującą w województwie pomorskim, gdzie w większości szkół na różnym szczeblu edukacji Dyrektor jest płci żeńskiej. Podobna przewaga płci występuje w przypadku nauczycieli. W badanych szkołach, podobnie jak w całym województwie pomorskim, wśród nauczycieli występuje znaczna przewaga kobiet.

W każdej badanej szkole ankiety wypełniało średnio 120 uczniów, reprezentujących poszczególne klasy. Liczebność grupy uczniów poddanych badaniu ustalano zgodnie z obowiązującymi w statystyce zasadami. Liczebność grupy badawczej ustalono na poziomie niemalże trzykrotnie wyższym niż minimalna liczba członków określonej społeczności, która zgodnie z zasadą badań ankietowych powinna być poddana badaniu z uwagi na ogólną liczebność populacji uczniów we wszystkich 8 szkołach, kształtującą się na poziomie 4128 osób.

Tabela 2. Liczebność populacji poddanej badaniu

L.p.	Nazwa instytucji	Liczba nauczycieli (w osobach)	Liczba uczniów (bez oddziałów przedszkolnych w SP)	Liczba ankietowanych nauczycieli	Liczba ankietowanych uczniów	Liczba ankietowanych rodziców
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Józefa Wybickiego	59	673	47 + Dyrektor	130	20
2.	Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Aleksandra Majkowskiego	108	776	90 + Dyrektor	120	20
3.	Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Kapitana żeglugi wielkiej Karola Olgierda Borchardta	110	982	88 + Dyrektor	129	13
4.	Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Jana Brzechwy	40	422	35 + Dyrektor	125	17
5.	Gimnazjum Nr 1 im. Ks. Stanisława Ormińskiego	55	560	48 + Dyrektor	120	20
6.	Gimnazjum Nr 2 im. Janusza Korczaka	37	365	27 + Dyrektor	121	17
7.	Gimnazjum Nr 4 im. Karola Wojtyły	43	229	34 + Dyrektor	105	18
8.	II Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Konrada Korzeniowskiego	-	121	88 + Dyrektor	113	19
Łącznie liczba nauczycieli, uczniów i rodziców		452	4128	369	963	144

Źródło: Dane uzyskane z Urzędu Miasta Rumia oraz w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań ankietowych

Najczęściej wybieranymi rodzajami zajęć wyrównawczych był język polski, matematyka i język angielski. Podobnie rzecz się kształtowała w przypadku zajęć dodatkowych na poziomie rozszerzonym. Z kolei w odniesieniu do kół zainteresowań najczęściej zaznaczane było przygotowanie do konkursów i olimpiad oraz artystyczne koła zainteresowań (muzyczne i plastyczne), a także informatyka. W wypełnianych ankietach dostrzec można niechęć dyrekcji do realizacji zajęć w formie e-learningu, bo większość badanych wskazuje raczej na formę zajęć stacjonarnych jako preferowany sposób realizacji dodatkowych zajęć. Wynika to między innymi z faktu, iż doświadczenie minionych lat pokazuje, że trudno zmobilizować ucznia do samodzielnego realizowania zadań na platformie e-learnigowej. To z kolei przekłada się na trudności osiągnięcia wskaźników z tym związanych.

Obserwuje się tendencję, że nauczyciel danego przedmiotu chętniej wskazuje swój przedmiot jako niezbędny do realizacji zarówno w ramach zajęć wyrównawczych, jak również w odniesieniu do zajęć na poziomie rozszerzonym. Nierzadko zdarzało się również, że

wskazywał swój przedmiot jako jedyny do realizacji w zakresie zajęć wyrównawczych i zajęć na poziomie rozszerzonym.

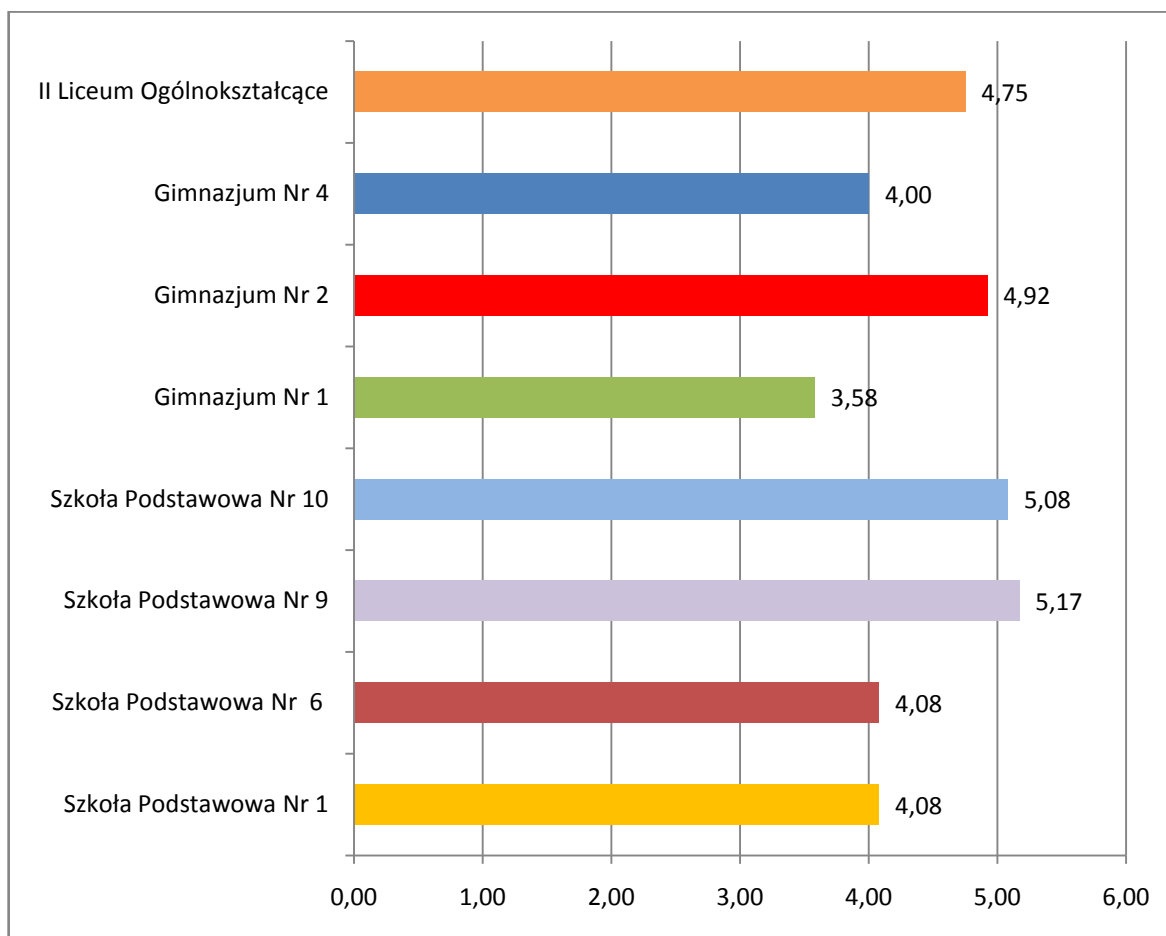
Trzy najczęściej pojawiające się miejsca wyjazdów edukacyjnych to Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, Centrum Nauki Experyment w Gdyni oraz Centrum Hewelianum w Gdańsku. Pojawiają się one zarówno w deklaracjach dyrekcji szkół, jak również w odpowiedziach udzielanych przez nauczycieli i uczniów.

Dyrektorzy Gimnazjów wskazywali znacznie szerszy wachlarz zajęć dodatkowych i kół zainteresowań, niż miało to miejsce w przypadku Dyrektorów szkół podstawowych. Ponadto znacznie mniej optymistycznie oceniali oni skuteczność swojej szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych w dwunastu wskazanych zakresach tematycznych. Podobnie rzecz się ma z nauczycielami. W przypadku szkół podstawowych wykazywano raczej chęć realizacji zajęć z przedmiotów podstawowych takich jak język polski, matematyka, język obcy. W odniesieniu do gimnazjów wachlarz ten poszerzał się o fizykę, chemię, biologię, geografę i historię.

Dyrektorzy szkół i nauczyciele dostrzegają szeroki wachlarz barier, jakie uniemożliwiają uczniom korzystanie z dodatkowych zajęć, kół zainteresowań i wyjazdów edukacyjnych. Do podstawowych przeszkód w tym zakresie najczęściej zalicza się dwuzmianowy charakter pracy szkoły, brak motywacji do nauki po stronie ucznia, jak również niedostateczne zainteresowanie rodziców oraz przeładowany plan zajęć ucznia z powodu jego uczestnictwa w wielu zajęciach pozalekcyjnych. Brak zaangażowania ze strony rodziców oraz zbyt niska motywacja uczniów jest również najczęściej wymienianą przyczyną niepowodzeń szkolnych. W szkołach gimnazjalnych wskazuje się dodatkowo na braki wiedzy wynikające z etapu szkoły podstawowej, stąd też istotne jest wprowadzenie zajęć wyrównawczych pozwalających zmniejszyć dysproporcje w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów, którzy ukończyli różne szkoły podstawowe.

W przypadku poszczególnych szkół zróżnicowany jest poziom oceny ich skuteczności w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów. Średnia ocen otrzymanych przez poszczególne szkoły zaprezentowana została na Rysunku 1. Z kolei Rysunek 2. przedstawia prezentację graficzną średniej oceny w zakresie pełnienia przez szkołę określonych funkcji odpowiadających potrzebom uczniów i środowiska w zakresie edukacji i rozwoju.

Rysunek 1. Średnia ocen w zakresie skuteczności kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów

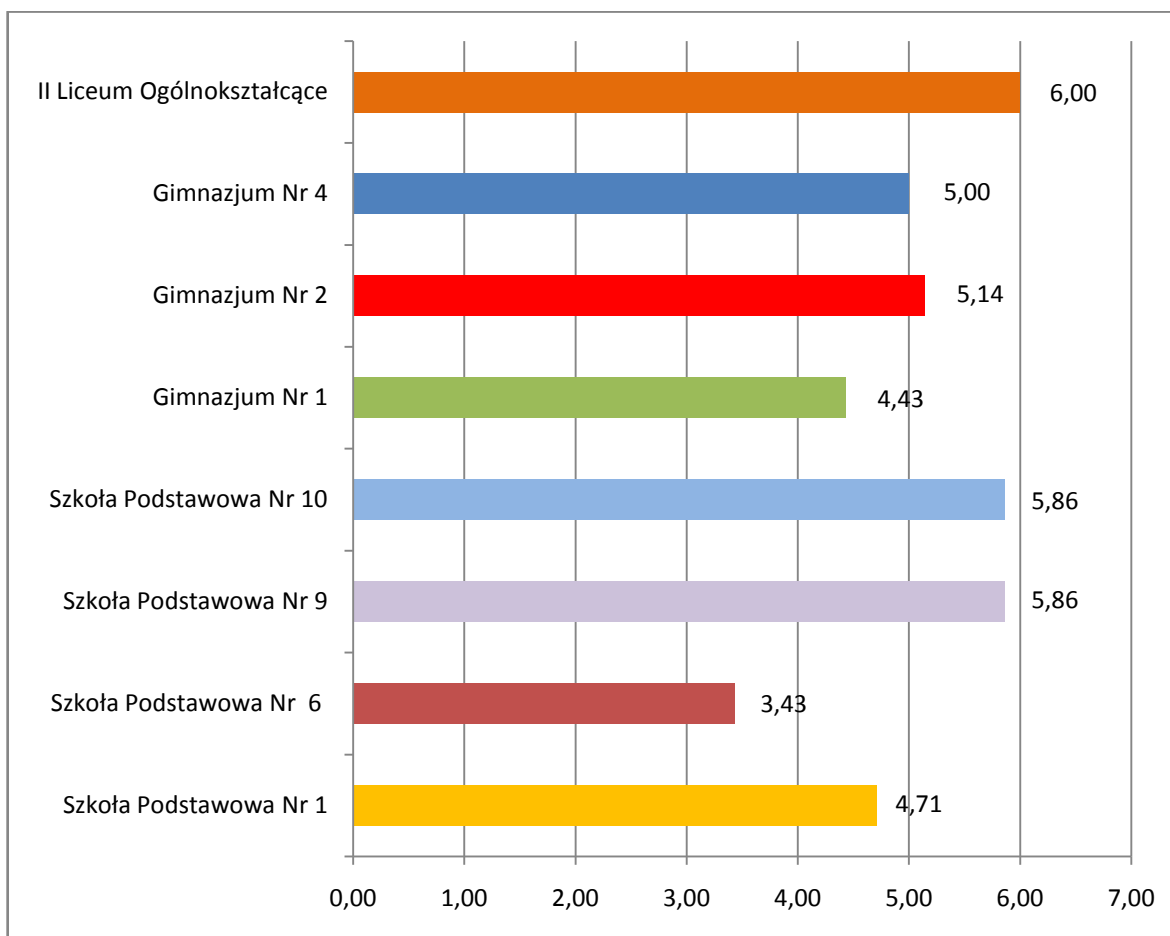

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badań ankietowych

Wśród wymienianych sposobów na zwiększenie skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych wymieniane są między innymi nauka metodą projektów, zmniejszenie liczebności klas, rozwijanie współpracy między szkołami oraz między szkołą a jej otoczeniem (rodzicami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami powołanymi do pomocy dziecku i rodzinie). Ciekawym sposobem podniesienia skuteczności w tym zakresie są wymieniane przez nauczycieli spotkania z osobami, które odniosły sukces i mają pasję.

Nieco inaczej kształtuje się opinia dyrektorów i kadry pedagogicznej na temat zaspokajania przez szkołę potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów.

Rysunek 2. Średnia ocen w odniesieniu do zaspakajania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Szkoły w większości są dobrze wyposażone w sprzęt IT i wykorzystywany jest on często w ramach prowadzonych lekcji. Najwięcej potrzeb w zakresie wyposażenia szkoły dotyczy zakupu tablic interaktywnych, które są nowoczesnym, a jednocześnie bardzo drogim narzędziem dydaktycznym, usprawniającym i czyniącym ciekawym proces przekazywania i przyswajania wiedzy. Poza brakiem tablic interaktywnych kolejnym najczęściej wskazywanym brakiem jest konieczność zakupu sprzętu komputerowego, lub pojawiająca się w kilku przypadkach konieczność wymiany przestarzałego już sprzętu komputerowego.

Dostrzega się również potrzebę doskonalenia nauczycieli w zakresie posiadanych przez nich umiejętności i kompetencji. Najczęściej wskazywanymi rodzajami szkoleń i kursów, jakie mogliby odbyć nauczyciele były szkolenia z zakresu skutecznego nauczania, wykorzystania IT w procesie nauczania oraz motywowania uczniów do pracy, jak również szkolenia mające na celu podniesienie kwalifikacji językowych.

Szkoły, w których nie ma etatu psychologa zgłaszają potrzebę stworzenia takiego etatu. Podobnie jest w przypadku etatu psychoterapeuty. Potrzeby posiadania psychoterapeuty w szkołach są coraz większe, co wynika z rosnącej liczby przypadków, w których pomoc psychoterapeuty staje się niezbędna. Szkoły podstawowe nie wykazują potrzeby zatrudnienia doradcy zawodowego, natomiast szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne taką potrzebę deklarują.

Przeprowadzone badania wskazują na szereg działań, jakie zdaniem dyrekcji, nauczycieli i uczniów powinny być podjęte w ramach realizacji planowanego projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, Poddziałanie 3.2.1. Jakość edukacji ogólnej. Działania te dzielą się na grupy wynikające z modułów tematycznych składających się na formularz przeprowadzonych ankiet.

Planowany projekt edukacyjny obejmował będzie szereg działań służących zaspokojeniu potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów, jak również mających na celu zaspokojenie zapotrzebowania szkół na pomoce dydaktyczne i działania zmierzające do poprawy kwalifikacji kadry pedagogicznej. Działania skierowane na poprawę wiedzy, umiejętności i kwalifikacji uczniów obejmowały będą między innymi zajęcia wyrównawcze, zajęcia dodatkowe na poziomie rozszerzonym, koła zainteresowań oraz wyjazdy edukacyjne.

W grupie zajęć wskazywanych przez ankietowanych, jako konieczne do realizacji w ramach zajęć wyrównawczych przodowały przedmioty będące głównym elementem procesu sprawdzania wiedzy uczniów na różnym poziomie edukacji w formie sprawdzianu szóstoklasisty, egzaminu gimnazjalisty oraz matury w przypadku szkół ponadgimnazjalnych. Wskazywane przez ankietowanych przedmioty obejmują język polski, matematykę i język obcy, którym najczęściej jest język angielski. Zadaniem zajęć wyrównawczych w zakresie wskazanych przedmiotów jest przede wszystkim wyrównanie różnic w poziomie wiedzy posiadanej przez uczniów, co z kolei w sposób bezpośredni może przełożyć się na wyniki wspomnianych egzaminów i sprawdzianów.

Szerszy wachlarz przedmiotów wskazywany jest z kolei w odniesieniu do zajęć na poziomie rozszerzonym, które mają przygotować uczniów i ukierunkować ich do edukacji w określonym kierunku i specjalizacji. W tym zakresie do grupy przedmiotów obejmujących język polski, matematykę i język obcy (głównie angielski) dołączyły również takie przedmioty jak: przyroda/biologia, historia, fizyka, chemia, geografia.

Bardzo dużym zainteresowaniem ankietowanych cieszą się również zajęcia dodatkowe realizowane w formie kół zainteresowań. Ankietowani wymieniają szeroki wachlarz dziedzin, w ramach których realizowane powinny być tego typu koła zainteresowań.

Pogrupować je można w następujące grupy tematyczne:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad;
- Kółka artystyczne (plastyczne, muzyczne, wokalne, teatralne, taneczne, hafciarskie, dekoratorskie, fotograficzne);
- Kółko turystyczne,
- Kółko przedsiębiorczości,
- Koło informatyczne,
- Koło dziennikarskie,
- Kółko sportowe,
- Kółko modelarskie,
- Kółko zabaw i gier logicznych,
- Zajęcia laboratoryjne w zakresie chemii, fizyki i biologii,
- Warsztaty pomocy przedmedycznej.

Dużym zainteresowaniem, zarówno po stronie dyrekcji, nauczycieli i uczniów, cieszą się wyjazdy edukacyjne, które poza walorem pedagogicznym posiadają również charakter rozrywkowy, więc są ciekawą formą przyswajania wiedzy. Ankietowani zostali poproszeni o wymienienie docelowych miejsc wyjazdów edukacyjnych. Wskazywane przez nich cele takich wyjazdów obejmowały:

- Centrum Nauki Experyment w Gdyni,
- Centrum Nauki Kopernik w Warszawie,
- Muzeum Hymnu Narodowego w Będminie,
- Muzeum Powstania Warszawskiego,
- Centrum Edukacji i Promocji Regionu w Szymbarku,
- Centrum Hewelianum w Gdańsku,
- Wycieczki zagraniczne,
- Lokalne muzea i obiekty kulturalne (teatr, kino, opera, filharmonia),
- Błękitna lub zielona szkoła,
- Akwarium Gdyńskie.

Istotny element wskazywany przez badanych do realizacji w zakresie planowanego projektu edukacyjnego stanowi również zakup pomocy dydaktycznych, które pozwolą zwiększyć skuteczność szkół i efektywność ich działalności edukacyjnej. Najczęściej wskazywane przez dyrektorów i nauczycieli pomoce dydaktyczne, których zakup w ramach projektu jest ich zdaniem niezbędny, obejmują:

- Tablice interaktywne;
- Rzutniki;

- Komputery stacjonarne do sal lekcyjnych oraz laptopy dla nauczycieli;
- Wyposażenie laboratoriów (biologia, fizyka, chemia);
- Programy multimedialne;
- Sprzęt audio-video.

Realizacja projektu unijnego w ramach RPO 3.2.1. Jakość edukacji ogólnej daje możliwość nie tylko podniesienia wiedzy, umiejętności i kwalifikacji uczniów, ale również stwarza możliwości w zakresie podniesienia kompetencji nauczycieli. Potrzebę w tym zakresie dostrzegają zarówno nauczyciele, jak i dyrekcja szkół. Wśród najczęściej wymienianych tematów, w jakich wskazane byłoby podniesienie kwalifikacji kadry pedagogicznej, znajdują się:

- Wykorzystanie środków IT w zajęciach dydaktycznych;
- Kursy językowe dla nauczycieli;
- Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych - zarówno z uczniem zdolnym, jak i uczniem z dysfunkcjami;
- Warsztaty z wystąpień publicznych i emisji głosu;
- Kurs uczący jak skutecznie motywować uczniów do pracy;
- Innowacje pedagogiczne, eksperymenty i projekty edukacyjne;
- Rewalidacja i ocenianie kształtujące;
- Kurs efektywnego uczenia się i nauczania.

Badani dyrektorzy i nauczyciele widzą potrzebę realizacji projektu unijnego zmierzającego do poprawy jakości świadczonej przez nich edukacji, jednakże dostrzegają również wiele barier, które uniemożliwiają lub przynajmniej utrudniają udział uczniów w tego typu projektach. Do podstawowych barier w tym zakresie zaliczają oni:

- dwuzmianowość w zakresie zajęć obowiązkowych;
- brak wolnych sal dla przeprowadzenia zajęć dodatkowych w ramach projektu;
- brak środków na finansowanie zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania i ograniczone możliwości finansowe rodziców;
- mało atrakcyjna forma zajęć i brak odpowiedniego wyposażenia dydaktycznego;
- brak motywacji i chęci ze strony ucznia do uczestnictwa w zajęciach dodatkowych podnoszących jego umiejętności i kwalifikacje;
- brak czasu wynikający z dużej ilości zajęć obowiązkowych, które mają uczniowie w całym tygodniu nauki;
- brak zainteresowania ze strony ucznia i jego rodziców w zakresie rozwijania kwalifikacji, kompetencji kluczowych oraz umiejętności ucznia;

- niechęć ze strony ucznia i jego rodziców do niektórych rodzajów zajęć - zwłaszcza tych o charakterze wyrównawczym;
- brak znajomości własnych potrzeb edukacyjnych oraz brak wizji dalszego rozwoju przejawiane zarówno przez uczniów, jak i ich rodziców.

Dyrekcja i nauczyciele wskazują szereg czynników, które mogą pozytywnie wpłynąć na zwiększenie skuteczności szkoły w zakresie zaspakajania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów oraz na pokonanie barier, utrudniających udział w projektach edukacyjnych. Zdaniem ankietowanych jest to niezbędne dla osiągnięcia lepszych wyników i efektów nauczania. Do podstawowych działań w tym zakresie, wymienianych najczęściej przez badanych należą takie elementy jak:

- Doposażenie szkoły w niezbędny sprzęt i pomoce dydaktyczne, takie jak tablice interaktywne, komputery, rzutniki i sprzęt stanowiący wyposażenie laboratorium biologicznego, chemicznego i fizycznego;
- Zwiększenie nacisku w zakresie prowadzenia zajęć metodą warsztatową, opartą na praktycznym wykorzystaniu zdobywanej wiedzy;
- Prowadzenie dodatkowych zajęć praktycznych oraz organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi, którzy odnieśli sukces w dziedzinie, którą się zajmują;
- Stałe podnoszenie kwalifikacji nauczycieli;
- Zwiększenie oferty edukacyjnej szkoły poprzez organizację kół zainteresowań oraz zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności i kwalifikacje uczniów, jak również organizację wycieczek edukacyjnych;
- Ograniczenie liczebności klas i odejście od dwuzmianowości w planie lekcji;
- Zwiększenie zatrudnienia w szkołach psychologów i psychoterapeutów;
- Udział w projektach pozwalających sfinansować dodatkowe zajęcia oraz ponadprogramowe działania edukacyjne;
- Rozwój współpracy międzynarodowej i współpracy z instytucjami działającymi w otoczeniu szkoły, a więc z różnego rodzaju instytucjami, organizacjami pozarządowymi, firmami i innymi szkołami.

Najważniejsze wnioski wynikające z przeprowadzonych badań obejmują następujące zagadnienia:

- W poszczególnych szkołach wskazywane są podobne potrzeby w zakresie przedmiotów, jakich powinny dotyczyć zajęcia wyrównawcze i zajęcia dodatkowe rozwijające kwalifikacje i umiejętności uczniów,

- Wszystkie badane grupy w odniesieniu do planowanego projektu preferują realizację zajęć w tygodniu nauki szkolnej, a nie w weekend, a pożądaną formą zajęć są zajęcia stacjonarne, a nie e-learningowe;
- Badani wykazują chęć organizacji kół zainteresowań i wyjazdów edukacyjnych, przedstawiając szeroki wachlarz tematyki kół oraz destynacji wyjazdów;
- W gimnazjach i II LO docenia się znaczenie i konieczność organizacji dodatkowych zajęć z doradztwa zawodowego w ramach projektu, natomiast w szkołach podstawowych takiej potrzeby nie ma;
- Dyrekcja i nauczyciele dostrzegają wiele barier dotyczących możliwości uczestnictwa uczniów w projekcie, jednocześnie wskazując sposoby ich zniwelowania;
- Uczniowie przejawiają spore zainteresowanie udziałem w projekcie, choć wskazywane przez nich potrzeby różnią się nieco od wskazań nauczycieli i dyrekcji;
- Dyrekcja i nauczyciele znacznie lepiej oceniają szkołę i realizację przez nią poszczególnych funkcji związanych z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i rozwojowych ucznia, niż sami uczniowie;
- Każda ze szkół wskazuje na niedostateczne wyposażenie placówki w sprzęt dydaktyczny, co dotyczy głównie tablic interaktywnych, komputerów i sprzętu laboratoryjnego;
- Dyrekcja i nauczyciele widzą znaczną potrzebę w zakresie zapewnienia możliwości dokształcania się i zdobywania nowych kwalifikacji przez kadre pedagogiczną szkoły;
- Wskazuje się również na potrzebę stworzenia dodatkowych etatów psychologa i psychoterapeuty, co wynika z rosnących potrzeb szkół w tym zakresie.

Zebrane dane badawcze wskazują na potrzebę realizacji projektu unijnego w ramach działania 3.2.1. Jakość edukacji ogólnej dla każdej ze szkół, choć w poszczególnych placówkach zróżnicowany będzie zakres podejmowanych działań. Jednocześnie przedstawione wyniki badań, dokładnie wskazują niezbędny zakres planowanego projektu. Z punktu widzenia charakteru poszczególnych szkół i w wyniku nieznacznych różnic w potrzebach poszczególnego rodzaju placówek edukacyjnych wskazane byłoby przygotowanie dwóch odrębnych wniosków, z których jeden obejmowałby szkoły podstawowe, a drugi gimnazja i II LO. Taki podział nie jest konieczny, jednakże wydaje się być wskazany z uwagi na przejrzystość projektu i klarowność określonych działań oraz ze względu na sprawniejszy proces osiągania poszczególnych wskaźników na etapie realizacji projektu. Nabór w ramach RPO 3.2.1. nie daje jednak możliwości złożenia przez określoną JST więcej niż jednego wniosku - wyjątek stanowią miasta na prawach powiatu.

ROZDZIAŁ I. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI BADAWCZEJ W SZKOŁACH PODLEGAJĄCYCH MIASTU RUMIA

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród dyrekcji, nauczycieli, uczniów i rodziców w szkołach podlegających Miastu Rumia charakteryzuje się bardzo dużą dokładnością ze względu na obraną grupę badawczą. W przypadku uczniów objęto badaniem kilkakrotnie większą grupę niż wymagały tego zasady prowadzenia badań statystycznych. Imponujący jest również odsetek nauczycieli, którzy wzięli udział w badaniu.

Tabela 3. Relacje liczby respondentów względem liczebności ogółu badanej populacji

L.p.	Nazwa instytucji	Rzeczywista liczba nauczycieli i uczniów w szkołach		Liczba nauczycieli, uczniów i rodziców poddanych badaniu			Procent ogółu populacji	
		Liczba nauczycieli (w osobach)	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów	Liczba rodziców	% nauczycieli	% Uczniów
1.	Szkoła Podstawowa nr 1	59	673	47	130	20	79,66%	19,32%
2.	Szkoła Podstawowa nr 6	108	776	90	120	20	83,33%	15,46%
3.	Szkoła Podstawowa nr 9	110	982	88	129	13	80,00%	13,14%
4.	Szkoła Podstawowa nr 10	40	422	35	125	17	87,50%	29,62%
5.	Gimnazjum nr 1	55	560	48	120	20	87,27%	21,43%
6.	Gimnazjum nr 2	37	365	27	121	17	72,97%	33,15%
7.	Gimnazjum nr 4	43	229	34	105	18	79,07%	45,85%
8.	II Liceum Ogólnokształcące	110	121	88	113	19	80,00%	93,39%
RAZEM		452	4128	369	963	144	81,64%	23,33%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W powyższej tabeli można dostrzec, iż badaniu została poddana zdecydowana większość nauczycieli pracujących w szkołach podlegających Miastu Rumia. Przebadano średnio blisko 82% wszystkich nauczycieli, natomiast w poszczególnych szkołach odsetek badanych członków kadry pedagogicznej nie był niższy niż 72%. Dzięki temu wyniki badań są bardzo miarodajne i przedstawiają rzeczywisty obraz poglądów nauczycieli na kwestię potrzeb edukacyjnych i rozwojowych każdej ze szkół.

Również w przypadku uczniów przebadany został znaczny ich odsetek. Największy procent uczniów został poddany badaniu w przypadku II Liceum Ogólnokształcącego, gdzie ankiety wypełniło aż 93% wszystkich uczniów, uczęszczających do tej szkoły. Jedyne ośmioro uczniów nie wypełniło ankiet, co wynika z frekwencji w dniach prowadzenia badań ankietowych w szkole. W przypadku szkół podstawowych odsetek przebadanych uczniów jest znacznie niższy. Zauważyć tu natomiast należy, że badaniu ankietowemu poddawano jedynie uczniów klas IV-VI z uwagi na fakt, iż uczniowie klas młodszych nie byłoby w stanie samodzielnie zrozumieć i wypełnić ankiet. Uczniowie klas IV-VI stanowią średnio połowę populacji szkół podstawowych, co oznacza, że w odniesieniu do tej grupy docelowej wskaźnik procentowy przedstawiony w tabeli 3 byłby zatem dwukrotnie wyższy, gdyby ujmować jedynie relację przebadanych uczniów do ogólnej liczby uczniów klas starszych - IV-VI. Uczniowie młodszy nie byli poddawani bezpośredniemu badaniu, jednakże ich interesy oraz potrzeby edukacyjne zostały w sposób istotny wyrażone zarówno przez dyrektorów, nauczycieli, jak również rodziców. Te trzy grupy respondentów wskazywały działania, jakie powinny być podjęte na rzecz uczniów młodszych w ramach planowego projektu edukacyjnego.

W kolejnych tabelach przedstawiono liczebność poszczególnych szkół i klas z podziałem na płeć.

Tabela 4. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2014/2015

Wyszczególnienie	SP nr 1			SP nr 6			SP nr 9			SP nr 10		
	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M
Klasa I	154	82	72	162	79	83	241	131	110	86	39	47
Klasa II	97	56	41	116	66	50	128	55	73	54	32	22
Klasa III	106	55	51	101	42	59	156	76	80	77	42	35
Klasa IV	113	66	47	155	72	83	156	79	77	67	39	28
Klasa V	97	49	48	109	50	59	144	70	74	67	35	32
Klasa VI	107	46	61	131	67	64	154	81	73	71	38	33
Razem	674	354	320	774	376	398	979	492	487	422	225	197

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Zaprezentowane dane wskazują, iż najliczniejszą szkołą podstawową jest Szkoła Podstawowa nr 9, wchodząca w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących. Drugą co do

liczebności uczniów jest Szkoła Podstawowa nr 6, a następnie Szkoła Podstawowa nr 1. Najmniejszą ze szkół podstawowych jest Szkoła Podstawowa nr 10.

W przypadku większości ze szkół widoczna jest względna równowaga w zakresie płci. Wyjątek w tym przypadku stanowi II Liceum Ogólnokształcące, gdzie występuje znacząca przewaga dziewcząt. Kobiet wśród uczniów Liceum jest dwukrotnie więcej niż uczących się tam mężczyzn.

Tabela 5. Liczba uczniów w gimnazjach i II LO w roku szkolnym 2014/2015

Wyszczególnienie	Gimnazjum nr 1			Gimnazjum nr 2			Gimnazjum nr 4			II LO		
	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M
Klasa I	191	93	98	127	65	62	54	26	28	35	23	12
Klasa II	180	102	78	106	50	56	104	46	58	47	35	12
Klasa III	188	71	117	133	67	66	71	30	41	39	24	15
Razem	559	266	293	366	182	184	229	102	127	121	82	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Analizując poszczególne typy szkół, dostrzec można, że największą liczbą uczniów charakteryzują się szkoły podstawowe. Miastu Rumia podlegają 4 szkoły podstawowe, 3 gimnazja oraz 1 liceum. Mimo, iż szkół podstawowych jest zaledwie o jedną placówkę więcej niż gimnazjów, to w zakresie liczebności uczniów szkoły podstawowe są niemalże 2,5 krotnie większe od gimnazjów.

Tabela 6. Liczba uczniów w poszczególnych typach szkół w roku szkolnym 2014/2015

Wyszczególnienie	Razem SP			Gimnazjum			Liceum			Łącznie szkoły w Tczewie		
	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M	Liczba uczniów	K	M
Klasa I	643	321	322	372	184	188	35	23	12	4124	2045	2079
Klasa II	395	194	201	390	198	192	47	35	12			
Klasa III	440	211	229	392	168	224	39	24	15			
Klasa IV	491	237	254									
Klasa V	417	203	214									
Klasa VI	463	247	216									
Razem	2849	1413	1436	1154	550	604	121	82	39			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Tabela 7. Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych według stopnia zawodowego

Wyszczególnienie	SP nr 1			SP nr 6			SP nr 10		
	Liczba nauczycieli	K	M	Liczba nauczycieli	K	M	Liczba nauczycieli	K	M
nauczyciel dyplomowany	18	18	0	50	49	1	27	25	2
nauczyciel kontraktowy	8	8	0	18	17	1	3	3	0
nauczyciel mianowany	17	16	1	16	16	0	4	4	0
Stażysta	2	2	0	2	2	0	0	0	0
nie podano	2	2	0	7	6	1	1	1	0
Razem	47	46	1	93	90	3	35	33	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W zestawieniu zaprezentowanym w tabeli 7 brakuje liczby nauczycieli w Szkole Podstawowej nr 9, co wynika z faktu, iż łącznie z II Liceum Ogólnokształcącym tworzy ona Zespół Szkół Ogólnokształcących. Nauczyciele pracujący w ZSO uczą zarówno licealistów, jak i uczniów szkoły podstawowej, stąd też zostali ujęci jako nauczyciele ZSO w kolejnej tabeli.

Tabela 8. Liczba nauczycieli w gimnazjach i Zespole Szkół Ogólnokształcących

Wyszczególnienie	Gimnazjum nr 1			Gimnazjum nr 2			Gimnazjum nr 4			ZSO		
	Liczba nauczycieli	K	M	Liczba nauczycieli	K	M	Liczba nauczycieli	K	M	Liczba nauczycieli	K	M
nauczyciel dyplomowany	26	24	2	20	17	3	23	20	3	41	36	5
nauczyciel kontraktowy	5	4	1	3	3	0	1	0	1	18	17	1
nauczyciel mianowany	15	10	5	4	3	1	5	5	0	14	14	0
Stażysta	2	1	1	0	0	0	1	0	1	3	3	0
nie podano	2	2	0	0	0	0	5	5	0	7	6	1
Razem	50	41	9	27	23	4	35	30	5	83	76	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W zależności od wielkości poszczególnych placówek różna jest też liczba uczących w nich nauczycieli. Tabele 7 i 8 stanowią zestawienie nauczycieli według stopnia awansu zawodowego. Dane te dotyczą osób, które brały udział w badaniu, a nie ogólnej liczby nauczycieli w poszczególnych szkołach. Tym co jest wyraźnie widoczne w sporządzonych

w tabelach zestawieniach jest znacząca dysproporcja płci wśród nauczycieli. Zdecydowaną większość kadry pedagogicznej stanowią bowiem kobiety. W kilkudziesięcioosobowym gronie pedagogicznym zaledwie kilku nauczycieli to mężczyźni. Przewaga kobiet wśród nauczycieli jest charakterystyczna dla naszego kraju i województwa pomorskiego. Proporcje płci są mniej zróżnicowane jedynie w przypadku szkół o profilu zawodowym, gdzie rośnie nieco odsetek uczących tam mężczyzn. Miastu Rumia nie podlegają jednakże żadne szkoły zawodowe.

Poza dyrekcją, nauczycielami oraz uczniami, badaniom ankietowym poddano również rodziców uczniów uczęszczających do rumskich szkół. Łącznie ankiety wypełniło 144 rodziców, co daje średnio 18 rodziców na jedną szkołę. W grupie tej, podobnie jak w przypadku nauczycieli przeważały kobiety.

ROZDZIAŁ II. ANALIZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH POSZCZEGÓLNYCH SZKÓŁ

W tej części Diagnozy dokonano szczegółowej analizy danych zebranych w wyniku badania ankietowego z podziałem na każdą ze szkół. Każdy z rozdziałów zawiera analizę odpowiedzi dyrekcji danej szkoły, jak również grona pedagogicznego, ankietowanych uczniów oraz ich rodziców. Następnie rozpatrywana jest również zależność i podobieństwa w zakresie odpowiedzi udzielanych na poszczególne pytania pomiędzy tymi czterema grupami respondentów. W ostatecznym ujęciu dane dotyczące każdej ze szkół zostaną ujęte w sposób syntetyczny w ogólnym zestawieniu, na podstawie którego wyciągnięte zostaną najważniejsze wnioski wynikające z analizy danych. Takie zestawienie zawiera jednak dopiero kolejny rozdział niniejszej Diagnozy.

2.1. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 IM. JÓZEFA WYBICKIEGO

W badanej szkole ankietą objęto 47 nauczycieli, 1 Dyrektora szkoły oraz 130 uczniów, co stanowi 19% wszystkich uczniów uczęszczających do tej placówki szkolnej, a także 20 rodziców.

Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 1 widzi potrzebę zorganizowania zajęć wyrównawczych dla uczniów swojej szkoły między innymi w zakresie podstawowych przedmiotów takich jak język polski, matematyka, język angielski i przyroda. W przypadku każdego rodzaju zajęć dodatkowych, zdaniem Dyrektora powinny się one odbywać w tygodniu w formie zajęć stacjonarnych. Dyrekcja dostrzega również potrzebę organizacji zajęć dodatkowych, rozwijających umiejętności i kompetencje uczniów w zakresie przedmiotów wykładanych w szkole. W grupie przedmiotów, w ramach których Dyrektor dostrzega potrzebę przeprowadzenia zajęć dodatkowych znajdują się język polski, matematyka, język angielski, przyroda, historia, muzyka, plastyka i wychowanie fizyczne. W przypadku każdego z rodzajów zajęć preferowaną przez dyrekcją formą prowadzenia zajęć jest prowadzenie ich w tygodniu nauki, a nie w weekend, jak również w formie zajęć stacjonarnych, a nie e-learningowych. Dodatkowo w przypadku zajęć dodatkowych z zakresu wychowania fizycznego wskazana została również forma zajęć prowadzonych w weekendy.

Wskazano również potrzebę organizacji zajęć dodatkowych w postaci kół zainteresowań, warsztatów i laboratoriów. Również w tym przypadku preferowana była forma tygodniowa, a więc realizowana jedynie w dniach nauki szkolnej, a preferowanym przez dyrekcję rodzajem zajęć były z kolei, podobnie jak w poprzednich pytaniach, zajęcia

stacjonarne. W przypadku kółka turystycznego wskazano również możliwość realizacji zajęć w weekendy.

Wśród preferowanych przedmiotów w ramach dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania wskazano przede wszystkim następujące typy zajęć:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad,
- Plastyczne kółko zainteresowań,
- Informatyka,
- Robotyka,
- Kółko hafciarskie,
- Kółko dekoratorskie,
- Kółko turystyczne,
- Kółko muzyczne (chór + instrumenty).

Kolejne z pytań ankiety dotyczyło potrzeby zorganizowania wyjazdów edukacyjnych dla dzieci. Dyrekcja dostrzegła znaczenia takich wyjazdów, deklarując chęć ich odbywania zarówno w postaci wyjazdów jednodniowych, jak również w postaci kilkudniowej wycieczki (Warszawa). Jako docelowe miejsca wyjazdów edukacyjnych pani Dyrektor wskazała:

- Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie,
- Centrum Nauki Experyment w Gdyni,
- Toruń – Frombork,
- Centrum Nauki Kopernik w Warszawie,
- Centrum Edukacji i Promocji Regionu w Szymbarku.

Z uwagi na fakt, iż w szkołach podstawowych nie odbywają się jeszcze zajęcia dotyczące doradztwa zawodowego, które miałyby wskazać uczniom i predyspozycje zawodowe i edukacyjne, dyrekcja również nie widzi potrzeby organizowania takich zajęć.

Dyrektorów zapytano również o bariery, jakie stają się dla uczniów przeszkodą w możliwości uczestnictwa w dodatkowych zajęciach organizowanych na terenie szkoły. Jako główne cztery przeszkody i bariery w tym zakresie pani Dyrektor wskazała:

- dwuzmianowość w zakresie podstawowych zajęć obowiązkowych,
- brak środków na finansowanie zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania,
- ograniczone możliwości rodziców w zakresie finansowania zajęć pozalekcyjnych,
- mało atrakcyjna forma zajęć i brak odpowiedniego wyposażenia dydaktycznego.

Planowane zajęcia dodatkowe oraz zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów mają za zadanie pokonać problemy, jakie uczniowie napotykają w trakcie edukacji szkolnej. Mają

również za zadanie zniwelować przyczyny niepowodzeń szkolnych uczniów. Wśród przyczyn niepowodzeń szkolnych wskazanych przez dyrekcję wymienić można m.in. następujące kwestie:

- słaba motywacja do osiągnięcia sukcesów edukacyjnych,
- zbyt małe wyposażenie sal dydaktycznych w sprzęt audio-wizualny,
- długie terminy oczekiwania na diagnozę trudności dydaktycznych uczniów, co wynika z braku specjalistów w mieście,
- brak współpracy rodziców ze szkołą,
- zbyt duża liczba uczniów w oddziałach.

Jednocześnie dyrekcja dostrzega, że w przypadku większości kompetencji kluczowych szkoła przygotowuje ucznia w sposób dobry, lub bardzo dobry. W sześciostopniowej skali w ani jednym przypadku nie wybrano oceny 6 celującej w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych, ale jednocześnie ani razu również nie wybrano ocen 1 i 2 z dolnej części skali.

Szczegółową ocenę skuteczności szkoły w zakresie poszczególnych kompetencji kluczowych w przypadku Szkoły Podstawowej Nr 1 przedstawia tabela 9.

Tabela 9. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez SP nr 1

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Umiejętność pracy w zespole				X		
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji					X	
3	Rozwiązywanie problemów			X			
4	Posługiwanie się językami obcymi					X	
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się				X		
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne					X	
7	Zmysł przedsiębiorczości			X			
8	Świadomość kulturowa					X	
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób				X		
10	Podjęcie odpowiedzialności				X		
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność			X			
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość				X		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Jak wynika z tabeli 9 najwyżej oceniane jest przygotowanie przez szkołę ucznia do posługiwania się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji oraz językami obcymi, jak również kształtowanie kompetencji interpersonalnych, obywatelskich i społecznych i budowanie świadomości kulturowej. Z kolei najniżej ocenione zostały działania szkoły w zakresie nauczania ucznia jak rozwiązywać problemy, jak być przedsiębiorczym oraz jak myśleć w sposób twórczy, kreatywny i innowacyjny. Średnia wartość wynosi 4,08.

W celu podniesienia skuteczności szkoły w zakresie kształtowania w uczniach wymienionych kompetencji kluczowych, zdaniem pani Dyrektor niezbędne są takie działania jak zwiększenie etatów psychologa i innego rodzaju psychoterapeutów, większa dostępność uczniów do pracy z komputerem na każdym przedmiocie oraz możliwość uczestnictwa dzieci w wycieczkach edukacyjnych, m.in. do parków naukowo technologicznych, gdzie poznaje się praktyczne zastosowanie wiedzy zdobywanej w szkole.

Mimo, iż nie zawsze szkoła kształtuje w uczniach pożądane kompetencje kluczowe, to jednak w znacznym stopniu spełnia ona stawiane przed nią funkcje.

Tabela 10. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez SP nr 1

Lp.	Rodzaj działań	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej				X		
2	Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej				X		
3	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)						X
4	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)					X	
5	Podjękuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów				X		
6	Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)						X
7	Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)				X		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dyrekcja Szkoły Podstawowej Nr 1 bardzo wysoko ocenia stopień realizacji podstawowych funkcji przez tę właśnie szkołę. Większość funkcji została oceniona dobrze, jedna bardzo dobrze, a aż dwie celująco. Średnia wartość ocen, przydzielonych poszczególnym z siedmiu wariantów kształtuje się na poziomie 4,71.

Nieco mniej optymistycznie wygląda z kolei poziom wyposażenia szkoły w nowoczesne środki dydaktyczne. Wyposażenie szkoły w sprzęt IT dyrekcja ocenia jako niewystarczające.

Wprawdzie szkoła wyposażona jest w rzutniki i programy multimedialne oraz tablicę interaktywną, jednakże z uwagi na fakt, iż tablica taka jest tylko jedna, nie ma możliwości jej pełnego wykorzystania w miarę pojawiających się potrzeb. Tablica interaktywna w SP nr 1 wykorzystywana jest głównie przez anglistów, stąd też pozostali nauczyciele mają ograniczony dostęp do możliwości korzystania z tego rozwiązania multimedialnego. Niemniej jednak zarówno rzutnik, programy multimedialne oraz tablica interaktywna wykorzystywane są w szkole często, co znacząco urozmaica i wzbogaca lekcje, w ramach których wykorzystywany jest ten sprzęt IT. Szkoła posiada komputery i laptopy wykorzystywane w działaniach dydaktycznych w liczbie 45 szt., posiada jedną tablicę interaktywną oraz 16 projektorów multimedialnych. Szkoła wyposażona jest również w innego rodzaju pomoce dydaktyczne takie jak 2 mikroskopy, plansze historyczne i przyrodnicze, figury geometryczne i bryły przestrzenne oraz instrumenty muzyczne dla uczniów nauczania wczesnoszkolnego.

Dyrekcja dostrzega również potrzebę doposażenia szkoły w sprzęt IT i pomoce dydaktyczne. Wskazuje się na potrzebę wyposażenia każdego nauczyciela w laptop, jak również zakup dodatkowego sprzętu IT z przeznaczeniem do sal dydaktycznych – 12 komputerów, 12 projektorów multimedialnych oraz 4 tablice interaktywne. Dodatkowo zdaniem dyrekcji niezbędny jest zakup dodatkowych programów multimedialnych z przedmiotów takich jak przyroda, język polski, historia, matematyka.

Poza doposażeniem szkoły dyrekcja dostrzega również potrzebę podniesienia kwalifikacji kadry pedagogicznej poprzez udział w szkoleniach i kursach w następującym zakresie:

- wykorzystanie środków IT do zajęć dydaktycznych,
- kursy językowe z kompetencjami w mowie i piśmie,
- praca z dzieckiem nadpobudliwym,
- praca z uczniem zdolnym (program indywidualnego toku nauczania),
- warsztaty z emisji głosu.

Dyrekcja szkoły wykazuje potrzeby nie tylko w zakresie doposażenia szkoły oraz podniesienia kwalifikacji nauczycieli poprzez udział w kursach i szkoleniach, ale również widzi potrzebę zatrudnienia psychoterapeuty, który swoją pracą wspomógłby działania pedagogiczne szkoły.

2.2 SZKOŁA PODSTAWOWA NR 6 IM. ALEKSANDRA MAJKOWSKIEGO

W badanej szkole ankietą objęto 90 nauczycieli (83% wszystkich zatrudnionych nauczycieli), 1 Dyrektora szkoły, 120 uczniów, co stanowi 15% wszystkich uczniów uczęszczających do tej placówki szkolnej oraz 20 rodziców.

Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 6 dostrzega konieczność prowadzenia zajęć wyrównawczych dla uczniów swojej szkoły. Zajęcia tego typu preferowane są w dniach nauki szkolnej zarówno w formie zajęć stacjonarnych jak również jako zajęcia e-learnigowe. Potrzeba realizacji zajęć wyrównawczych dotyczy takich przedmiotów jak język polski, matematyka i język angielski. Dokładnie taki sam zestaw przedmiotów został wskazany w przypadku przedmiotów preferowanych jako zajęcia dodatkowe, zwiększające umiejętności i wiedzę uczniów. W tym przypadku również preferowana jest forma tygodniowa, a więc realizacja zajęć w dniach nauki szkolnej – od poniedziałku do piątku, jak również dyrekcja dostrzega potrzebę realizacji tego typu zajęć zarówno w postaci zajęć stacjonarnych, jak również w formie e-learningu.

Dyrektor dostrzega również potrzebę organizacji zajęć dodatkowych w postaci kół zainteresowań, warsztatów i laboratoriów. W tym przypadku również analogicznie wskazał preferowaną formę realizacji zajęć, jako zajęcia odbywające się w tygodniu, w formie zarówno stacjonarnej, jak i e-learningowej.

Wśród wymienianych przez Dyrektora SP nr 6 dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania wymienione zostały następujące zajęcia:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad,
- Teatralne kółko zainteresowań,
- Przedsiębiorczość
- Robotyka,
- Kółko fotograficzne.

W pytaniu dotyczącym potrzeby zorganizowania wyjazdów edukacyjnych dla dzieci dyrekcja wskazała dwa główne kierunki wyjazdów – Gdynię i Warszawę. W pierwszym przypadku celem wyjazdu miałyby być Centrum Nauki Experyment, natomiast w przypadku wycieczek edukacyjnych do Warszawy, preferowanym miejscem odwiedzin są Centrum nauki Kopernik oraz Muzeum Powstania Warszawskiego.

Podobnie, jak w przypadku SP nr 1, również w Szkole Podstawowej nr 6 nie ma potrzeby organizacji zajęć z doradztwa zawodowego polegających na diagnozie predyspozycji edukacyjnych, rozwojowych i zawodowych ucznia, ponieważ tego typu zajęcia realizowane są na poziomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej.

Wśród barier, które uniemożliwiają uczniom udział w zajęciach pozalekcyjnych Dyrektor wskazał między innymi trzy podstawowe ograniczenia:

- zmienowość pracy szkoły,
- mała motywacja ucznia do uczestnictwa w zajęciach,
- niewystarczająca liczba godzin takich dodatkowych zajęć.

Jedną z funkcji zajęć dodatkowych jest zwiększenie umiejętności ucznia i nauczenie go, jak radzić sobie z problemami i jak pokonać problemy przyczyniające się do niepowodzeń szkolnych. Jako najistotniejsze przyczyny niepowodzeń szkolnych dyrekcja wskazuje takie elementy jak:

- środowisko rodzinne – brak wsparcia ze strony rodziców,
- niska motywacja ucznia,
- problemy z organizacją czasu i priorytety w spędzaniu czasu wolnego.

Jednocześnie dyrekcja dobrze ocenia skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych ucznia przez badaną placówkę szkolną. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania większości kompetencji została oceniona dobrze lub bardzo dobrze. Szczegółową ocenę skuteczności szkoły w zakresie poszczególnych kompetencji kluczowych w przypadku Szkoły Podstawowej Nr 6 przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez SP Nr 6

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Umiejętność pracy w zespole				X		
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji					X	
3	Rozwiązywanie problemów			X			
4	Posługiwanie się językami obcymi				X		
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się			X			
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne				X		
7	Zmysł przedsiębiorczości				X		
8	Świadomość kulturowa					X	
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób				X		
10	Podejmowanie odpowiedzialności				X		
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność					X	
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).				X		

Zródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Jedynie w przypadku dwóch działań wystawiono ocenę dostateczną. Najniżej oceniane są zdolności szkoły do kształtowania takich kompetencji jak umiejętność rozwiązywania problemów oraz umiejętność planowania, organizacji i realizacji procesu uczenia się.

Jak wynika z tabeli 11 najwyżej oceniane jest przygotowanie przez szkołę ucznia do posługiwania się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji, budowanie świadomości kulturowej oraz kształtowanie umiejętności związanych z twórczością, kreatywnością i innowacyjnością. Średnia wszystkich ocen w tym zakresie wynosi 4,08.

Dyrekcja dostrzega konieczność podejmowania działań związanych z podniesieniem skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych ocenianych jako słabsze. Dyrektor wymienia w tym zakresie konieczność posiadania odpowiedniej ilości nowoczesnych środków technicznych oraz środków finansowych na realizację zajęć edukacyjnych i wyjazdowych.

Szkoła pełni szereg funkcji, które w sposób bezpośredni wpływają na realizację jej misji edukacyjnej.

Tabela 12. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Szkołę Podstawową Nr 6

Lp.	Rodzaj działań	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej					X	
2	Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej					X	
3	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)						X
4	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)					X	
5	Podejmuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów					X	
6	Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)					X	
7	Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)					X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dyrekcja Szkoły Podstawowej Nr 6 bardzo wysoko ocenia stopień realizacji podstawowych siedmiu funkcji przez tę właśnie szkołę. W większości przypadków wykorzystano ocenę bardzo dobrą, a w zakresie uwzględnienia potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych) wręcz ocenę celującą. Tym samym średnia ocen kształtuje się na poziomie 5,14, co jest bardzo wysoką oceną.

Dyrektor ocenia wyposażenie szkoły w sprzęt IT jako niewystarczające. Wprawdzie szkoła posiada rzutniki i programy multimedialne, które są często wykorzystywane w ramach zajęć, jednakże nie posiada żadnej tablicy interaktywnej. Na wyposażeniu szkoły znajduje się 57 komputerów do celów dydaktycznych. W tej liczbie mieszczą się również komputery stanowiące wyposażenie 2 sal komputerowych. Szkoła posiada ponadto 15 odtwarzaczy DVD, 10 projektorów multimedialnych, 44 radiomagnetofony oraz 10 telewizorów.

Jako wskazywane przez dyrekcję działania konieczne do podjęcia w zakresie doposażenia sal lekcyjnych wymieniany jest zakup tablic interaktywnych oraz rzutników do każdej sali, a także wyposażenie szkoły w dodatkowe komputery, które umożliwią korzystanie z komputera nie tylko w pracowni komputerowej.

Z koniecznością doposażenia szkoły w sprzęt IT w parze idzie wskazywana przez dyrekcję potrzeba podniesienia kwalifikacji i praktycznych umiejętności nauczycieli poprzez ich udział w kursach i szkoleniach w następującej tematyce:

- umiejętność stosowania nowoczesnych technik nauczania,
- jak skutecznie motywować ucznia do pracy.

W szkole funkcjonuje pedagog i psycholog i zdaniem dyrekcji nie ma potrzeby zatrudniania psychoterapeuty ani doradcy zawodowego. Oznacza to, że w przypadku tej placówki szkolnej zatrudnienie personelu wspomagającego działania dydaktyczne szkoły jest wystarczające.

2.3. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 9 IM. KAPITANA ŻEGLUGI WIELKIEJ KAROLA OLGIERDA BORCHARDTA

W badanej szkole ankietą objęto 88 nauczycieli (80% wszystkich zatrudnionych w placówce nauczycieli), 1 Dyrektora szkoły oraz 129 uczniów, co stanowi 13% wszystkich uczniów uczęszczających do tej placówki szkolnej. W badaniu uczestniczyło również 13 rodziców.

Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 9 widzi potrzebę prowadzenia zajęć wyrównawczych dla uczniów swojej szkoły. Zajęcia wyrównawcze realizowane miałyby być w zakresie takich przedmiotów jak język polski, matematyka, język angielski i logopedia. We wszystkich tych przypadkach preferowane jest ich realizowanie w dniach nauki szkolnej oraz w systemie stacjonarnym.

Dyrekcja szkoły dostrzega także potrzebę realizacji dodatkowych zajęć rozwijających umiejętności uczniów ramach określonych przedmiotów. Dotyczy to zestawu przedmiotów podstawowych obejmującego język polski, matematykę i język angielski, jak również

wymieniane są zajęcia obejmujące gry i zabawy logiczne, a także informatyka w zakresie elementów programowania. W tym przypadku również wszelkie zajęcia realizowane miałyby być w tygodniu nauki szkolnej oraz w postaci zajęć stacjonarnych.

Wśród wymienianych przez Dyrektora SP nr 9 dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania wskazane do realizacji zostały następujące zajęcia:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad,
- Artystyczne kółko zainteresowań,
- Informatyka,
- Kółko sportowe,
- Kółko modelarskie,
- Kółko realizujące zabawy i gry logiczne,
- Kółko realizujące zabawy i gry przeciw agresji.

Dyrekcja dostrzega również potrzebę realizacji wyjazdów edukacyjnych dla dzieci. Jako główne miejsca realizacji takich wyjazdów wymienia się:

- Centrum Nauki Kopernik w Warszawie,
- Muzeum Powstania Warszawskiego,
- Muzeum Hymnu Narodowego w Będminie,
- Centrum Nauki Experyment w Gdyni,
- Muzea lokalne.

W większości byłyby to wyjazdy jednodniowe. Wyjątkiem jest wyjazd edukacyjny do Warszawy, który wymaga kilkudniowego pobytu.

Podobnie, jak w przypadku SP nr 1 i SP nr 6, również w Szkole Podstawowej nr 9 nie ma potrzeby organizacji zajęć z doradztwa zawodowego polegających na diagnozie predyspozycji edukacyjnych, rozwojowych i zawodowych ucznia, ponieważ tego typu zajęcia realizowane są na poziomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej.

Dyrekcja dostrzega bariery, uniemożliwiające uczniom udział w zajęciach pozalekcyjnych. W tej grupie czynników wymienia się:

- brak zainteresowania rodziców,
- brak czasu u ucznia, z powodu udziału w innych zajęciach,
- brak możliwości wydzielenia godzin na zajęcia wyrównawcze.

Z barierami wiążą się również czynniki, stanowiące przyczyny niepowodzeń szkolnych. Jako najistotniejsze przyczyny niepowodzeń szkolnych dyrekcja SP Nr 9 wskazuje:

- brak motywacji do uczenia się,
- brak zainteresowania ze strony rodziców,

- nieumiejętność stawiania sobie celów,
- niekonsekwencja.

Dyrekcja bardzo wysoko ocenia skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych ucznia przez badaną szkołę. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania większości kompetencji została oceniona bardzo dobrze, a w dwóch przypadkach zastosowano ocenę celującą. Nie wykorzystano natomiast ocen poniżej 5, co dowodzi, że omawiane kwestie są bardzo wysoko oceniane przez Dyrektorkę SP nr 9. Najwyżej oceniona została zdolność do kształtowania świadomości kulturowej ucznia oraz kształcenie ucznia w zakresie posługiwania się językami obcymi. Umiejętność kształtowania przez szkołę pozostałych kompetencji kluczowych została oceniona na 5, co szczegółowo widać w tabeli 13. Średnia ocen dotyczących skuteczności w zakresie kształtowania umiejętności kluczowych uczniów wynosi 5,17.

Tabela 13. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez SP Nr 9

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Umiejętność pracy w zespole					X	
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji					X	
3	Rozwiązywanie problemów					X	
4	Posługiwanie się językami obcymi						X
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się					X	
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne					X	
7	Zmysł przedsiębiorczości					X	
8	Świadomość kulturowa						X
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób					X	
10	Podejmowanie odpowiedzialności					X	
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność					X	
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).					X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Żaden z elementów decydujących o skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów nie został oceniony wyraźnie słabiej, jednakże mimo to

dyrekcja dostrzega konieczność podejmowania działań związanych z podniesieniem skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych. W grupie koniecznych do podjęcia działań Dyrektor wymienia:

- atrakcyjną dla uczniów formę zajęć,
- formy dokształcania nauczycieli,
- zajęcia dla nauczycieli doskonalące języki obce.

Podobnie, jak w przypadku oceny skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych, również w przypadku pełnienia przez szkołę określonych funkcji związanych z przygotowaniem ucznia do życia dyrekcja bardzo wysoko ocenia ten element. W czterech przypadkach na siedem zastosowano najwyższą możliwą ocenę – 6. W pozostałych trzech przypadkach zastosowano ocenę bardzo dobrą.

Tabela 14. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Szkołę Podstawową Nr 9

Lp.	Rodzaj działań	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej					X	
2	Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej					X	
3	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)						X
4	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)						X
5	Podejmuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów						X
6	Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)						X
7	Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)					X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dyrekcja Szkoły Podstawowej Nr 9 najwyżej ocenia stopień realizacji czterech z siedmiu funkcji szkoły. Niżej oceniane są te, które wiążą się z przygotowaniem ucznia do dalszej edukacji i rozpoznania własnych predyspozycji zawodowych. Niższa ocena w tym przypadku wynika między innymi z faktu, iż te działania są w większym stopniu realizowane przez szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne. Średnia wszystkich ocen w tym zakresie kształtuje się na poziomie 5,86.

Dyrektor ocenia wyposażenie szkoły w sprzęt IT jako zadawalające. Szkoła posiada zarówno tablice interaktywne, jak i projektory i programy multimedialne, Dyrekcja

zadeklarowała częste wykorzystanie sprzętu IT na zajęciach, jednakże w komentarzu zaznaczono, iż z tablic interaktywnych często korzystają nauczyciele, którzy mają do nich dostęp, natomiast w skali całej szkoły, wykorzystanie nie jest już tak częste, z uwagi na fakt, iż szkoła posiada jedynie 2 tablice interaktywne. Ponadto w zasobach szkoły znajdują się 2 sale komputerowe z dostępem do Internetu, 4 komputery z dostępem do Internetu w czytelnicy, oraz komputery w 7 salach lekcyjnych.

Jako wskazywane przez dyrekcję działania konieczne do podjęcia w zakresie wyposażenia sal lekcyjnych wymieniane jest zwiększenie ilości tablic multimedialnych, zwiększenie liczby komputerów w salach lekcyjnych oraz zapewnienie dostępu do Internetu w każdej sali. Ponadto wskazano konieczność zakupu pomocy dydaktycznych związanych z zajęciami dodatkowymi w zakresie robotyki i modelarstwa oraz konieczność zakupu wyposażenia laboratorium służącego do robienia doświadczeń.

Dyrekcja szkoły wskazała również na potrzebę organizacji szkoleń i kursów dla nauczycieli. Miałyby one dotyczyć takich zagadnień jak:

- ocenianie kształtujące,
- obsługa programów graficznych i programowanie komputerowe,
- innowacje pedagogiczne, eksperymenty i projekty edukacyjne,
- praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

W szkole funkcjonuje pedagog i psycholog i zdaniem dyrekcji nie ma potrzeby zatrudniania doradcy zawodowego. Pojawia się natomiast konieczność stworzenia etatu dla psychoterapeuty, co wynika z rosnących potrzeb szkoły w tym zakresie. Dyrekcja wskazuje również na fakt, iż konieczne byłoby zatrudnienie logopedy.

2.4. SZKOŁA PODSTAWOWA NR 10 IM. JANA BRZECHWY

W badanej szkole ankietą objęto 35 nauczycieli (87,5% wszystkich zatrudnionych nauczycieli), 1 Dyrektora szkoły oraz 125 uczniów, co stanowi 29,6% wszystkich uczniów uczęszczających do tej placówki szkolnej. Ankiety wypełniało również 17 rodziców.

W odpowiedziach udzielonych przez Dyrektora Szkoły Podstawowej Nr 10 podobnie, jak w przypadku pozostałych szkół podstawowych pojawia się potrzeba realizacji zajęć wyrównawczych z trzech podstawowych przedmiotów, z których prowadzony jest sprawdzian szóstoklasisty. Są to język polski, matematyka, język angielski. Ten sam zestaw przedmiotów został wymieniony przez dyrekcję SP nr 10 w odniesieniu do zajęć dodatkowych realizowanych na poziomie rozszerzonym. Podstawowym celem realizacji

dotychczasowych zajęć na poziomie wyrównawczym i rozszerzonym jest chęć poprawy wyników sprawdzianu szóstoklasisty, który jest egzaminem kończącym edukację na poziomie podstawowym. W odniesieniu do zajęć wyrównawczych, jak również w przypadku zajęć na poziomie rozszerzonym preferowaną przez dyrekcję formą są zajęcia stacjonarne odbywające się w dniach nauki szkolnej.

Dostrzega się również konieczność rozwijania zainteresowań uczniów poprzez organizację kół zainteresowań, warsztatów i laboratoriów. Dyrekcja wymienia w tym zakresie następujące zajęcia realizowane w postaci kółek zainteresowań:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad,
- Teatralne kółko zainteresowań,
- Plastyczne kółko zainteresowań
- Taneczne kółko zainteresowań
- Dziennikarstwo
- Przedsiębiorczość,
- Informatyka,
- Robotyka.

Większość tych zajęć realizowana miałaby być w dniach nauki szkolnej w systemie stacjonarnym, natomiast przygotowanie do konkursów i olimpiad mogłoby również przyjąć formę zajęć weekendowych.

Wyjazdy edukacyjne zdaniem dyrekcji SP nr 10 miałyby głównie mieć charakter edukacyjny i kulturowy, a obejmowałyby wyjazdy do takich miejsc, jak:

- Teatr,
- Kino,
- Opera,
- Muzeum,
- Filharmonia,
- Parki naukowo- technologiczne.

Wszystkie te wyjazdy miałyby charakter jednodniowy.

Inaczej, niż w przypadku SP nr 1, SP nr 6 i SP nr 9, w przypadku Szkoły Podstawowej nr 10 dostrzeżono konieczność i potrzebę zorganizowania zajęć z doradztwa zawodowego, mimo iż oferta tego typu realizowana jest na wyższym poziomie edukacji – w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Dyrekcja SP nr 10 dostrzega jednak potrzebę diagnozy predyspozycji edukacyjnych, rozwojowych i zawodowych ucznia, co z pewnością ułatwi mu również dalszą drogę w zakresie kształcenia.

Wśród podstawowych barier, które zdaniem dyrekcji uniemożliwiający uczniom udział w zajęciach pozalekcyjnych lub przynajmniej znacząco ograniczają możliwości w tym zakresie, wymienione zostały takie czynniki, jak:

- nadmiar zajęć,
- niechęć i niezrozumienie ze strony rodziców do niektórych zajęć – głównie wspomagających,
- sam uczeń nie chce brać udziału w zajęciach.

Z barierami w sposób bezpośredni są powiązane przyczyny niepowodzeń szkolnych wskazywane przez dyrekcję. Jako najistotniejsze przyczyny niepowodzeń szkolnych Dyrektor SP Nr 10 wskazuje:

- brak zainteresowania własnym dzieckiem ze strony rodziców,
- zaniedbanie środowiskowe (patologie),
- deficyty rozwojowe,
- postawy roszczeniowe rodziców,
- brak spójności działań instytucji wspomagających rozwój dziecka
- brak chęci współpracy rodziców ze szkołą,
- obarczanie niepowodzeniami wyłącznie szkoły.

Dyrekcja SP nr 10 bardzo wysoko ocenia skuteczność swojej szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych ucznia.

Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania większości kompetencji została oceniona bardzo dobrze, a w jednym przypadku wręcz celująco. Nie wystawiono żadnej oceny poniżej 5, a więc średnia ocen kształtuje się bardzo wysoko na poziomie 5,08. Najwyżej oceniona została zdolność do nauczania dzieci, jak słuchać oraz korzystać z wiedzy i doświadczeń innych. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów została oceniona bardzo wysoko, jednakże mimo to, dyrekcja wskazała również działania, które mogłyby dodatkowo wzmocnić skuteczność i sprawność działania szkoły w zakresie realizacji jej funkcji polegającej na kształtowaniu kompetencji kluczowych u uczniów.

Tabela 15. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez SP Nr 10

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Umiejętność pracy w zespole					X	
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji					X	
3	Rozwiązywanie problemów					X	
4	Posługiwanie się językami obcymi					X	
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się					X	
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne					X	
7	Zmysł przedsiębiorczości					X	
8	Świadomość kulturowa					X	
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób						X
10	Podejmowanie odpowiedzialności					X	
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność					X	
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).					X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Zestaw działań usprawniających skuteczność szkoły w tym zakresie obejmuje zdaniem dyrekcji następującą listę:

- systematyczne wspieranie nauczycieli w ich rozwoju zawodowym poprzez warsztaty i szkolenia zgodne z ich oczekiwaniami,
- sukcesywne wzbogacanie bazy dydaktycznej szkoły poprzez pozyskiwanie funduszy z różnych źródeł (m.in. z wynajmu pomieszczeń),
- wyszukiwanie i realizacja takich projektów, które gwarantują środki na konkretne działania.

Podobnie, jak w przypadku oceny skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych, również w przypadku pełnienia przez szkołę określonych funkcji związanych z przygotowaniem ucznia do życia dyrekcja bardzo wysoko ocenia ten element.

Tabela 16. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Szkołę Podstawową Nr 10

Lp.	Rodzaj działań	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej						X
2	Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej						X
3	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)						X
4	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)						X
5	Podjękuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów						X
6	Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)						X
7	Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)					X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dyrekcja Szkoły Podstawowej Nr 10 najwyżej ocenia aż 6 z 7 elementów poddanych ocenie. Niżej, choć i tak bardzo wysokiej ocenie, poddany został tylko jeden element, obejmujący współpracę szkoły z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów. Średnia ocen w tym przypadku wynosi 5,86.

Dyrektor ocenia wyposażenie szkoły w sprzęt IT jako zadawalający, jednakże wykazuje brak tablic interaktywnych w szkole. Z kolei rzutniki i programy multimedialne używane są podczas lekcji często. Wskazywanym powodem braku tablic interaktywnych jest brak pieniędzy na ich zakup. Wyposażenie szkoły w sprzęt dydaktyczny obejmuje m.in. komputery 32 szt., laptopy 9 szt., projektory multimedialne 12 szt. oraz sprzęt RTV w postaci radiomagnetofonów i telewizorów. Potrzeby w zakresie wyposażenia szkoły są natomiast znacznie większe. Zdaniem Dyrektora konieczny byłby zakup tablic interaktywnych 3 szt., laptopów 5 szt., projektorów 3 szt., komputerów stacjonarnych 14 szt. oraz zdobycie finansów na bieżącą modernizację sprzętu komputerowego oraz na utworzenie pracowni informatycznej dla uczniów klas I-III (25 komputerów).

Dyrekcja szkoły wskazała również na potrzebę organizacji szkoleń i kursów dla nauczycieli, które dotyczyłyby następującej tematyki:

- nabycie przez nauczycieli dodatkowych kwalifikacji w zakresie rewalidacji,
- szkolenia w zakresie oligofrenopedagogiki,
- szkolenia i kursy w zakresie nauki języka w klasach I-III.

W szkole funkcjonuje pedagog na cały etat oraz psycholog na ¼ etatu. Dyrektor wskazuje na potrzebę zwiększenia poziomu zatrudnienia psychologa do całego etatu. Z kolei

zdaniem dyrekcji nie pa potrzeby zatrudniania psychoterapeuty ani doradcy zawodowego, mimo iż w pytaniu dotyczącym potrzeby realizacji dodatkowych zajęć z doradztwa zawodowego wybrano odpowiedź twierdzącą.

2.5. GIMNAZJUM NR 1 IM. KS. STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO

W badanej szkole ankietą objęto 48 nauczycieli (87,3% wszystkich zatrudnionych nauczycieli), 1 Dyrektora szkoły oraz 120 uczniów, co stanowi 21% wszystkich uczniów uczęszczających do tej placówki szkolnej. Uzyskano również wypełnione ankiety od 20 rodziców.

Dyrekcja Gimnazjum nr 1 dostrzega potrzebę realizacji zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów wykraczających poza główny zestaw, wskazywany przez Dyrektorów szkół podstawowych. W Gimnazjum nr 1 dostrzega się potrzebę realizacji zajęć wyrównawczych przede wszystkim w odniesieniu do takich przedmiotów jak język polski, matematyka, fizyka, chemia i historia. W przypadku każdego z tych przedmiotów preferowana jest forma zajęć stacjonarnych, realizowanych w dniach nauki szkolnej.

W przypadku zajęć dodatkowych realizowanych na poziomie rozszerzonym Dyrektor Gimnazjum nr 1 widzi potrzebę realizacji takich zajęć w odniesieniu do znacznie szerszej listy przedmiotów. Wskazuje się konieczność prowadzenia zajęć dodatkowych na poziomie rozszerzonym w odniesieniu do takich przedmiotów jak: język polski, matematyki, język angielski, język niemiecki, informatyka, fizyka, chemia i historia. W każdym przypadku preferowane są zajęcia odbywające się w formie stacjonarnej w dniach nauki szkolnej od poniedziałku do piątku.

Dyrekcja Gimnazjum nr 1 dostrzega również konieczność rozwijania zainteresowań uczniów poprzez organizację kół zainteresowań, warsztatów i laboratoriów. Wymienia się w tym zakresie bardzo długą listę kół zainteresowań oraz warsztatów i laboratoriów. Wszystkie rodzaje zajęć miałyby się odbywać w tygodniu w formie zajęć stacjonarnych, a jedynie koło informatyczne prowadzone byłoby z wykorzystaniem e-learningu. Lista wskazanych do realizacji kół zainteresowań obejmuje zajęcia realizowane w postaci kółek zainteresowań:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad,
- Artystyczne kółko zainteresowań (muzyczne, wokalne, plastyczne, orkiestra szkolna),
- Dziennikarstwo
- Przedsiębiorczość,

- Informatyka,
- Robotyka
- Kółko sportowe,
- Kółko turystyczne
- Laboratoria chemiczne, fizyczne i przyrodnicze.

Kółko sportowe, turystyczne i laboratoria mogłyby mieć, zdaniem dyrektora formę weekendową.

Dyrekcja Gimnazjum nr 1 dostrzega również potrzebę organizacji wyjazdów edukacyjnych. W znacznej części docelowe miejsce wyjazdu edukacyjnego jest zbieżne z miejscami wskazywanymi przez Dyrektorów szkół podstawowych. Wyjazdy edukacyjne zdaniem dyrekcji Gimnazjum nr 1 obejmować powinny takie obiekty, jak:

- Centrum Nauki Kopernik w Warszawie,
- Centrum Hewelianum w Gdańsku,
- Centrum Nauki Experyment w Gdyni,
- Stacja Uniwersytetu Gdańskiego na Helu,
- Akwarium Morskie w Gdyni.

Wszystkie wyjazdy, z wyjątkiem wyjazdu do Warszawy, miałyby charakter jednodniowy.

Inaczej, niż w przypadku 3 z 4 szkół podstawowych, w przypadku Gimnazjum nr 1 dyrekcja widzi konieczność realizacji zajęć z doradztwa zawodowego, obejmujących diagnozę predyspozycji edukacyjnych, rozwojowych i zawodowych ucznia.

Z kolei wśród barier uniemożliwiających uczniom udział w zajęciach pozalekcyjnych wymienia się takie czynniki, jak:

- brak motywacji uczniów,
- duża ilość godzin zajęć obowiązkowych,
- sytuacja rodzinna.

Natomiast w odniesieniu do przyczyn niepowodzeń szkolnych, dyrekcja Gimnazjum nr 1 wskazuje szereg czynników o podobnym charakterze, jak wymieniane wcześniej bariery. Do tej grupy zaliczane są:

- zaległości programowe ze szkoły podstawowej,
- brak motywacji do nauki,
- brak nawyków systematycznej nauki,
- problemy psychologiczne (lęki, depresje).

Dyrekcja Gimnazjum nr 1 ocenia w sposób zróżnicowany skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów. W procesie oceny tej cechy zastosowano bowiem aż 3 oceny z sześciostopniowej skali.

Tabela 17. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez Gimnazjum nr 1.

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Umiejętność pracy w zespole				X		
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji					X	
3	Rozwiązywanie problemów			X			
4	Posługiwanie się językami obcymi				X		
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się			X			
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne				X		
7	Zmysł przedsiębiorczości			X			
8	Świadomość kulturowa			X			
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób			X			
10	Podejmowanie odpowiedzialności				X		
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność				X		
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).			X			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania większości kompetencji została oceniona jedynie na poziomie dostatecznym (6 tego typu ocen). Nieco mniejsza ilość uzyskała ocenę dobrą (5 odpowiedzi), a tylko w zakresie jednego z elementów dyrekcja wystawiła swojej szkole ocenę bardzo dobrą. Dotyczyło to skuteczności nauczania w zakresie posługiwania się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji. Średnia ocen w tym zakresie wynosi zatem jedynie 3,58, a tym samym jest najniższa ze wszystkich badanych szkół gimnazjalnych, a jednocześnie najniższa średnia ocen w odniesieniu do oceny skuteczności kształtowania postaw kluczowych.

Wśród sposobów poprawy skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów wymienia się natomiast takie działania jak:

- praca metodą projektów,
- zajęcia socjoterapii,
- zajęcia doradztwa zawodowego,

- warsztaty dla uczniów, nauczycieli i rodziców w zakresie efektywnego uczenia się,
- rozwijanie wymiany międzynarodowej.

W odniesieniu do pełnienia przez szkołę określonych funkcji, dyrekcja Gimnazjum nr 1 nieco lepiej ocenia swoją szkołę, niż miało to miejsce w przypadku oceny skuteczności kształtowania kompetencji kluczowych. W tym przypadku średnia ocen wyniosła 4,43.

Tabela 18. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Gimnazjum nr 1

Lp.	Rodzaj działań	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej				X		
2	Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej				X		
3	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)					X	
4	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)				X		
5	Podjmuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów					X	
6	Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)					X	
7	Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)				X		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dyrekcja Gimnazjum nr 1 wyżej ocenia trzy spośród siedmiu funkcji szkoły w zakresie zaspokajania potrzeb uczniów.

Dyrektor ocenia wyposażenie szkoły w sprzęt IT jako niewystarczające, uskarżając się iż zarówno rzutniki multimedialne, jak również komputery posiadane przez szkołę są sprzętem przestarzałym. Szkoła posiada tablice interaktywne, jednakże w niewystarczającej ilości, stąd też deklarowana przez Dyrektora potrzeba zakupu tablic interaktywnych. Ponadto dyrekcja wskazuje konieczność wymiany sprzętu IT na nowy, a także potrzebę zakupu tabletów dla uczniów. Ponadto wskazywana jest potrzeba zakupienia programów do zajęć przyrodniczych, map oraz zakup wyposażenia do laboratoriów obejmujący zestawy doświadczalne do fizyki, chemii i biologii.

Dyrekcja dostrzega potrzebę realizacji warsztatów, kursów i szkoleń dla nauczycieli, które miałyby obejmować następującą tematykę:

- efektywne uczenie się i nauczanie (cykl warsztatów),
- wykorzystanie IT w praktyce,

- motywowanie uczniów do nauki.

W szkole funkcjonuje pedagog na cały etat oraz psycholog na cały etat. Psycholog pełni jednocześnie funkcję doradcy zawodowego. Dyrekcja deklaruje jednocześnie potrzebę zatrudnienia psychoterapeuty.

2.6. GIMNAZJUM NR 2 IM. JANUSZA KORCZAKA

W badanej szkole ankietą objęto 27 nauczycieli, 1 Dyrektora szkoły oraz 121 uczniów, co stanowi 33% wszystkich uczniów uczęszczających do tej placówki szkolnej. Ankietę wypełniło również 17 rodziców.

Dyrekcja Gimnazjum nr 2 wskazuje na potrzebę realizacji zajęć wyrównawczych oraz zajęć dodatkowych na poziomie rozszerzonym. W obu przypadkach zajęcia miałyby odbywać się w systemie tygodniowym, a więc w dniach nauki szkolnej, jak również preferowaną ich formą są zajęcia stacjonarne. Zajęcia miałyby obejmować podstawowy zestaw przedmiotów, a więc język polski, matematykę, język angielski i dodatkowo język niemiecki.

Zainteresowania uczniów powinny być zdaniem dyrekcji Gimnazjum nr 2 rozwijane za pomocą kilku kół zainteresowań, realizowanych w dniach nauki szkolnej w formie zajęć o charakterze stacjonarnym. Dyrekcja wskazuje przede wszystkim na następujące rodzaje zajęć, realizowanych w formie kół zainteresowań:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad,
- Artystyczne kółko zainteresowań (chór i plastyczne),
- Dziennikarstwo
- Przedsiębiorczość,
- Informatyka,

Jako jedyna ze wszystkich badanych szkół dyrekcja Gimnazjum nr 2 nie docenia wyjazdów edukacyjnych, jako formy podnoszenia wiedzy, umiejętności i kwalifikacji uczniów, pytanie o kierunek i cel wyjazdów edukacyjnych pozostało niewypełnione.

Dyrekcja Gimnazjum nr 2 dyrekcja widzi natomiast konieczność realizacji zajęć z doradztwa zawodowego, obejmujących diagnozę predyspozycji edukacyjnych, rozwojowych i zawodowych ucznia.

Tabela 19. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez Gimnazjum nr 2.

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Umiejętność pracy w zespole						X
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji						X
3	Rozwiązywanie problemów				X		
4	Posługiwanie się językami obcymi						X
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się				X		
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne					X	
7	Zmysł przedsiębiorczości					X	
8	Świadomość kulturowa						X
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób				X		
10	Podejmowanie odpowiedzialności				X		
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność					X	
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).				X		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dostrzega też, choć nieliczne, bariery uniemożliwiających uczniom udział w zajęciach pozalekcyjnych. Zalicza się do nich, takie czynniki jak:

- brak motywacji uczniów,
- niskie kompetencje wychowawcze rodziców.

Natomiast w odniesieniu do przyczyn niepowodzeń szkolnych, dyrekcja Gimnazjum nr 2 wskazuje kilka dodatkowych czynników, do których zalicza się:

- zbyt liczne klasy,
- rozpad rodziny, praca zagranicą, niepełne rodziny,
- słaba motywacja ze strony rodziców i uczniów,
- bezsilność i bezradność rodziców.

Dyrekcja Gimnazjum nr 2 skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów z wykorzystaniem trzech najwyższych ocen w zaproponowanej skali. W procesie oceny tej cechy zastosowano bowiem oceny 4, 5 i 6.

Najwyższą z możliwych ocen uzyskały aż 4 cechy, trzykrotnie przydzielono ocenę bardzo dobrą, a ocena dobra została wykorzystana 5 razy. W rezultacie średnia uzyskana w tym zakresie przez Gimnazjum nr 2 ukształtowała się na poziomie 4,92.

Wymieniane przez dyrekcję sposoby poprawy skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów obejmują następujące działania:

- nauka metodą projektów,
- zmniejszenie liczebności klas,
- współpraca między szkołami (zajęcia pozalekcyjne międzyszkolne)
- organizacja spotkań z osobami, które np. odniosły sukces i mają pasję.

W odniesieniu do pytania związanego z zaspokajaniem przez szkołę potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów dostrzec można, iż dyrekcja Gimnazjum nr 2 stosunkowo wysoko ocenia swoją szkołę. W dwóch przypadkach zastosowano najwyższą możliwą ocenę, w czterech przypadkach daną cechę oceniono jako bardzo dobrą, a w jednym przypadku wykorzystano ocenę 4. Najniżej oceniona została współpraca szkoły z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów.

Tabela 20. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez Gimnazjum nr 2

Lp.	Rodzaj działań	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej						X
2	Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej						X
3	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)					X	
4	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)					X	
5	Podjmuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów					X	
6	Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)					X	
7	Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)				X		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W rezultacie średnia ocen uzyskanych przez Gimnazjum nr 2 w tym zakresie ukształtowała się na wysokim poziomie 5,14.

Dyrektor ocenia wyposażenie szkoły w sprzęt IT jako odpowiednie, a posiadany sprzęt IT w postaci tablic interaktywnych, projektorów i programów multimedialnych wykorzystywany jest często na zajęciach. Każda sala lekcyjna wyposażona jest w laptop, jak również

większość sal lekcyjnych posiada na swoim wyposażeniu również rzutnik. W jednej sali znajduje się tablica interaktywna, a ponadto szkoła wyposażona jest w salę komputerową. Wykazywaną w tym zakresie potrzebą jest konieczność zakupu sprzętu multimedialnego.

Dyrekcja dostrzega potrzebę realizacji szkoleń dla nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii komputerowych w pracy nauczyciela. W szkole funkcjonuje pedagog na cały etat oraz psycholog na cały etat. Nie ma etapu psychoterapeuty ani doradcy zawodowego i nie wykazano zainteresowania w tej kwestii.

2.7. GIMNAZJUM NR 4 IM. KAROLA WOJTYŁY

W badanej szkole ankietą objęto 34 nauczycieli (79% wszystkich zatrudnionych nauczycieli), 1 Dyrektora szkoły oraz 105 uczniów, co stanowi 45,85% wszystkich uczniów uczęszczających do tej placówki szkolnej. W grupie poddanych badaniu respondentów było również 18 rodziców.

Dyrektor Gimnazjum nr 4 dostrzega potrzebę zorganizowania zajęć wyrównawczych dla uczniów swojej szkoły między innymi w zakresie podstawowych przedmiotów takich jak język polski, matematyka, język angielski, jednakże również dodaje do tego zestawu inne przedmioty, w których widać największe różnice poziomu uczniów, wynikające z różnic w zakresie kształcenia w szkołach podstawowych. Te dodatkowe przedmioty to fizyka, chemia, geografia i biologia. Wszystkie z proponowanych zajęć odbywać by się miały w systemie tygodniowym, a więc od poniedziałku do piątku. Język polski, matematyka i język angielski miałyby jedynie formę zajęć stacjonarnych, natomiast fizyka, chemia, geografia i biologia odbywałyby się również z wykorzystaniem platformy e-learningowej. W odniesieniu do zajęć dodatkowych na poziomie rozszerzonym katalog proponowanych przedmiotów jest znacznie węższy i obejmuje jedynie trzy podstawowe przedmioty, stanowiące element egzaminu gimnazjalnego – język polski, matematyka i język angielski. Zajęcia na poziomie rozszerzonym odbywać się powinny, zdaniem Dyrektora, w tygodniu i przybrać powinny formę zarówno zajęć stacjonarnych, jak również zajęć na platformie e-learningowej.

Dostrzeżono również potrzebę realizacji zajęć dodatkowych w postaci kół zainteresowań. W tym przypadku preferowana jest również forma tygodniowa, a więc realizowanie zajęć dodatkowych jedynie w dniach nauki szkolnej – od poniedziałku do piątku. Preferowanym przez dyrekcję rodzajem zajęć były z kolei, podobnie jak w poprzednich

pytaniach, zajęcia stacjonarne. W przypadku jednego z kół zainteresowań - kółka turystycznego, wskazano również możliwość realizacji zajęć w weekendy.

Wśród preferowanych tematów zajęć rozwijających zainteresowania uczniów, realizowanych w formie kół zainteresowań wymieniono:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad,
- Plastyczno-fotograficzne kółko zainteresowań,
- Dziennikarstwo,
- Przedsiębiorczość,
- Informatyka,
- Robotyka,
- Kółko teatralne,
- Kółko turystyczne.

Kolejne z pytań ankiety dotyczyło potrzeby zorganizowania wyjazdów edukacyjnych dla dzieci. Dyrekcja Gimnazjum nr 4 dostrzegła potrzebę organizacji tego typu wyjazdów. Wskazano tylko jeden konkretny cel – Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, a ponadto określono cel wyjazdów edukacyjnych, jako „ciekawe miejsca w naszym kraju, ze szczególnym uwzględnieniem atrakcji turystycznych”.

W ramach ewentualnego projektu unijnego dyrekcja szkoły chciałaby również realizować zajęcia z doradztwa zawodowego obejmujące diagnozę predyspozycji edukacyjnych, rozwojowych i zawodowych uczniów.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące barier stojących przed uczniami, uniemożliwiających im wzięcie udziału w zajęciach dodatkowych, dyrekcja wskazała dwa podstawowe rodzaje barier:

- brak czasu połączony z jego niewłaściwym wykorzystaniem przez uczniów,
- brak zainteresowań.

Bariery są bardzo ściśle powiązane z przyczynami niepowodzeń szkolnych. Wśród tego rodzaju przyczyn dyrekcja Gimnazjum nr 4 wymienia:

- lenistwo uczniów,
- zaniedbania środowiskowe,
- braki z poprzedniego poziomu edukacji,
- uzależnienie uczniów od gier.

Jednocześnie dyrekcja dostrzega niedociągnięcia w zakresie przygotowania ucznia kwestii kompetencji kluczowych mieszczących się w poszczególnych skatalogowanych kategoriach. Dyrekcja Gimnazjum nr 4, jako jedyna ze wszystkich badanych szkół

wykorzystała w ocenie skuteczności kształtowania kompetencji kluczowych wśród uczniów aż cztery oceny z sześciostopniowej skali, odpowiadającej ocenom szkolnym. W przypadku większości kompetencji kluczowych szkoła przygotowuje ucznia w sposób dobry, lub bardzo dobry. W dwóch przypadkach wskazano jedynie dostateczny poziom skuteczności szkoły (kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne oraz zmysł przedsiębiorczości). Z kolei najniżej oceniona została skuteczność szkoły w zakresie nauczania uczniów posługiwania się językami obcymi, uzyskując ocenę mierną.

Tabela 21. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez Gimnazjum nr 4

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Umiejętność pracy w zespole					X	
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji					X	
3	Rozwiązywanie problemów				X		
4	Posługiwanie się językami obcymi		X				
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się				X		
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne			X			
7	Zmysł przedsiębiorczości			X			
8	Świadomość kulturowa				X		
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób					X	
10	Podejmowanie odpowiedzialności				X		
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność					X	
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość				X		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Jak wynika z tabeli 21 najwyżej oceniane jest przygotowanie przez szkołę ucznia do pracy w zespole, posługiwania się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji, słuchania i korzystania z wiedzy oraz doświadczeń innych osób, a także w zakresie umiejętności twórczego, kreatywnego i innowacyjnego myślenia. Średnia wartość wszystkich ocen odnoszących się do skuteczności kształtowania przez szkołę kompetencji kluczowych wynosi 4,00.

W celu podniesienia najniższej ocenianej skuteczności szkoły w zakresie kształtowania określonych kompetencji kluczowych, konieczne jest zdaniem dyrekcji podjęcie określonych działań, zmierzających do poprawy tego stanu. Dla poprawy sytuacji w analizowanym zakresie niezbędne jest według dyrekcji organizowanie zajęć dodatkowych z języków obcych dla uczniów z problemami w nauce, realizacja gier edukacyjnych, jak również zwiększenie ilości sprzętu multimedialnego i aktualizacja oprogramowania, a także zakup sprzętu turystycznego.

Mimo, iż nie zawsze szkoła kształtuje w uczniach pożądane kompetencje kluczowe, to jednak w znacznym stopniu spełnia ona stawiane przed nią funkcje, decydujące o poziomie zaspokojenia potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów.

Tabela 22. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez szkołę

Lp.	Rodzaj działań	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej					X	
2	Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej					X	
3	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)					X	
4	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)					X	
5	Podjękuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów					X	
6	Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)					X	
7	Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)					X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dyrekcja Gimnazjum nr 4 bardzo wysoko ocenia stopień realizacji podstawowych funkcji przez tę właśnie szkołę, co oznacza, że bardzo skutecznie zaspokaja ona potrzeby uczniów w zakresie rozwoju i zdobywania edukacji. Wszystkie zaprezentowane funkcje szkoły zostały ocenione na 5. Tym samym średnia wartość ocen, przydzielonych poszczególnym z siedmiu wariantów kształtuje się na poziomie 5,00.

Nieco mniej optymistycznie wygląda z kolei poziom wyposażenia szkoły w nowoczesne środki dydaktyczne. Wyposażenie szkoły w sprzęt IT dyrekcja ocenia jako niewystarczające, uzasadniając to małą ilością sprzętu oraz oprogramowania. Szkoła posiada tylko jedną tablicę interaktywną. Dyrekcja podkreśla jednocześnie małą ilość posiadanych pomocy

dydaktycznych, słabo wyposażone zaplecze chemiczne i fizyczne, a także brak projektorów w wielu salach lekcyjnych.

W obliczu posiadanych braków sprzętowych dyrekcja deklaruje chęć doposażenia szkoły poprzez zakup projektorów i laptopów oraz programów multimedialnych. Ponadto priorytetem w zakresie zakupu pomocy dydaktycznych jest wyposażeni laboratorium chemicznego oraz zakup pomocy dydaktycznych do fizyki i geografii.

Dyrekcja zauważa również, iż istotnym w zakresie podniesienia jakości kształcenia byłoby zorganizowanie dodatkowych szkoleń dla kadry pedagogicznej w zakresie warsztatów dotyczących najnowszych metod nauczania.

W szkole zatrudniony jest pedagog na cały etat oraz psycholog na pół etatu. Dyrekcja szkoły nie widzi potrzeby zatrudniania psychoterapeuty i doradcy zawodowego, mimo iż w szkole nie funkcjonują etaty w tym zakresie.

2.8. II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JÓZEFA KONRADA KORZENIOWSKIEGO

W badanej szkole ankietą objęto 88 nauczycieli, którzy w ramach Zespołu Szkół Ogólnokształcących stanowią jednocześnie kadrę pedagogiczną dla Szkoły Podstawowej Nr 9 jak również dla II Liceum Ogólnokształcącego. Szczegółowe wyniki zostały zatem omówione już przy okazji SP nr 9. Odpowiedzi na ankietę udzielały w przypadku Zespołu Szkół zarówno Pani Dyrektor, jak również Pani Wicedyrektor. W II LO badaniu poddano 113 uczniów, co stanowi 93% młodzieży uczącej się w tej szkole. W badaniu ankietowym uczestniczyło również 19 rodziców.

Dyrekcja II Liceum Ogólnokształcącego deklaruje potrzebę realizacji zajęć wyrównawczych w zakresie języka polskiego, matematyki, języka angielskiego oraz języka niemieckiego. Wszystkie z tych zajęć prowadzone byłyby w systemie tygodniowym oraz przybierałyby formę zajęć stacjonarnych. W przypadku zajęć wyrównawczych z języków obcych dodatkowo miałyby one formę zajęć e-learningowych. Zestaw czterech podstawowych przedmiotów wskazywany jest przez dyrekcję II LO również w przypadku dodatkowych zajęć na poziomie rozszerzonym. W tym przypadku jednak grupa ta została poszerzona o elementy robotyki i informatyki. Wszystkie przedmioty miałyby być realizowane w formie zajęć stacjonarnych w ujęciu tygodniowym, a więc w dniach normalnej nauki szkolnej.

Wśród wymienianych przez Dyrektora SP nr 9 dodatkowych zajęć rozwijających zainteresowania wskazane do realizacji zostały następujące zajęcia:

- Przygotowanie do konkursów i olimpiad,
- Artystyczne kółko zainteresowań,
- Dziennikarstwo,
- Przedsiębiorczość,
- Informatyka,
- Robotyka,
- Kółko sportowe,
- Warsztaty w zakresie pomocy przedmedycznej,
- Warsztaty w zakresie elementów musztry wojskowej,
- Warsztaty uczące protokołu dyplomatycznego.

Dyrekcja dostrzega również potrzebę realizacji wyjazdów edukacyjnych dla młodzieży szkolnej. Jako główne miejsca realizacji takich wyjazdów wymienia się:

- Centrum Nauki Kopernik w Warszawie,
- Muzeum Powstania Warszawskiego,
- Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie,
- Centrum Nauki Experyment w Gdyni,
- Muzea lokalne.

W większości byłyby to wyjazdy jednodniowe. Wyjątkiem jest wyjazd edukacyjny do Warszawy, który wymaga kilkudniowego pobytu.

W przeciwieństwie do szkół gimnazjalnych, dyrekcja II LO nie widzi potrzeby organizowania dodatkowych zajęć z doradztwa zawodowego dotyczących diagnozy predyspozycji edukacyjnych, rozwojowych i zawodowych uczniów.

Dyrekcja dostrzega bariery, uniemożliwiające uczniom udział w zajęciach pozalekcyjnych. W tej grupie czynników wymienia się:

- brak zainteresowania rodziców,
- brak czasu u ucznia, z powodu udziału w innych zajęciach,
- niechęć uczniów do udziału w zajęciach,
- brak godzin na zajęcia wyrównawcze,
- brak świadomości własnych potrzeb.

Z barierami w zakresie uczestnictwa w zajęciach dodatkowych wiążą się również czynniki, będące przyczyną niepowodzeń szkolnych. Jako najistotniejsze przyczyny niepowodzeń szkolnych dyrekcja II LO wymienia:

- brak motywacji do uczenia się,
- nieumiejętność stawiania sobie celów,
- słaba frekwencja,
- lenistwo i niekonsekwencja,
- zaległości i wagary.

Dyrekcja II LO bardzo wysoko ocenia skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych ucznia. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania większości kompetencji została oceniona bardzo dobrze (7 pozycji), dobrze (4 pozycje) oraz celująco (1 pozycja). Najwyżej oceniona została zdolność do posługiwania się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji. Średnia ocen dotyczących skuteczności w zakresie kształtowania umiejętności kluczowych uczniów wynosi 4,75.

Tabela 23. Skuteczność kształtowania kompetencji kluczowych przez II LO

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Umiejętność pracy w zespole					X	
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji						X
3	Rozwiązywanie problemów					X	
4	Posługiwanie się językami obcymi				X		
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się				X		
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne					X	
7	Zmysł przedsiębiorczości					X	
8	Świadomość kulturowa					X	
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób					X	
10	Podejmowanie odpowiedzialności				X		
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność					X	
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).				X		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Wśród sposobów poprawy skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych wymienia się między innymi takie elementy jak:

- atrakcyjną dla uczniów formę zajęć,
- zajęcia dla nauczycieli w zakresie doskonalenia języków obcych,

- udział w projektach i wycieczkach naukowych,
- spotkania z ciekawymi ludźmi.

Tabela 24. Stopień realizacji poszczególnych funkcji przez II LO

Lp.	Rodzaj działań	Ocena					
		1	2	3	4	5	6
1	Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej						X
2	Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej						X
3	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)						X
4	Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)						X
5	Podjękuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów						X
6	Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)						X
7	Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)						X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dyrekcja II LO bardzo wysoko ocenia szkołę pod kątem wypełniania przez nią określonych funkcji, związanych z zaspokojeniem potrzeb edukacyjnych i rozwojowych ucznia w różnych tego aspektach. W przypadku każdego z 7 ocenianych elementów przyznano ocenę celującą. W rezultacie średnia wszystkich udzielonych ocen również wynosi 6,00.

Dyrektor ocenia wyposażenie szkoły w sprzęt IT jako odpowiednie, a posiadane przez szkołę pomoce dydaktyczne w postaci tablic interaktywnych, rzutników i programów multimedialnych są wykorzystywane na zajęciach z dużą częstotliwością. Szkoła posiada jedynie 5 tablic interaktywnych, co plasuje ją na czele pod względem wyposażenia w tego typu sprzęt dydaktyczny. Ponadto w zasobach szkoły znajduje się pracownia komputerowa z dostępem do Internetu, 4 komputery z dostępem do Internetu w czytelnicy, komputer i rzutnik w czytelnicy oraz komputer i rzutnik w każdej sali.

Jako wskazywane przez dyrekcję działania konieczne do podjęcia w zakresie doposażenia sal lekcyjnych wymieniane jest zwiększenie ilości tablic multimedialnych, tak by znajdowały się one w każdej sali. Poza tym wskazuje się konieczność zakupu odczynników, wyposażenia i innych materiałów dydaktycznych do doświadczeń w celu wyposażenia laboratorium fizyczno-chemicznego. Niezbędny zdaniem dyrekcji jest również zakup stołów

laboratoryjnych oraz sprzętu do przeprowadzenia doświadczeń, a także zakup plansz dydaktycznych. Wskazane jest również zakupienie laptopów i programów multimedialnych oraz unowocześnienie sprzętu komputerowego. Wskazano również w tej części konieczność podjęcia współpracy z ośrodkami akademickimi.

Dyrekcja szkoły dostrzega konieczność podnoszenia kwalifikacji nauczycieli. Dodatkowe szkolenia i kursy dla nauczycieli obejmować miałyby swoją tematyką następujące zagadnienia:

- ocenianie kształtujące,
- doradztwo edukacyjno-zawodowe,
- szkolenia doskonalące w zakresie obsługi komputerów i ich wykorzystania w procesie edukacji,
- prowadzenie zajęć metodą eksperymentu i projektu.

W szkole funkcjonuje pedagog i psycholog. Obie te osoby zatrudnione są na pół etatu. W tym samym wymiarze czasu pracy zatrudniony jest doradca zawodowy. Zdaniem dyrekcji konieczne byłoby jednak zatrudnienie psychoterapeuty, co wynika z rosnących potrzeb szkoły w tym zakresie.

ROZDZIAŁ III. POTRZEBY EDUKACYJNE I ROZWOJOWE SZKÓŁ W ZAKRESIE POSZCZEGÓLNYCH GRUP DZIAŁAŃ, WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTACJI WEWNĘTRZNEJ SZKÓŁ ORAZ BADAŃ ANKIETOWYCH - DIAGNOZA TRZECH LAT SZKOLNYCH 2012-2015.

W niniejszym rozdziale dokonano szczegółowej analizy wewnętrznej dokumentacji szkół, jak również wyników badań ankietowych w celu wskazania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkół, wynikających obserwacji poczynionych na przestrzeni minionych trzech lat szkolnych. Analizie poddano rok 2012/2013, 2013/2014 oraz 2014/2015. Na podstawie przedstawionych analiz dokonane zostanie wnioskowanie, które posłuży określeniu konkretnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych każdej ze szkół. Potrzeby te następnie będą mogły zostać zrealizowane w ramach zaplanowanego projektu edukacyjnego.

Rozdział ten odpowiada ściśle wytycznym względem kształtu Diagnozy potrzeb edukacyjnych i rozwojowych i został podzielony na pięć zasadniczych części, odpowiadających rodzajom działań, jakie będą niezbędne dla poprawy jakości edukacji w szkołach podlegających Miastu Rumia.

3.1. KSZTAŁTOWANIE I ROZWÓJ KOMPETENCJI KLUCZOWYCH U UCZNIÓW

Jedną z podstawowych informacji w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów są wyniki egzaminów zewnętrznych. W przypadku badanych szkół podstawowych chodzi zatem o wyniki sprawdzianu szóstoklasisty, w odniesieniu do gimnazjów analizowane są wyniki egzaminu gimnazjalnego, natomiast w przypadku II LO kompetencje kluczowe, zwłaszcza w zakresie przedmiotów wiodących wyrażone są wynikami egzaminu maturalnego. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela 25.

Tabela 25. Wyniki egzaminów zewnętrznych

Wyszczególnienie		SP nr 1						SP nr 6					
Rok	Wynik	Język polski		Matematyka		Język angielski		Język polski		Matematyka		Język angielski	
2012/ 2013	Min	8	8					8	6				
	Max	40	40					38	38				
	średnia	26,02	24,49					23	22				
2013/ 2014	Min	12	7					10	7				
	Max	34	39					38	37				
	średnia	24,65	24,78					28	24				
2014/ 2015	Min	19%	19%	20%	15%	40%	30%	24%	19%	10%	0%	20%	20%
	Max	95%	95%	100%	100%	100%	100%	100%	95%	100%	100%	100%	100%
	średnia	83%	54%	66%	56%	96%	69%	77%	66%	60%	54%	73%	67%

DIAGNOZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH SZKÓŁ – MIASTO RUMIA

Wyszczególnienie		SP nr 9						SP 10					
Rok	Wynik	Język polski		Matematyka		Język angielski		Język polski		Matematyka		Język angielski	
2012/ 2013	Min	10	5					8	6				
	Max	40	40					37	38				
	średnia	27,6	24,8					21	22				
2013/ 2014	Min	11	8					12	1				
	Max	39	38					39	36				
	średnia	22,7	26,6					28	23				
2014/ 2015	Min	29%	29%	5%	5%	38%	25%	43%	24%	10%	0%	38%	18%
	Max	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	90%	95%	100%	100%	100%
	średnia	76%	70%	68%	65%	85%	80%	74%	67%	61%	46%	81%	72%
Wyszczególnienie		Gimnazjum nr 1						Gimnazjum nr 2					
Rok	Wynik	Język polski		Matematyka		Język angielski		Język polski		Matematyka		Język angielski	
2012/ 2013	Min	21,9%	21,9%	3,0%	13,7%	20,0%	8,0%	25,0%	22,0%	10,0%	10,0%	3,0%	8,0%
	Max	90,6%	87,5%	93,1%	86,2%	100,0%	100,0%	97,0%	91,0%	83,0%	93,0%	100,0%	100,0%
	średnia	62,7%	51,7%	44,2%	43,3%	64,6%	59,5%	58,0%	53,0%	41,0%	54,0%	64,4%	45,0%
2013/ 2014	Min	15,6%	12,5%	10,7%	3,6%	30,0%	10,0%	27,0%	16,0%	4,0%	14,0%	10,0%	8,0%
	Max	90,6%	93,5%	96,0%	100,0%	100,0%	100,0%	91,0%	91,0%	86,0%	93,0%	100,0%	98,0%
	średnia	66,3%	63,8%	42,0%	53,9%	72,5%	66,6%	69,0%	56,0%	45,0%	51,0%	68,4%	43,4%
2014/ 2015	Min	22,0%	22,0%	30,0%	34,0%	18,0%	10,0%	31,0%	19,0%	10,0%	10,0%	5,0%	8,0%
	Max	100,0%	94,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	94,0%	94,0%	90,0%	86,0%	100,0%	100,0%
	średnia	64,5%	61,6%	45,1%	61,6%	61,6%	68,2%	60,0%	61,0%	42,0%	48,0%	71,5%	49,0%
Wyszczególnienie		Gimnazjum nr 4						II LO					
Rok	Wynik	Język polski		Matematyka		Język angielski		Język polski		Matematyka		Język angielski	
2012/ 2013	Min	18,0%	27,5%	21,0%	15,5%	24,0%	16,5%	37%	22%	24%	31%	25%	37%
	Max	91,0%	89,0%	94,5%	87,5%	85,0%	90,0%	73%	82%	92%	67%	87%	73%
	średnia	55,2%	51,7%	51,0%	52,1%	45,2%	45,0%	47,41%	48,95%	49,26%	45,21%	57,12%	47,41%
2013/ 2014	Min	32,5%	30,5%	9,0%	19,5%	9,0%	13,0%	24%	4%	24%	12%	29%	24%
	Max	89,5%	81,5%	96,0%	89,5%	94,0%	93,0%	69%	93%	56%	96%	98%	69%
	średnia	59,8%	56,3%	40,3%	50,7%	48,8%	48,9%	48,06%	50,41%	48,06%	45%	68,88%	48,06%
2014/ 2015	Min	23,5%	25,0%	21,0%	19,0%	18,0%	19,0%	-	-	-	-	-	-
	Max	92,0%	92,5%	93,0%	82,5%	91,5%	95,0%	-	-	-	-	-	-
	średnia	60,2%	55,8%	47,1%	46,8%	50,5%	49,2%	-	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W przypadku sprawdzianu szóstoklasisty do roku szkolnego 2014/2015 nie było podziału na przedmioty, stąd też w tabeli wyniki egzaminu w ujęciu ogólnym zostały zaprezentowane w kolumnach dotyczących języka polskiego. Ponadto w odniesieniu do szkół podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 oraz 2013/2014 wyniki ujmowane były w punktach, a dopiero od roku szkolnego 2014/2015 przyjęto klasyfikację procentową.

Szkoły troszczą się o kształtowanie umiejętności kluczowych u uczniów również poprzez realizację zajęć dodatkowych.

Tabela 26. Rodzaje zajęć dodatkowych finansowanych przez organ prowadzący w latach 2008-2014

SP nr 1	SP nr 6	SP nr 9	SP nr 10
szkolne koła sportowe	koła zainteresowań w wymiarze	dodatkowa godzina matematyki i j. polskiego	zaj. sportowe
koło turystyczne	zaj. sportowe, taneczne, pływalnia, gimnastyka artystyczna	terapia pedagogiczna i zajęcia socjoterapeutyczne	BnO
chór i zespół instrumentalny	socjoterapia, terapia, gimnastyka korekcyjna, logopedia	zajęcia sportowe, chór szkolny i zespół wokalny	zaj. w świetlicy socjoterapeutycznej
zajęcia socjoterapeutyczne, świetlica socjoterapeutyczna	-	Wychowanie morskie	koła przedmiotowe i artystyczne
-	-	-	chór, wych. komunik.
GIM nr 1	GIM nr 2	GIM nr 4	LO II
zajęcia sportowe	jedna godzina lekcyjna w sem. dla klasy z j. pol	chór	dodatkowe godziny matematyki lub języka polskiego w każdej klasie (1 godz. tygodniowo)
Socjoterapia	jedna godzina lekcyjna w sem. dla klasy z matematyki	socjoterapia, logopedia	Socjoterapia
terapia pedagogiczna	zajęcia sportowo-turystyczne w ramach programu profilaktyki	zaj. profilaktyczne (sportowo-ruchowe)	zajęcia akademickie (umowa z AM w Gdyni)
-	zajęcia z socjoterapii, zajęcia wyrównawcze	-	zajęcia sportowe, chór szkolny, zespół

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Każda z badanych szkół oferowała swoim uczniom w minionych latach wiele rodzajów zajęć dodatkowych, w ramach których realizowane były zajęcia sportowe lub zajęcia dydaktyczne z przedmiotów wiodących. Część szkół realizowała również zajęcia artystyczne dla swoich uczniów. Środki na ten cel pochodziły bezpośrednio z budżetu organu prowadzącego, jednakże również w ramach własnego budżetu szkół również były w minionych latach realizowane zajęcia dodatkowe. Dotyczy to jednak tylko połowy szkół, ponieważ cztery z nich - SP nr 9, Gimnazjum nr 2 oraz Gimnazjum nr 4 oraz II LO nie realizowały zajęć dodatkowych z własnego budżetu szkoły. Jedynie w przypadku LO realizowane były zajęcia dodatkowe dla uczniów z trudnościami, jednakże one były realizowane w ramach KN art. 42, a więc prowadzone były przez nauczyciela nieodpłatnie.

W pozostałych przypadkach były to głównie zajęcia artystyczne lub korekcyjne, a także dodatkowe zajęcia z informatyki oraz przedmiotów wiodących - matematyka i język polski.

Tabela 27. Rodzaje zajęć dodatkowych finansowanych z budżetu szkoły w latach 2008-2014

SP nr 1	SP nr 6	SP nr 9	SP nr 10
2008-2012 - zajęcia gimnastyki korekcyjnej	chór, zespół instrumentalny	-	terapia pedagogiczna, zaj. wyr., korekcyjne
2008-2012 - zajęcia artystyczne w klasach I-VI	wychowanie komunikacyjne	-	kaligrafia
-	-	-	koło hist., plast., teatr., taneczne
-	-	-	SKS
GIM nr 1	GIM nr 2	GIM nr 4	II LO
chór 2g. w tyg.	-	-	Nie było takich zajęć
orkiestra 2g. w tyg.	-	-	Zajęcia nieodpłatne prowadził nauczyciel w formie dodatkowych z KN art. 42 lub zajęcia wspomagające ucznia z trudnościami lub przygotowanie apeli, uroczystości szkolnych i inne
dodatkowe godziny informatyki (innowacje)	-	-	-
dodatkowe godziny matematyki i j. pol po 1 g. na klasę	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W minionych latach część szkół skutecznie wykorzystywała środki unijne w celu realizacji zajęć dodatkowych. Zajęcia takie odbywały się w 5 spośród 8 szkół. Miały one przede wszystkim charakter zajęć wyrównawczych lub rozwijających zainteresowania i umiejętności uczniów.

Tabela 28. Rodzaje zajęć dodatkowych finansowanych z Funduszy Europejskich w latach 2008-2014

SP nr 1	SP nr 6	SP nr 9	SP nr 10
zajęcia wyrównawcze w klasach I-VI	zajęcia logopedyczne	-	zaj. logopedyczne
zajęcia artystyczne (plastyczno-muzyczne)	zajęcia rozwijające zainteresowania przyrodnicze - Klub Małego Przyrodnika	-	zaj. korekcyjno, komputerowe
-	-	-	zaj. ruchowe
-	-	-	zaj. Językowe
-	-	-	nauka pływania, żeglowania
GIM nr 1	GIM nr 2	GIM nr 4	LO II
dydaktyczno-wyrównawcze	-	Zajęcia na basenie	-
Sportowe	-	-	-
doradztwo psychologiczno-pedagogiczne	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Poszczególne szkoły, uczestniczyły w latach 2008-2014 w projektach unijnych. Wyjątkiem w tym zakresie jest II LO.

Tabela 29. Projekty finansowane ze środków UE, w których uczestniczyły szkoły

SP nr 1	SP nr 6	SP nr 9	SP nr 10
Eko-szkoła jako podstawowy filar edukacji europejskiej XXI wieku - Socrater-Comenius 15000 euro	projekt współfinansowany przez EFS "Fundamenty Przyszłości - wyrównanie szans edukacyjnych i rozwojowych klas I-III" (2011/12 i 2012/13)	"Fundamenty Przyszłości - wyrównanie szans edukacyjnych i rozwojowych klas I-III" (2011/12 i 2012/13)	Pomorskie - dobry kurs na edukację, kształtowanie kompetencji kluczowych ucz. w regionie poprzez edukację morską
"Umysłu przyszłości" Priorytet III działanie 3.3, poddziałanie 3.3.4	program "Mleko w szkole" - uczniowie klas I-VI i oddział przedszkolny	-	Mały Mistrz
"Moja rodzina moim skarbem" Comenius 15000 euro	program "Owoce i Warzywa w szkole" (2008-2014 - I-III, od 2014 0-III)	-	Szkoła w Ruchu
"Podróżując po morzach Europy" Comenius (2011-13) 15000 euro	-	-	Zdrowotna Odyseja
"Fundamenty Przyszłości w kl. I-III Poper. Kapitał Ludzki 2007-2013 Priorytet IX, działanie 9.1 (dla Gminy Rumia 558000 zł)	-	-	Szkoła Odkrywców Talentów
GIM nr 1	GIM nr 2	GIM nr 4	LO II
I Pomorskie Dobry Kurs na Edukację (Priorytet IX Działanie 9.4. (58 uczniów) 4 grupy po 236 godzin)	I Pomorskie Dobry Kurs na Edukację: Wyrównanie szans edukacyjnych w Regionie poprzez programy rozwojowe Priorytet IX Rozwój, wykształcenie i kompetencje w regionie	2011 zdolni z Pomorza EFS Priorytet IX Pr. Oper. Kap. Ludzki	-
II Prace z uczniem zdolnym Rozwój przez Kompetencje Priorytet 3 działanie 3.3. (2 grupy po 12 osób, każda po 250 godzin/5 semestrów)	-	2011-2012 "Pomorskie dobry kurs na edukację" Program pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych	-
-	-	2012-2013 j.w	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Wyrazem kształtowania przez szkołę kompetencji kluczowych u uczniów są sukcesy edukacyjne odnoszone przez uczniów w różnego rodzaju konkursach i olimpiadach. Większość ze szkół chwali się w tym zakresie szeroką gamą sukcesów. Wyjątek stanowi Gimnazjum nr 2, dla którego nie wskazano żadnego tego typu sukcesu edukacyjnego.

Tabela 30. Główne sukcesy edukacyjne szkół w latach 2008-2014

SP nr 1	SP nr 6	SP nr 9	SP nr 10
2 laureatów j. polskiego w latach 2012/13 (woj.. Konkurs)	2014 - laureat konk. j. pol., finalistka konk. j. ang., mat.	Wojewódzki konkurs j. polskiego i matematyki - finaliści i laureaci	Otrzymanie Krajowego Certyfikatu "Szkoła Promuje Zdrowie"
laureat matematyki (woj. Konkurs) 2012/13 - nagroda specjalna dla podwójnej laureatki	-	Międzynarodowy Konkurs "Odyseja Umysłu" - 4 miejsce na Pomorzu	Otrzymanie Certyfikatu "Szkoła Przyjazna Uczniom z Dysleksją, Szkoła Odkrywców Talentów"
liczne sukcesy sportowe w Wojewódzkich Igrzyskach Młodzieży szkolnej (I m. w biegach przełajowych, I m. w biegu na 600 m - rekord kraju)	-	Woj. Konkurs j. ang. - II miejsce w etapie wojewódzkim	Osiągnięcia Zespołu teatralnego Bambo na arenie ogólnopolskiej
finalistka 2014, 2015 - "Lingma Plus" Ogólnopolski Konkurs Jęz. Angielskiego	-	Ogólnopolski Konkurs Historyczny Krąg - wyróżnienie	liczni laureaci konkursów i olimpiad o zasięgu międzynar., ogólnopol., wojewódz. z dziedziny mat., j. ang., historii, sportu itd.
"Wyspa Zagadek" 2014 - finalistka kuratorskiego Konkursu Twórczego Używania Umysłu	-	Ogólnopolski Samorządowy konkurs "8 wspaniałych" - 5 laureatów	-
"Kangur 2010" - Międzynarodowy Konkurs Matematyczny - wyróżnienie z nagrodą	-	Kangur - międzynarodowy konkurs matematyczny - wyniki b. dobre i wyróżnienie	-
GIM nr 1	GIM nr 2	GIM nr 4	LO II
2011 - Laureat Hist. Konkursu Losy Żołnierza	-	2014/2015 laureat wojewódzkiego konkursu matematyka, informatyka	Ogólnopolski Konkurs Hist. "Losy żołnierza..." - etap cent. Laureat
2011 6 finalistów Konkursów Wojewódzkich	-	2013/2014 final. woj. Konkursu biologicznego,	II Ogólnopolski Konkurs Literacki "O złote pióro" – laureatka
2012 5 finalistów konkursów Wojewódzkich	-	I msc w Ogól. Młodzieżowym Konkursie Krajoznawczym	IV Pomorski Festiwal Piosenki Filmowej w j. ang. - Grand Prix
2013 Laureat Woj. Konkursu z informatyki i 3 finalistów	-	Grand Prix w Ogólnopolskim Mł. Kon. Krajoznawczym PTTK "Poznajemy Ojczyznę"	Tytuł Lidera Lokalnej Ekologii - 4 rok z rzędu
2014 Laureaci konkursów Wojewódzkich i 4 finalistów	-	I msc Ogól. Kon. "Dziennika" Obywatel. Junior Media/3x najlepsze w kraju	Ogólnopolski Konkurs "Po co UE Polska?" - I miejsce
-	-	2014/2015 laureat wojewódzkiego konkursu matematyka, informatyka	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Poza czynnikami, które w sposób pośredni lub bezpośredni wskazują na kształtowanie przez szkołę kompetencji kluczowych u uczniów istotne w ramach niniejszej diagnozy było również bezpośrednie pytanie dotyczące opinii respondentów w zakresie kształtowania przez szkołę poszczególnych kompetencji kluczowych. Zapytano o każdą z czterech grup respondentów, pytając ich o ocenę stopnia skuteczności szkoły w zakresie kształtowania wskazanych kompetencji. Wyniki w tym zakresie prezentują tabele 31-34.

Tabela 31. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opinii nauczycieli

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	SP nr 1	SP nr 6	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 4	ZSO	Średnia ocen
1	Umiejętność pracy w zespole	4,62	4,63	4,69	4,67	4,41	4,45	4,79	4,61
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji	4,38	4,86	4,54	5,02	4,59	4,53	4,87	4,68
3	Rozwiązywanie problemów	4,30	4,26	4,31	3,85	4,00	3,79	4,56	4,15
4	Posługiwanie się językami obcymi	4,39	4,47	4,00	4,15	4,15	3,76	4,34	4,18
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się	4,45	4,49	4,31	3,98	3,73	4,13	4,70	4,26
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne	4,53	4,65	4,59	4,49	4,07	4,12	4,70	4,45
7	Zmysł przedsiębiorczości	3,98	4,05	4,09	3,85	3,76	3,74	4,33	3,97
8	Świadomość kulturowa	4,68	4,82	4,59	3,83	4,07	4,41	4,89	4,47
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób	4,51	4,57	4,54	4,02	4,00	4,03	4,87	4,36
10	Podejmowanie odpowiedzialności	4,36	4,41	4,54	3,88	3,56	4,13	4,51	4,20
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność	4,94	4,72	4,81	4,40	4,04	4,76	4,99	4,67
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).	4,45	4,72	4,86	3,96	4,07	4,50	4,98	4,51
	Średnia ocen	4,47	4,55	4,49	4,17	4,04	4,20	4,71	4,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Ocenie poddano 12 konkretnych umiejętności kluczowych. We wszystkich grupach respondentów najniżej ocenianą kompetencją kluczową był zmysł przedsiębiorczości. Oznacza to, że wymagany jest znaczny zakres interwencji w ramach projektu, pozwalający poprawić poziom przedsiębiorczości uczniów. Nauczyciele nisko oceniają również umiejętność rozwiązywania problemów oraz umiejętność posługiwania się językami obcymi. W związku z powyższym w ramach planowanego projektu edukacyjnego powinny zostać podjęte działania zmierzające do poprawy obecnego stanu w tym zakresie. Umiejętność posługiwania się językami obcymi może być kształtowana w ramach zajęć dodatkowych prowadzonych metodą warsztatową, natomiast umiejętność rozwiązywania problemów może być skutecznie kształtowana w ramach zajęć dodatkowych i kół zainteresowań.

Z kolei najwyżej nauczyciele oceniają umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami oraz twórczość kreatywność i innowacyjność. Wśród szkół najniższą średnią w łącznej opinii nauczycieli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uzyskało

Gimnazjum nr 2, natomiast najwyższą łączną średnią uzyskał Zespół Szkół Ogólnokształcących.

Tabela 32. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opinii uczniów

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	SP nr 1	SP nr 5	SP nr 9	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 3	II LO	Średnia ocen
1	Umiejętność pracy w zespole	4,28	4,54	4,55	4,73	4,73	3,64	4,69	4,67	4,48
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji	4,33	4,73	4,62	4,37	4,79	3,60	4,02	4,71	4,40
3	Rozwiązywanie problemów	4,14	4,11	4,44	4,51	4,37	3,68	4,38	4,54	4,27
4	Posługiwanie się językami obcymi	4,33	4,82	4,59	4,43	4,52	3,93	4,13	4,40	4,39
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się	4,45	4,58	4,38	4,77	4,60	3,72	4,27	4,66	4,43
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne	4,09	4,53	4,18	4,62	4,37	3,46	4,13	4,54	4,24
7	Zmysł przedsiębiorczości	4,26	4,53	4,04	4,24	3,89	3,17	3,96	4,40	4,06
8	Świadomość kulturowa	4,57	5,03	4,35	4,94	4,60	3,82	4,36	4,64	4,54
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób	4,33	4,81	4,69	5,09	4,57	3,85	4,47	4,82	4,58
10	Podejmowanie odpowiedzialności	4,61	4,85	4,66	4,87	4,81	3,97	4,54	4,76	4,63
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność	4,79	4,98	4,73	5,15	5,10	3,99	4,66	4,52	4,74
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).	4,59	5,06	4,54	5,19	4,76	3,83	4,55	4,53	4,63
	Średnia ocen	4,40	4,71	4,48	4,74	4,59	3,72	4,35	4,60	4,45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Z kolei zdaniem uczniów najlepiej szkoła realizuje swoje zadania w zakresie kształtowania ich kompetencji kluczowych jeżeli chodzi o twórczość, kreatywność i innowacyjność. W tym zakresie opinie uczniów są zgodne z opiniami nauczycieli. Wysoko została również oceniona umiejętność podejmowania odpowiedzialności oraz umiejętność poszerzania wiedzy wyrażająca się ciekawością poznawczą. W przypadku ocen przydzielanych przez uczniów, podobnie jak w przypadku ocen wynikających z opinii nauczycieli najniższą średnią charakteryzuje się Gimnazjum nr 2. Najwyższą średnią ocen ma z kolei Szkoła Podstawowa nr 10.

Tabela 33. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opinii rodziców

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	SP nr 1	SP nr 5	SP nr 9	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 4	II LO	Średnia ocen
1	Umiejętność pracy w zespole	4,55	5,00	5,15	4,38	4,45	4,54	4,83	4,94	4,73
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji	4,40	4,75	5,31	4,29	4,60	4,62	4,47	5,29	4,72
3	Rozwiązywanie problemów	4,05	4,55	5,38	4,06	4,05	4,00	4,13	5,18	4,43
4	Posługiwanie się językami obcymi	4,47	4,20	5,25	3,56	4,70	3,17	3,76	4,88	4,25
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się	4,00	4,70	5,58	4,47	4,16	4,17	4,16	4,71	4,49
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne	4,22	4,95	5,46	4,44	4,35	3,82	4,28	4,88	4,55
7	Zmysł przedsiębiorczości	3,56	4,44	5,31	3,69	3,79	3,64	4,24	4,82	4,19
8	Świadomość kulturowa	4,70	5,05	5,54	4,78	4,35	4,33	4,71	5,24	4,84
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób	4,79	4,74	5,15	4,35	4,20	4,27	4,29	5,00	4,60
10	Podejmowanie odpowiedzialności	4,63	4,75	5,23	4,25	4,20	4,36	4,71	5,13	4,66
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność	4,35	4,95	5,23	4,14	4,28	4,00	4,59	5,18	4,59
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).	4,30	5,00	5,46	4,47	4,40	4,08	4,61	5,00	4,67
	Średnia ocen	4,34	4,76	5,34	4,24	4,29	4,08	4,40	5,02	4,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Opinie rodziców różnią się nieco od opinii nauczycieli i uczniów w zakresie kształtowania przez szkołę poszczególnych umiejętności kluczowych. O ile w przypadku najniżej ocenianego zmysłu przedsiębiorczości wszystkie grupy respondentów są zgodne, to jednak różnice występują w przypadku najwyżej ocenianych umiejętności kluczowych. Rodzice najwyżej oceniają skuteczność szkoły w zakresie kształtowania świadomości kulturowe oraz kształtowania umiejętności pracy w zespole. Podobnie jak nauczyciele, wysoko oceniają również umiejętności posługiwania się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji. Uczniowie w życiu codziennym często wykorzystują komputery, smartfony, tablety, itp., więc są obcy z nowoczesną technologią. Niemniej jednak zdecydowanie częściej używają jej do celów prywatnych i rozrywkowych niż do nauki.

Tabela 34. Skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opinii uczniów, nauczycieli i dyrektorów wszystkich szkół

Lp.	Rodzaj kompetencji kluczowych	Średnia ocen nauczycieli	Średnia ocen uczniów	Średnia ocen rodziców	Ocena średnia we wszystkich grupach respondentów
1	Umiejętność pracy w zespole	4,61	4,48	4,73	4,61
2	Posługiwanie się nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji	4,68	4,40	4,72	4,60
3	Rozwiązywanie problemów	4,15	4,27	4,43	4,28
4	Posługiwanie się językami obcymi	4,18	4,39	4,25	4,27
5	Planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się	4,26	4,43	4,49	4,39
6	Kompetencje interpersonalne, obywatelskie i społeczne	4,45	4,24	4,55	4,41
7	Zmysł przedsiębiorczości	3,97	4,06	4,19	4,07
8	Świadomość kulturowa	4,47	4,54	4,84	4,62
9	Słuchanie i korzystanie z wiedzy i doświadczeń innych osób	4,36	4,58	4,60	4,51
10	Podjęcie odpowiedzialności	4,20	4,63	4,66	4,50
11	Twórczość, kreatywność i innowacyjność	4,67	4,74	4,59	4,67
12	Umiejętność poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności (ciekawość poznawcza).	4,51	4,63	4,67	4,60
	Średnia ocen	4,38	4,45	4,56	4,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W ujęciu zbiorczym widoczne jest uśrednione podejście wszystkich grup respondentów do skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów. Z uwagi na fakt, iż wszystkie grupy najniżej oceniały zmysł przedsiębiorczości, jest on również najniżej oceniony w zestawieniu zbiorczym. Kolejnymi najniżej ocenianymi kompetencjami kluczowymi są umiejętność rozwiązywania problemów oraz posługiwanie się językami obcymi. Najwyżej natomiast oceniane są twórczość, kreatywność i innowacyjność, kształtowanie świadomości kulturowej oraz umiejętność pracy w zespole.

Uzupełnieniem dla pytania dotyczącego oceny skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych było pytanie skierowane do nauczycieli i dyrekcji, związane z ich oceną szkoły pod kątem pełnienia określonych funkcji dydaktycznych i społecznych.

W tym przypadku najwyżej została oceniona współpraca szkoły z innymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, a także uwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych.

Tabela 35. Stopień realizacji kluczowych działań szkoły w opinii nauczycieli

Wyszczególnienie	SP nr 1	SP nr 6	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 4	ZSO	średnia
Stwarza uczniom możliwość poznania własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji związanych z wyborem zawodu lub dalszej ścieżki edukacyjnej	4,20	4,93	4,86	5,26	4,96	4,88	5,25	4,91
Pomaga uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej	4,09	4,75	4,69	5,09	5,04	4,91	5,21	4,83
Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów niepełnosprawnych)	5,02	5,73	5,09	5,52	5,00	5,44	5,43	5,32
Uwzględnia potrzeby uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (uczniów zdolnych)	4,82	5,38	5,11	5,49	5,00	5,28	5,43	5,22
Podjękuje działania służące lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów	4,82	5,40	4,97	5,29	4,73	5,33	5,23	5,11
Współpracuje z innymi placówkami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (poradnia psychologiczno-pedagogiczna i instytucje kultury)	5,50	5,51	5,31	5,46	5,19	5,35	5,63	5,42
Współpracuje z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów (organizacje pozarządowe, pracodawcy, firmy doradcze i szkoleniowe, itp.)	4,48	5,06	4,60	5,07	4,81	4,47	5,09	4,80
Średnia ocena	4,70	5,25	4,95	5,31	4,96	5,09	5,32	5,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Najniżej natomiast oceniona została współpraca szkoły z otoczeniem w zakresie rozwoju kwalifikacji, umiejętności i zainteresowań uczniów oraz pomoc uczniom w planowaniu ścieżki edukacyjnej i ścieżki kariery zawodowej.

Nauczyciele zostali również zapytani o to, co ich zdaniem należałoby zrobić, aby poprawić skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych. Pełen wachlarz udzielonych odpowiedzi zawiera tabela 36.

Tabela 36. Działania niezbędne dla poprawienia skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów w opiniach nauczycieli

Wyszczególnienie	SP nr 1	SP nr 6	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 4	ZSO	Suma
Doposażenie szkoły	14	22	13	1	2	14	32	98
Organizacja odpowiednich zajęć dodatkowych	10	9	6	7	7	1	32	72
Dofinansowanie szkoły, udział w projektach	8	10	5	2	4	1	11	41
Zaangażowanie rodziców w edukację dzieci	7	4	-	6	1	1	13	32
Praca w grupach na lekcjach	-	9	-	15	-	-	3	27
Zakup, dostęp dla uczniów do sprzętu audiowizualnego/multimedialnego	11	-	2	2	6	-	5	26
Zmniejszenie liczebności uczniów w oddziale	2	-	-	18	5	-	-	25
Kursy, szkolenia, warsztaty	9	-	6	2	2	-	5	24

DIAGNOZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH SZKÓŁ – MIASTO RUMIA

Zajęcia ze specjalistami, ciekawymi ludźmi	4	6	-	5	2	4	1	22
Baza sportowa (dostęp wszystkich uczniów do sali gimnastycznej), boiska	10	1	1	5	-	1	-	18
Dokształcanie nauczycieli	2	3	-	-	-	2	10	17
Lepsze warunki lokalowe, wyposażenie szkół w pracownie, sale tematyczne	5	8	-	-	-	-	3	16
Wprowadzenie zajęć z przedsiębiorczości, edukacji finansowej	1	6	1	2	-	1	1	12
Kształtowanie u dzieci kompetencji kluczowych	4	5	1	1	-	-	-	11
Motywowanie uczniów	-	1	-	5	-	2	2	10
Podniesienie atrakcyjności zajęć lekcyjnych i dodatkowych	-	-	-	1	-	6	2	9
Nauka przez praktykę	-	-	-	1	-	-	7	8
Wyjazdy edukacyjne	-	2	-	3	1	-	2	8
Unowocześnienie sal i sprzętu	-	6	-	-	1	-	-	7
Współpraca z profesjonalistami, instytucjami zewnętrznymi, innymi szkołami	1	1	2	-	2	-	-	6
Systematyczność	-	1	-	-	2	1	1	5
Wskazanie metod usprawniających uczenie się	-	5	-	-	-	-	-	5
Działające wifi, dostęp do Internetu	-	-	-	-	-	2	3	5
Więcej innowacyjnych form nauczania	-	-	-	-	-	-	5	5
Podział na grupy (wg poziomów zaawansowania) w nauce języków obcych	-	-	-	1	-	1	3	5
Zwiększenie liczby godzin przedmiotów	-	-	-	-	5	-	-	5
Indywidualna praca i czas poświęcony każdemu uczniowi	-	-	-	-	-	1	3	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Z kwestią kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów w sposób istotny wiążą się działania szkoły, służące przezwyciężeniu barier, jakie uczniowie napotykają w dostępie do wysokiej jakości edukacji.

Tabela 37. Najczęściej wymieniane bariery uniemożliwiające uczniom udział w zajęciach pozalekcyjnych w opinii nauczycieli

Bariera	SP nr 1	SP nr 6	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 4	ZSO	Suma
Brak zainteresowania, współpracy rodziców	17	36	13	-	8	11	17	102
Brak motywacji wewnętrznej	3	18	-	30	17	3	1	72
Brak dofinansowań, środków finansowych	3	16	13	7	2	-	14	55
Nieodpowiednie godziny zajęć	8	8	12	5	2	5	14	54
Brak czasu	4	6	-	2	3	3	14	32
Inne zajęcia pozaszkolne	8	10	-	3	-	-	10	31
Brak odpowiednich zajęć	5	-	3	1	-	-	19	28
Brak zaangażowania, zainteresowania uczniów	-	1	6	-	-	10	10	27
Lenistwo	3	5	-	8	1	8	-	25

DIAGNOZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH SZKÓŁ – MIASTO RUMIA

Nadmiar zajęć obowiązkowych	2	-	-	6	6	9	2	25
Niechęć, stosunek uczniów	2	10	1	4	-	4	4	25
Brak odpowiedniego wyposażenia	3	-	3	-	1	2	7	16
Możliwości lokalowe placówki	-	10	2	-	-	-	3	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Podobny zestaw barier dostrzegają też sami uczniowie. W ich przypadku na pierwszy plan wysuwa się zdecydowanie brak czasu, wynikający między innymi z nadmiernego obciążenia obowiązkami szkolnymi i podstawowym planem lekcji, a także obowiązkami poza szkolnymi.

Tabela 38. Dostrzegane przez uczniów bariery uniemożliwiające im udział w zajęciach pozalekcyjnych

Rodzaje barier	SP nr 1	SP nr 6	SP nr 9	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 4	II LO	Suma
Brak wolnego czasu	2	1	64	2	4	5	5	56	139
Koszt	-	-	34	-	2	-	1	65	102
Niedogodne godziny zajęć	8	5	17	24	6	3	2	3	68
Nadmiar zajęć szkolnych	18	-	12	2	5	6	1	6	50
Inne zajęcia dodatkowe	5	9	6	6	4	5	5	-	40
Brak odpowiednich zajęć	5	-	17	9	-	2	-	5	38
Brak chęci	-	-	22	-	-	-	1	10	33
Dojazd	2	-	2	1	-	-	6	12	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Z kolei z punktu widzenia rodziców najistotniejszymi barierami w zakresie możliwości korzystania przez uczniów z zajęć dodatkowych są przede wszystkim koszty udziału, co można w sposób skuteczny zlikwidować dzięki dofinansowaniu realizacji zajęć ze środków unijnych. Drugą najczęściej wskazywaną barierą jest problem z dojazdem na takie zajęcia oraz z powrotem z tych zajęć. Rodzice zwracają również uwagę na brak odpowiednich zajęć dostosowanych do potrzeb i oczekiwań ich samych oraz ich dzieci. Istotną barierą w rozumieniu rodziców jest również fakt realizacji zajęć dodatkowych poza godzinami zajęć lekcyjnych, co przy dużym obciążeniu podstawowymi obowiązkami szkolnymi, staje się istotną uciążliwością.

3.2. POTRZEBA I ROZWÓJ DORADZTWA EDUKACYJNO-ZAWODOWEGO

Z punktu widzenia potrzeb akcentowanych przez władze regionalne w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 istnieje znaczna potrzeba rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego na każdym szczeblu edukacji. Potrzeba ta nie jest natomiast już tak oczywista dla poszczególnych grup respondentów. Ich opinie na ten temat zostały przedstawione w tabelach 39-41.

Tabela 39. Potrzeba realizacji doradztwa zawodowego w opinii nauczycieli

SP nr 1			SP nr 6			SP nr 10		
TAK	NIE	Brak odp.	TAK	NIE	Brak odp.	TAK	NIE	Brak odp.
15	28	2	34	39	20	18	15	2
Gim nr 1			Gim nr 2			Gim nr 4		
TAK	NIE	Brak odp.	TAK	NIE	Brak odp.	TAK	NIE	Brak odp.
43	2	5	23	1	3	24	6	5
ZSO								
TAK			NIE			Brak odp.		
45			29			9		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W przypadku nauczycieli gimnazjum oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących większość respondentów dostrzega potrzebę zorganizowania dodatkowych zajęć z doradztwa edukacyjno-zawodowego. W przypadku nauczycieli pracujących w szkołach podstawowych większość nie widzi takiej potrzeby. W przypadku Szkoły Podstawowej nr 6 znaczna ilość nauczycieli nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 40. Potrzeba realizacji doradztwa zawodowego w opinii uczniów

SP nr 1			SP nr 6			SP nr 9		
TAK	NIE	Ogółem	TAK	NIE	Ogółem	TAK	NIE	Ogółem
78	48	126	37	71	108	90	36	126
SP nr 10			Gim nr 1			Gim nr 2		
TAK	NIE	Ogółem	TAK	NIE	Ogółem	TAK	NIE	Ogółem
67	51	118	98	21	119	65	50	115
Gim nr 4			II LO					
TAK	NIE	Ogółem	TAK	NIE	Ogółem			
65	30	95	88	7	95			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Nieco odmiennego zdania są uczniowie, którzy niezależnie od poziomu w systemie edukacji wyrażają potrzebę uczestnictwa w zajęciach z doradztwa edukacyjno-zawodowego. Jedynie w przypadku uczniów Szkoły Podstawowej nr 6 większa była liczba odpowiedzi przeczących. W pozostałych szkołach przeważali zwolennicy realizacji zajęć w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Tabela 41. Potrzeba realizacji doradztwa zawodowego w opinii rodziców

SP nr 1			SP nr 6			SP nr 9		
TAK	NIE	Brak	TAK	NIE	Brak	TAK	NIE	Brak
6	11	3	12	6	2	5	5	3
SP nr 10			Gim nr 1			Gim nr 2		
TAK	NIE	Brak	TAK	NIE	Brak	TAK	NIE	Brak
17	-	-	17	3	-	13	-	4
Gim nr 4			II LO					
TAK	NIE	Brak	TAK	NIE	Brak			
12	3	3	18	-	1			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Wśród ankietowanych rodziców nie ma już tak daleko idącej jedności, jednakże oni również w większości popierają ideę uczestnictwa ich dzieci w tego typu zajęciach. Jedynie rodzice uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w większości opowiedzieli się za brakiem potrzeby realizacji zajęć w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego. W przypadku Szkoły Podstawowej nr 9 wystąpiła równowaga zwolenników i przeciwników takich zajęć, a w przypadku pozostałych szkół większość rodziców opowiedziała się za potrzebą realizacji zajęć z doradztwa.

3.3. UCZNIOWIE NIEPEŁNOSPRAWNI I UCZNIOWIE ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

W prawie każdej ze szkół dyrektorzy zadeklarowali, iż są osoby niepełnosprawne. Oznacza to, że w ramach projektu powinny zostać podjęte również działania wychodzące naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych. Mogą to być między innymi działania związane z dostosowaniem infrastruktury, co jest możliwe do realizacji w ramach działania 3.2.1. Jakość edukacji ogólnej.

Tabela 42. Liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Wyszczególnienie	SP nr 1			SP nr 6			SP nr 9		
	K	M	O	K	M	O	K	M	O
Liczba uczniów niepełnosprawnych	-	-	-	20	44	64	5	6	11
Liczba uczniów zdolnych	-	-	-	125	55	180	124	83	207
Liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	-	-	-	45	82	127	36	52	88
Wyszczególnienie	SP nr 10			GIM nr 1			GIM nr 2		
	K	M	O	K	M	O	K	M	O
Liczba uczniów niepełnosprawnych	1	2	3	0	5	5	1	3	4
Liczba uczniów zdolnych	20	30	50	12	11	23	~30	~20	~50
Liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	85	168	253	37	106	143	0	6	6
Wyszczególnienie	GIM nr 4			II LO					
	K	M	O	K	M	O			
Liczba uczniów niepełnosprawnych	12	15	27	4	4	8			
Liczba uczniów zdolnych	3	5	8	10	0	10			
Liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	12	15	27	4	3	7			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dużą liczebnością w gronie uczniów charakteryzują się również uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W ramach działań nakierowanych na takie osoby realizowane mogą być między innymi zajęcia wyrównawcze oraz innego rodzaju zajęcia kompensacyjne i terapeutyczne, zmierzające do wyrównania ich szans edukacyjnych. Istotne w pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych jest podejmowanie działań związanych z indywidualizacją nauczania oraz dostosowaniem formy prowadzenia zajęć do możliwości takiego ucznia.

W każdej ze szkół bardzo liczna jest również grupa uczniów zdolnych i uzdolnionych. Tacy uczniowie również wymagają specjalnego podejścia do ich nauczania, co wymaga od nauczycieli stosowania odpowiednich technik i podejmowania działań, które motywowałyby uczniów zdolnych do jeszcze bardziej efektywnej nauki.

3.4. DOSKONALENIE UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI ZAWODOWYCH NAUCZYCIELI

Jednym z podstawowych warunków poprawy jakości kształcenia jest podniesienie kwalifikacji nauczycieli poprzez udział w szkoleniach oraz studiach podyplomowych, które pozwolą im usprawnić swój warsztat dydaktyczny. O potrzeby w zakresie kształcenia i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli zapytano zarówno dyrektorów jak i kadrę

pedagogiczną. Obie te grupy respondentów deklarowały potrzebę realizacji szeroko zakrojonych działań nastawionych na podniesienie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli.

Tabela nr 43 zawiera pełną gamę tematów, w zakresie których nauczyciele chcieliby podnieść swoje kwalifikacje.

Tabela 43. Potrzeby nauczycieli w zakresie podnoszenia własnych kwalifikacji

Potrzeba	SP nr 1	SP nr 6	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 4	ZSO	Suma
Praca z dzieckiem z trudnościami, problemami	18	8	2	5	-	3	10	39
Szkolenie dot. TI, środków multimedialnych	6	9	1	5	3	3	5	32
Szkolenie komputerowe, informatyczne	-	16	4	-	-	2	6	28
Warsztaty artystyczne, plastyczne, muzyczne, teatralne	2	9	1	-	-	-	9	21
Współpraca z rodzicami	6	9	-	-	-	2	3	20
Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych	-	1	8	-	-	-	9	18
Praca z trudnym dzieckiem i trudnym rodzicem	-	15	1	-	-	-	-	16
Szkolenie dot. nowych metod nauczania, pracy z uczniem	2	2	5	5	-	1	4	13
Kursy językowe	4	5	2	-	-	-	1	12
Praca z uczniem zdolnym	2	2	-	5	2	-	-	11
Animator kultury	-	11	-	-	-	-	-	11
Kształtowanie kompetencji kluczowych	1	4	-	2	-	-	4	11
Szkolenie dot. prowadzenia zajęć WF	-	-	3	-	2	2	4	11
Warsztaty z zakresu doświadczeń przyrodniczych, artystycznych	-	-	-	-	-	-	8	8
Warsztaty dot. emisji głosu	2	-	-	-	2	1	2	7
Praca z dzieckiem, które ma trudności w nauce z uwagi na obniżenie wieku szkolnego	5	-	-	-	-	-	-	5
Warsztaty związane z nauczaniem przedmiotu	-	-	-	1	-	-	4	5
Ocenianie kształtujące	-	-	-	-	-	-	5	5
Wsparcie pedagogiczne, psychologiczne	1	-	-	2	1	-	1	5
Warsztaty praktyczne	1	-	-	-	-	-	3	4
Warsztaty z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od gier komputerowych	-	4	-	-	-	-	-	4
Socjoterapia i terapia pedagogiczna	-	3	-	-	-	-	1	4
Radzenie sobie z agresją	-	-	-	-	-	-	4	4
Motywowanie uczniów	-	-	-	1	-	-	3	4
Internet – zagrożenia	3	-	-	-	-	-	-	3
Warsztaty z zakresu edukacji muzycznej	-	3	-	-	-	-	-	3
Radzenie sobie ze stresem	-	3	-	-	-	-	-	3
Warsztaty z uzależnień	-	-	-	3	-	-	-	3
Edukacja prozdrowotna	-	-	-	-	2	1	-	3
Szkolenia dla wychowawców	-	-	-	1	-	-	2	3
Radzenie sobie z agresją uczniów	-	2	-	-	-	-	-	2
Zaburzenia zachowania	-	2	-	-	-	-	-	2
Arteterapia	-	2	-	-	-	-	-	2
Szkolenie dot. tworzenia stron internetowych	-	1	-	-	-	1	-	2

DIAGNOZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH SZKÓŁ – MIASTO RUMIA

Komputeryzacja zbiorów bibliotecznych - Mol NET+	-	-	2	-	-	-	-	2
Szkolenie dot. odżywiania	-	-	-	2	-	-	-	2
Warsztaty asertywności	-	-	-	2	-	-	-	2
Szkolenie z prawa oświatowego, nowości i interpretacje	-	-	-	2	-	-	-	2
Nowoczesne formy ruchu	-	-	-	2	-	-	-	2
Lepsze poznanie programu bibliotecznego	-	-	-	2	-	-	-	2
Podniesienie kwalifikacji z różnych dziedzin	-	-	-	-	2	-	-	2
Studia podyplomowe	-	-	-	-	2	-	-	2
Warsztaty relaksacyjne	-	-	-	-	2	-	-	2
Szkolenia instruktorskie	-	-	-	-	1	1	-	2
Szkolenia z rękodzieła artystycznego	-	-	-	-	-	1	1	2
Szkolenie na egzaminatora maturalnego	-	-	-	-	-	-	2	2
Edukacja ekologiczna	-	-	-	-	-	-	2	2
Kierowanie projektem obywatelskim/unijnym	-	-	-	1	-	1	-	2
Warsztaty z ratownikami PCK, pierwsza pomoc	-	-	-	-	1	1	-	2
Zdobycie kwalifikacji umożliwiających nauczanie drugiego przedmiotu	-	-	-	-	-	1	1	2
Język kaszubski w dobie cyfryzacji i komputeryzacji	1	-	-	-	-	-	-	1
Praca z "eurosierotą"	1	-	-	-	-	-	-	1
Szkolenia z zakresu terapii i pracy z dziećmi skupione na rozwiązaniach	1	-	-	-	-	-	-	1
Wspomaganie rozwoju dziecka	1	-	-	-	-	-	-	1
Metody behawioralne	1	-	-	-	-	-	-	1
Szkolenie "Dam radę" - krótkoterminowa praca terapeutyczna z dzieckiem	1	-	-	-	-	-	-	1
Szkolenia odnośnie dyscypliny, sposobu dobrej interakcji z dziećmi	1	-	-	-	-	-	-	1
Edukacja ekologiczna, regionalna	1	-	-	-	-	-	-	1
Warsztaty twórcze - tworzenie tekstów różnego typu	1	-	-	-	-	-	-	1
Konferencje logopedyczne	1	-	-	-	-	-	-	1
Konferencje, warsztaty dla bibliotekarzy	1	-	-	-	-	-	-	1
Radzenie sobie z sytuacjami trudnymi w dziedzinie wychowania dzieci i młodzieży	1	-	-	-	-	-	-	1
Studia podyplomowe z żywienia dzieci	1	-	-	-	-	-	-	1
Studia podyplomowe z edukacji zdrowotnej	1	-	-	-	-	-	-	1
Warsztaty uczące nauczycieli jak rozwiązywać i pomagać w rozwiązywaniu problemów uczniów	1	-	-	-	-	-	-	1
Zabawy integracyjne w dużej grupie uczniów	-	1	-	-	-	-	-	1
Kurs z masą solną lub orgiami	-	1	-	-	-	-	-	1
Zajęcia rewalidacyjne, ciekawe metody i pomoce dydaktyczne	-	1	-	-	-	-	-	1
Inteligencje wielorakie	-	1	-	-	-	-	-	1
Zabawy uczące współpracy	-	1	-	-	-	-	-	1
"Sensualność u dzieci z niepełnosprawnością"	-	1	-	-	-	-	-	1
Prawa nauczycieli	-	1	-	-	-	-	-	1
Przedsiębiorczość dla nauczycieli	-	1	-	-	-	-	-	1
Konferencja nt. autyzmu	-	1	-	-	-	-	-	1
Warsztaty filmowe	-	1	-	-	-	-	-	1

DIAGNOZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH SZKÓŁ – MIASTO RUMIA

Kurs migowy, surdopedagogika	-	1	-	-	-	-	-	1
Efektywna komunikacja w szkole	-	1	-	-	-	-	-	1
Nowoczesne techniki uczenia się	-	1	-	-	-	-	-	1
Terapia sensoryczna	-	1	-	-	-	-	-	1
Memobiologia procesu nauczania	-	1	-	-	-	-	-	1
Pogłębienie wiedzy o niepełnosprawności dzieci	-	1	-	-	-	-	-	1
E-dziennik	-	-	1	-	-	-	-	1
Kursy, szkolenia z zakresu terapii logopedycznej, dysleksji	-	-	1	-	-	-	-	1
Warsztaty, szkolenia z neurodydaktyki	-	-	1	-	-	-	-	1
Warsztaty twórcze – dekoratorskie	-	-	1	-	-	-	-	1
Warsztaty w zakresie ed. Regionalnej	-	-	1	-	-	-	-	1
Warsztaty filmowe w celu wykorzystania w edukacji historycznej	-	-	-	1	-	-	-	1
Warsztaty uczące rozwiązywania algorytmów	-	-	-	1	-	-	-	1
Gry dydaktyczne	-	-	-	1	-	-	-	1
Poprawa i uzyskanie lepszych wyników egzaminów gimnazjalnych	-	-	-	1	-	-	-	1
Obserwacje lekcji i placówek szkolnych w ramach szkoleń zagranicznych (np. w Niemczech)	-	-	-	1	-	-	-	1
Szkolenia, warsztaty doskonalące jakość pracy nauczycieli	-	-	-	1	-	-	-	1
Szkolenie z zakresu innowacyjnych rozwiązań w gospodarce	-	-	-	1	-	-	-	1
Pozyskanie funduszy zewnętrznych na realizację projektów	-	-	-	1	-	-	-	1
Szkolenie florystyczne	-	-	-	1	-	-	-	1
Warsztaty kształtujące poczucie własnej wartości	-	-	-	1	-	-	-	1
Kurs grafiki komputerowej i tworzenia programów multimedialnych	-	-	-	1	-	-	-	1
Prawidłowe oddychanie	-	-	-	1	-	-	-	1
Bieżące korzystanie z ofert CEN w Gdańsku	-	-	-	-	1	-	-	1
Szkolenia z e-nauczania	-	-	-	-	1	-	-	1
Warsztaty muzyczne dla nauczycieli muzyki	-	-	-	-	1	-	-	1
Zainteresowanie nowymi formami sportowo-rekreacyjnymi	-	-	-	-	-	1	-	1
Rozwiązywanie problemów związanych z integracją uczniów niepełnosprawnych	-	-	-	-	-	1	-	1
Studia podyplomowe z filologii angielskiej	-	-	-	-	-	1	-	1
Szkolenia/warsztaty z zakresu dziennikarstwa	-	-	-	-	-	1	-	1
Kursy związane z rozpoznawaniem predyspozycji uczniów	-	-	-	-	-	1	-	1
Warsztaty terenowe	-	-	-	-	-	1	-	1
Kurs BIOFITBECK	-	-	-	-	-	1	-	1
Studia podyplomowe z grafiki komputerowej	-	-	-	-	-	1	-	1
Radzenie sobie z uczniem – kryminalistą	-	-	-	-	-	-	1	1
Szkolenia z zakresu edukacji regionalnej	-	-	-	-	-	-	1	1
Szkolenia z profilaktyki uzależnień	-	-	-	-	-	-	1	1
Rozwój emocjonalny, psychiczny	-	-	-	-	-	-	1	1
Zaburzenia psychiczne	-	-	-	-	-	-	1	1

Szkolenie z etyki zawodu	-	-	-	-	-	-	1	1
Mediacje	-	-	-	-	-	-	1	1
Szkolenie nt. promocji i budowania wizerunku szkoły	-	-	-	-	-	-	1	1
Profilaktyka pomocy w szkole	-	-	-	-	-	-	1	1
Sposoby budowania autorytetu nauczycielskiego	-	-	-	-	-	-	1	1
Stres szkolny uczniów klas początkujących	-	-	-	-	-	-	1	1
Warsztaty dziennikarskie, aby móc prowadzić gazetkę szkolną	-	-	-	-	-	-	1	1
Warsztaty z zasobów internetowych na potrzeby nauki	-	-	-	-	-	-	1	1
Matematyka malucha	-	-	-	-	-	-	1	1
Warsztaty dotyczące rozwijania uzdolnień matematycznych i przyrodniczych	-	-	-	-	-	-	1	1
Integracja grupy	-	-	-	-	-	-	1	1
Studia podyplomowe z zakresu psychologii dziecka	-	-	-	-	-	-	1	1
Doradztwo zawodowe	-	-	-	-	-	-	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Z zamysłem pozostawiono wszystkie wskazane przez nauczycieli możliwości, by pokazać różnorodność opinii kadry pedagogicznej w zakresie sposobów dokształcania, które w ich opinii mogą przyczynić się do podniesienia jakości ich pracy, a tym samym jakości edukacji realizowanej w reprezentowanych przez nich szkołach. Najczęściej powtarzające się wskazania pogrupowano w odpowiednie grupy tematyczne, dzięki czemu wyraźnie widać w jakim zakresie występują największe potrzeby podnoszenia kwalifikacji i kompetencji nauczycieli.

3.5. WYPOSAŻENIE SZKÓŁ W POMOCE DYDAKTYCZNE I SPRZĘT ICT/TIK

Kwestia potrzeb w zakresie wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt ICT została poruszona w ankietach skierowanych do dyrektorów i do nauczycieli. Dyrektorzy w większości przypadków wskazywali, że poziom wyposażenia ich szkoły w sprzęt ICT jest niewystarczający. Wskazywali oni zatem na potrzebę zakupu sprzętu komputerowego, modernizacji sal informatycznych, potrzebę zakupu tablic interaktywnych, jak również potrzebę stworzenia i kompleksowego wyposażenia multidyscyplinarnych sal dydaktycznych, a więc sal matematyczno-przyrodniczych oraz informatyczno-językowych.

Potrzeby w zakresie zakupu sprzętu ICT oraz oprogramowania widoczne są już na szczeblu zarządzania szkołą, ponieważ większość z badanych szkół, mimo iż dysponuje narzędziami i programami usprawniającymi funkcjonowanie placówek dydaktycznych, to jednak odczuwają potrzebę doposażenia w tym zakresie.

Tabela 44. Wykorzystanie w szkołach programów i narzędzi do efektywnego zarządzania szkołą

Wyszczególnienie	SP nr 1		SP nr 6	SP nr 9		SP nr 10	
	TAK	VULCAN		TAK	TAK	TAK	VULCAN
Elektroniczny arkusz organizacyjny	TAK	VULCAN	TAK	TAK	TAK	TAK	VULCAN
Elektroniczny system zarządzania informacją	TAK	PROGMAN - Uczniowie	NIE	TAK	TAK	NIE	-
Elektroniczny dziennik	TAK	LIBRUS	TAK/NIE	TAK	TAK	NIE	-
Program do układania planu lekcji, zastępstw i dyżurów	NIE	-	TAK	TAK	TAK	TAK	VULCAN
Wyszczególnienie	GIM nr 1		GIM nr 2	GIM nr 4		LO II	
	TAK	VULCAN		TAK	TAK	VULCAN	TAK
Elektroniczny arkusz organizacyjny	TAK	VULCAN	TAK	TAK	VULCAN	TAK	TAK
Elektroniczny system zarządzania informacją	TAK	Moduł wiadomości w E-DZIENNIKU	TAK	TAK	IDZIENNIK PROGRAM	TAK	TAK
Elektroniczny dziennik	TAK	VONET PLUS	TAK	TAK	-	TAK	TAK
Program do układania planu lekcji, zastępstw i dyżurów	NIE	VULCAN	TAK	NIE	-	TAK	TAK

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Dane zaprezentowane w tabeli 44 wskazują iż szkoły korzystają z wielu programów do zarządzania placówkami oświatowymi, a mimo to wykazują również potrzebę zakupu dodatkowych programów i narzędzi usprawniających zarządzanie szkołą.

Tabela 45. Potrzeby szkół w zakresie zakupu i wdrożenia programów i narzędzi do efektywnego zarządzania placówką oświatową

Wyszczególnienie	SP nr 1	SP nr 6	SP nr 9	SP nr 10	GIM nr 1	GIM nr 2	GIM nr 4	II LO
Elektroniczny arkusz organizacyjny	TAK	-	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK
Elektroniczny system zarządzania informacją	TAK	-	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK nowsza wersja
Elektroniczny dziennik	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE
Program do układania planu lekcji, zastępstw i dyżurów	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK nowsza wersja
Moll +, Sekretariat - UONET +, PŁACE, FINANSE, DDJ, STOŁÓWKA	-	-	-	TAK	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Szeroki jest również zakres wskazań nauczycieli odnośnie niezbędnego ich zdaniem wyposażenia szkoły w sprzęt ICT i pomoce dydaktyczne. Tabela nr 46 wskazuje dokładnie, jakie zakupy w tym zakresie zdaniem nauczycieli poszczególnych szkół są najbardziej potrzebne i nieodzowne dla poprawy jakości usług edukacyjnych, realizowanych w poszczególnych szkołach.

Tabela 46. Zapotrzebowanie na wyposażenie sal i zakup sprzętu, zgłoszone przez nauczycieli

Wyszczególnienie	SP nr 1	SP nr 6	SP nr 10	Gim nr 1	Gim nr 2	Gim nr 4	ZSO	Suma
Tablice multimedialne	17	63	25	19	-	5	41	170
Komputery, laptopy	23	21	20	21	5	18	43	151
Rzutniki, projektory	25	29	25	1	-	17	24	121
Drukarki, skanery, kserokopiarki	3	48	-	2	7	-	1	61
Internet	5	3	1	1	-	5	15	30
Programy multimedialne	6	4	4	3	1	2	9	29
Telewizor	2	12	-	-	-	2	11	27
Stworzenie/doposażenie pracowni przedmiotowych, sal językowych, laboratoriów	2	2	4	1	12	4	2	27
Sprzęt sportowy, zaplecze sportowe	1	-	3	4	6	6	5	25
Pomoce dydaktyczne	7	4	-	4	-	2	7	24
Sprzęt multimedialny	-	-	-	-	17	3	-	20
Zestawy do doświadczeń przyrodniczych, fizycznych	1	-	-	13	1	3	-	18
Zestawy map, atlasy, plansze tematyczne	1	1	-	12	-	-	2	16
Gry edukacyjne	1	-	-	8	-	-	6	15
Sprzęt audiowizualny	1	4	4	-	-	3	-	12
Rolety w oknach	-	-	-	3	-	6	2	11
Laptopy dla nauczycieli	10	-	-	-	-	-	-	10
Radiomagnetofony, dyktafony	1	2	-	1	-	-	5	9
Nowe DVD	3	5	-	-	-	-	-	8
Zestaw multimedialny	-	8	-	-	-	-	-	8
Tablice suchościeralne, magnetyczne	1	6	-	-	-	-	1	8
Nagłośnienie	-	1	2	1	-	1	1	6
Sprzęt laboratoryjny	-	3	-	-	-	-	3	6
Nowe oprogramowanie	2	-	-	2	-	-	1	5
Laminarki	-	5	-	-	-	-	-	5
Wagi z odważnikami	-	-	-	-	-	-	5	5
Indywidualne półki	3	-	1	-	-	-	-	4
Tablety	1	1	-	-	1	-	1	4
Mikroskopy, preparaty	1	-	-	2	-	-	1	4
Słowniki, książki	-	-	-	-	-	1	3	4
Nowe krzesła dla dzieci w świetlicy szkolnej	-	-	-	-	-	-	4	4
Sprzęt artystyczny (np. instrumenty)	2	1	-	-	-	-	-	3
Audiobooki	3	-	-	-	-	-	-	3

DIAGNOZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH SZKÓŁ – MIASTO RUMIA

Syposażenie sali gimnastycznej w IT, rzutnik	-	-	-	3	-	-	-	3
Wyposażenie biblioteki szkolnej w nowy sprzęt komputerowy	-	-	-	-	3	-	-	3
Magnesy	-	-	-	-	-	-	3	3
Wyposażenie kilku sal w laptopy dla każdego ucznia	-	-	-	2	-	-	1	3
Tablice demonstracyjne	2	-	-	-	-	-	-	2
Więcej książek (lektur) w języku angielskim	1	-	1	-	-	-	-	2
Odtwarzacz CD z wejściem USB	-	2	-	-	-	-	-	2
Ekran	-	1	-	-	-	-	1	2
Wizualizery	-	2	-	-	-	-	-	2
Kreatony klasówek	-	-	-	2	-	-	-	2
Meble w bibliotece szkolnej	-	-	-	2	-	-	-	2
Kamera	-	-	-	-	-	-	2	2
Stoły laboratoryjne	-	-	-	-	-	-	2	2
Zestawy słuchawkowe	-	-	-	-	-	-	2	2
Doposażenie biblioteki	-	-	-	-	1	-	1	2
Nowe stroje kaszubskie (szczególnie chłopięce)	1	-	-	-	-	-	-	1
Stanowiska do przeprowadzania doświadczeń	1	-	-	-	-	-	-	1
Zaplecze na sprzęty i stroje	1	-	-	-	-	-	-	1
Tablice z liniaturą	-	1	-	-	-	-	-	1
Liczydła, zegary, słowniki	-	1	-	-	-	-	-	1
Filmy	-	1	-	-	-	-	-	1
Czytnik kodów kreskowych i kody kreskowe	-	-	1	-	-	-	-	1
Mapy interaktywne	-	-	1	-	-	-	-	1
Nowe skały, minerały	-	-	-	1	-	-	-	1
GPS	-	-	-	1	-	-	-	1
Komplet podręczników dla uczniów	-	-	-	1	-	-	-	1
Zakup kompletu odczynników do doświadczeń	-	-	-	1	-	-	-	1
Zakup książek dla nauczycieli	-	-	-	1	-	-	-	1
Wymiana tablic sucho ścieralnych	-	-	-	-	1	-	-	1
Mikrofon i mały wzmacniacz w sali muzycznej	-	-	-	-	1	-	-	1
Materiały z zakresu terapii pedagogicznej	-	-	-	-	1	-	-	1
Badanie jakości wody	-	-	-	-	1	-	-	1
Materiały przydatne do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych	-	-	-	-	-	1	-	1
Biurko dostosowane do sprzętu	-	-	-	-	-	-	1	1
Modele anatomiczne	-	-	-	-	-	-	1	1
Pojemniki do obliczania pojemności	-	-	-	-	-	-	1	1
Nowe zabawki dla dzieci	-	-	-	-	-	-	1	1
Nowe meble w klasach	-	-	-	-	-	-	1	1
Radiomagnetofon z DD, MP3 i USB	-	-	-	-	-	-	1	1
Miejsce do relaksu w każdej sali dla młodszych	-	-	-	-	-	-	1	1
Pisaki do białych tablic	-	-	-	-	-	-	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Gama wskazań dokonywanych przez nauczycieli jest bardzo szeroka, jednakże można dostrzec, iż najczęściej pojawiającymi się elementami deklarowanych potrzeb w zakresie wyposażenia szkoły jest zakup tablic multimedialnych oraz zakup komputerów i laptopów - zarówno dla uczniów jak i dla nauczycieli. Istotne dla nauczycieli są również rzutniki, a także pozostałe urządzenia peryferyjne, takie jak drukarki, skanery, urządzenia wielofunkcyjne, itp. Ważnym elementem inwestycji, jakie mogą być zrealizowane w ramach projektu jest stworzenie i kompleksowe wyposażenie sal przedmiotowych, dedykowanych określonym grupom przedmiotów. Duże znaczenie tego działania podkreślają zarówno dyrektorzy, jak również nauczyciele.

ROZDZIAŁ IV. POTRZEBY EDUKACYJNE I ROZWOJOWE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH MIASTA RUMIA

Uzupełnieniem dla części diagnozy wynikającej z wewnętrznych dokumentów szkoły jest również analiza dokumentów strategicznych na poziomie Miasta Rumia, jak również w skali województwa pod kątem możliwości rozwoju systemu edukacji zarówno w skali lokalnej, jak również całego regionu. Analiza dokumentów strategicznych wraz z analizą dokumentów wewnętrznych szkół i badaniami ankietowymi jest istotnym elementem przeprowadzonej Diagnozy potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkół podlegających Miastu Rumia. W ramach niniejszego rozdziału dokonano stosownej analizy wszelkich dostępnych dokumentów strategicznych Miasta Rumia oraz obowiązujących dokumentów strategicznych na poziomie województwa pomorskiego, które swoim zakresem obejmują kwestie związane z rozwojem oświaty.

Analizie poddano między innymi następujące dokumenty o charakterze strategicznym dla województwa i Miasta Rumia:

1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.
2. Strategia Rozwoju Miasta Rumi do 2030 roku .
3. Strategia Rozwoju Oświaty Miasta Rumi na lata 2011-2016.

Rozwój edukacji w Mieście Rumia w oparciu o te trzy zasadnicze dokumenty strategiczne w założeniu ma prowadzić do wzmocnienia konkurencyjności Miasta w zakresie jakości edukacji i wzmocnienia jej pozycji na tle edukacji w województwie pomorskim. Działania zmierzające do poprawy jakości miejskiego systemu edukacji prowadzą między innymi do rozwoju szkół pod kątem ich wyposażenia w pomoce dydaktyczne i sprzęt ICT, jak również opierają się w znacznej mierze na pobudzeniu kluczowych kompetencji uczniów oraz kształtowaniu innowacyjnego podejścia do nauki i rozwiązywania problemów. Istotnym elementem pobudzenia rozwoju edukacji w Mieście Rumia jest również podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej miejskich szkół. Rozwój oświaty w Mieście Rumia ma przede wszystkim zmierzać w kierunku określonym dla rozwoju oświaty na poziomie całego województwa pomorskiego. Jednym z głównych celów stawianych w tym zakresie lokalnej oświacie jest stworzenie sprzyjających warunków i skutecznych narzędzi rozwoju szkół oraz dostosowanie ich oferty edukacyjnej do potrzeb środowiska lokalnego.

Założenia poczynione w Strategii Rozwoju Miasta Rumi do roku 2030 opierają się na realizacji podstawowych funkcji oświatowych przez miasto. Dostępność i rozwój edukacji jest jedną z zasadniczych kwestii mających wpływ na ogólną kondycję miasta. Dobrze wyedukowane społeczeństwo ma szersze możliwości rozwoju. W zakresie zadań

edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych w Rumi funkcjonują zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne. Miastu podlegają jednak jedynie placówki publiczne w łącznej liczbie 7 szkół, w tym jedna w postaci zespołu łączącego szkołę podstawową z Liceum ogólnokształcącym. W odniesieniu do rozwoju miejskiej edukacji nie występuje w Strategii Rozwoju Miasta Rumi do roku 2030 bezpośrednie odwołanie do edukacji. Jednakże jest ona elementem celu operacyjnego, ujętego jako „wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego”².

Wspomniane cele doskonale współgrają z zaleceniami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 oraz z dokumentami strategicznymi o znaczeniu krajowym. Zgodnie z tymi wytycznymi działania samorządów lokalnych, w tym również Miasta Rumia w zakresie rozwoju edukacji zmierzać powinny w następujących kierunkach:

- poprawa jakości edukacji,
- wyrównanie szans i niwelowanie barier w dostępie do edukacji, umożliwiającej realizację wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży pochodzących z różnych środowisk społecznych,
- zwiększenie efektywności zarządzania placówkami edukacyjnymi,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli,
- zapewnienie nowoczesnego wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt IT,
- współpraca szkół z otoczeniem - przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi jak np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- stworzenie dzieciom i młodzieży atrakcyjnych warunków do nauki i spędzania czasu wolnego w ramach szeroko zakrojonych zajęć pozalekcyjnych.

Powyższe cele wynikają z obowiązujących dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i krajowym, więc wszelkie działania realizowane w Mieście Rumia również powinny być zbieżne z tymi celami. Ich realizacja będzie możliwa między innymi dzięki wykorzystaniu środków unijnych z programów, które dostępne będą w najbliższych latach. Jednym ze źródeł w tym zakresie jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego, gdzie w ramach działania 3.2.1. Jakość edukacji ogólnej możliwe będzie podniesienie kompetencji kluczowych uczniów, zwiększenie umiejętności i kwalifikacji nauczycieli oraz wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny i teleinformatyczny. Jedną z wytycznych na poziomie krajowym w zakresie kierunków rozwoju edukacji jest zapewnienie wyższego poziomu integracji uczniom niepełnosprawnym. Założenie to obliuguje organy prowadzące do systematycznego tworzenia odpowiednich warunków do kształcenia

---

² *Strategia Rozwoju Miasta Rumi do roku 2030*, Rumia 2011, s.100.

dzieci niepełnosprawnych, które prowadzić będą do upowszechniania idei integracji. Tendencją, której realizacja widoczna jest również w szkołach podlegających Miastu Rumia jest również jest zwiększony zakres wykorzystania technologii teleinformatycznych w nauczaniu. O ile wykorzystanie możliwości płynących z e-learningu jest wciąż niewielkie, to zdecydowanie rośnie wykorzystanie potencjału sprzętowego w postaci tablic multimedialnych, komputerów, projektorów, itp.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 stawia przed edukacją szereg wyzwań, którym sprostać będą musiały również szkoły podlegające Gminie Miejskiej Rumia. Do celów związanych z rozwojem edukacji stawianych przez Strategię dla całego województwa, są następujące kierunki rozwoju pomorskiej edukacji:³

- 1) poprawa jakości kształcenia głównie w zakresie kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach edukacji z uwzględnieniem sygnałów płynących z rynku pracy;
- 2) ograniczanie dysproporcji wewnątrz regionu i zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług publicznych i infrastruktury m.in. w edukacji;
- 3) mniejsze zróżnicowanie w województwie w zakresie luk kompensacyjnych wśród pomorskich uczniów;
- 4) stworzenie efektywnego systemu edukacji poprzez poprawę spójności kształcenia na poszczególnych etapach ścieżki edukacyjnej;
- 5) rozwój systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych;
- 6) stworzenie regionalnego systemu wsparcia szkół, obejmującego m.in. doskonalenie nauczycieli;
- 7) aktywizacja mechanizmów trwałej współpracy pomiędzy szkołami i placówkami edukacyjnymi a uczelniami wyższymi i organizacjami rynku pracy;
- 8) monitorowanie losów absolwentów;
- 9) stworzenie sieci dialogu edukacyjnego w regionie.

Sukces w realizacji tych założeń zależeć będzie przede wszystkim od stworzenia właściwych ram trwałej współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami rynku pracy i organizacjami pozarządowymi w zakresie poprawy jakości edukacji, uwzględniającej rozwój kompetencji kluczowych na każdym etapie edukacyjnym. Istotnym warunkiem powodzenia w zakresie wspomnianych działań jest współdziałanie uczniów, nauczycieli, rodziców i jednostek samorządu terytorialnego dla poprawy jakości kształcenia na każdym etapie edukacji.

---

³ *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020*, s. 28-49.

Kolejnym dokumentem strategicznym, funkcjonującym w Gminie Miejskiej Rumia w odniesieniu do rozwoju miejskiej edukacji jest Strategia Rozwoju Oświaty Miasta Rumi na lata 2011-2016.

Jednym z założeń strategii jest podniesienie poziomu jakości oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, co wymaga zrealizowania wielu działań, wśród których wymienić można:

- Wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania z wykorzystaniem nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej- rozwój cyfryzacji;
- Monitoring poziomu umiejętności uczniów ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji kluczowych;
- Realizowanie działań związanych z promocją uczniów szczególnie uzdolnionych w tym realizacja programów stypendialnych;
- Doradztwo i szkolenia z zakresu nowoczesnych metod nauczania dla kadry nauczycielskiej.
- Poprawa dostępu do edukacji dla dzieci w wieku szkolnym;
- Modernizacja infrastruktury edukacyjno – dydaktycznej;
- Dostosowanie oferty i ilości zajęć pozalekcyjnych do potrzeb zarówno uczniów szczególnie uzdolnionych jak i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- Poprawa spójności kształcenia na poszczególnych etapach ścieżki edukacyjnej;
- Poprawa stanu infrastruktury edukacyjno – dydaktycznej.

Według Strategii Rozwoju Oświaty Miasta Rumi na lata 2011-2016 misją rumskiej oświaty jest ukształtowanie człowieka wrażliwego, twórczego i aktywnego społecznie o wysokim poziomie wiedzy i umiającego z niej korzystać.⁴

Dokument ten określa cele strategiczne rumskiej oświaty, które kształtują się w sposób następujący:⁵

- 1) Uzyskiwanie wysokich efektów kształcenia:
  - a) kształtowanie umiejętności kluczowych,
  - b) kształtowanie umiejętności ustawicznego uczenia się,
  - c) efektywne nauczanie języków obcych,
  - d) podnoszenie poziomu edukacji informatycznej,
  - e) stwarzanie warunków do aktywnego i biernego uczestnictwa w kulturze.
- 2) Poprawa bazy technicznej i dydaktycznej szkół i przedszkoli.

---

⁴ *Strategia Rozwoju Oświaty Miasta Rumi na lata 2011-2016*, Rumia 2011, s. 17.

⁵ *Strategia Rozwoju Oświaty Miasta Rumi na lata 2011-2016*, Rumia 2011, s. 17-19.

- 3) Tworzenie warunków do rozwijania u dzieci i młodzieży prospołecznych i proeuropejskich postaw.
- 4) Pomoc rodzinie w celu wyrównywania szans edukacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, wychowujących dzieci niepełnosprawne i żyjących w niedostatku.
- 5) Doskonalenie kadry pedagogicznej.
- 6) Wyrabianie świadomości konieczności kształcenia ustawicznego młodzieży i dorosłych.
- 7) Propagowanie zdrowego stylu życia.
- 8) Propagowanie wartości moralnych, etycznych i patriotycznych.

Strategia wytycza również pożądane kierunki rozwoju edukacji Miasta Rumia. Kierunki te wyrażają się w pięciu zasadniczych filarach działań, które z kolei obejmują bardziej szczegółowe poddziałania:⁶

1) Wysokie efekty kształcenia:

- a) przeznaczanie środków finansowych na realizację jednej dodatkowej godziny z języka polskiego lub matematyki w każdym oddziale w gimnazjum i II Liceum Ogólnokształcącym oraz w klasach IV – VI szkoły podstawowej,
- b) monitorowanie wyników egzaminów zewnętrznych i opracowywanie programów naprawczych przez szkoły,
- c) wspieranie finansowe i organizacyjne współpracy zagranicznej placówek oświatowych, polegającej szczególnie na wymianie młodzieży,
- d) nawiązywanie współpracy ze szkołami zaprzyjaźnionych miast i gmin,
- e) stwarzanie warunków do realizacji zajęć dydaktycznych w pracowniach komputerowych i medialnych z podziałem na grupy,
- f) motywowanie uczniów do nauki poprzez promowanie ich osiągnięć oraz możliwość uzyskania stypendium Burmistrza Miasta,
- g) wspieranie upowszechniania edukacji regionalnej, europejskiej i informatycznej,
- h) wspieranie edukacji niepublicznej,
- i) motywowanie nauczycieli poprzez nagradzanie za ich osiągnięcia dydaktyczno – wychowawcze (nagrody Burmistrza Miasta),
- j) kontynuowanie akcji „Cała Polska czyta dzieciom”,
- k) dofinansowywanie konkursów międzyszkolnych,
- l) współpraca z uczelniami wyższymi.

2) Dbalność, modernizacja i rozwój bazy oświatowej.

---

⁶ Tamże, s.18-19.

3) Opieka i wychowanie:

- a) wspieranie edukacji dzieci niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych oraz organizowanie oddziałów integracyjnych,
- b) monitorowanie stanu zdrowia uczniów i ich rozwoju psychofizycznego oraz podejmowanie stosownych działań profilaktycznych,
- c) organizowanie zajęć umuzykalniających oraz lekcji muzealnych i bibliotecznych,
- d) tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego,
- e) koordynowanie współpracy pedagogów szkolnych z pracownikami socjalnymi MOPS w celu pełnego rozpoznawania sytuacji społecznej uczniów,
- f) organizowanie w szkołach pomocy socjalnej dla potrzebujących uczniów,
- g) kontynuowanie programu „Rumia – bezpieczne miasto – bezpieczna szkoła”,
- h) finansowanie i organizowanie w placówkach zajęć profilaktycznych,
- i) organizowanie aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w czasie ferii i wakacji,
- j) stwarzanie warunków do bardziej aktywnego włączania się rodziców na rzecz działań oświatowo – wychowawczych,
- k) tworzenie warunków do pełnego wykorzystania szkolnych sal gimnastycznych w dni wolne od pracy,
- l) ewaluacja szkolnych programów wychowawczych i profilaktycznych,
- m) organizowanie akademii i uroczystości miejskich i szkolnych,
- n) wspieranie współpracy ze środowiskiem,
- o) organizowanie zajęć wyrównawczych,
- p) propagowanie idei wolontariatu.

4) Ustawiczny rozwój kadry pedagogicznej

- a) wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli poprzez określanie korzystnych dla nauczycieli planów dofinansowania form doskonalenia zawodowego,
- b) stwarzanie warunków do zatrudniania nauczycieli – specjalistów.

5) Oferta edukacyjna dla dorosłych

- a) stwarzanie warunków do tworzenia w mieście szkół ponadgimnazjalnych dla dorosłych, w tym niepublicznych,
- b) wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- c) współpraca z samorządem powiatowym w kwestii korelacji decyzji oświatowych do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Gmina Miejska Rumia nie posiada innych dokumentów strategicznych, które są tematyką i zakresem dotyczyłyby rozwoju edukacji na terenie miasta.

ROZDZIAŁ V. HIERARCHIA I CHARAKTER WSPARCIA WYNIKAJĄCE ZE ZDIAGNOZOWANYCH POTRZEB

Dyrektorzy zostali zapytani w formularzu o to jak oceniają realizację określonych działań w ich szkole oraz o to, czy widzą potrzebę rozwijania tych działań. Pytania dotyczyły konkretnych form aktywności, związanych z możliwymi do realizacji w ramach projektu działaniami, takimi jak: rozwój kompetencji kluczowych u uczniów, pobudzanie kreatywności i innowacyjności poprzez nauczanie oparte na metodzie eksperymentu, rozwój doradztwa zawodowego, indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, korzystanie z TIK i rozwijanie kompetencji informatycznych, wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów oraz doskonalenie zawodowe nauczycieli. Poglądy w tym zakresie zarówno dyrekcji, jak i kadry pedagogicznej wynikają wprost z udzielanych przez nich odpowiedzi w ramach kompleksowej ankiety. Natomiast dodatkowe pytanie w formularzu potwierdziło potrzebę określonych działań związanych z realizacją planowanych projektów edukacyjnych, zaprezentowanych w ujęciu syntetycznym. Odpowiedzi udzielane przez poszczególne szkoły zostały ujęte w tabeli 47, z której w sposób bezpośredni wynika potrzeba realizacji określonych działań w ramach projektu w odniesieniu do poszczególnych placówek.

Dostrzec można, iż nawet w przypadku elementów ocenianych przez dyrektorów jako spełniane w stopniu bardzo dobrym, widzą oni potrzebę realizowania tych działań w dalszym ciągu. Dyrektorzy szkół deklarują przekonanie do zdecydowanej konieczności realizacji większości wskazanych działań w ramach projektu, choć w szkołach podstawowych w odniesieniu do doradztwa edukacyjno-zawodowego często nie dostrzega się takiej konieczności. Dyrektorzy szkół podstawowych nie wskazują najczęściej doradztwa edukacyjno-zawodowego jako koniecznego do podejmowania działania. Inaczej jest w przypadku gimnazjów, gdzie doradztwo jest doceniane i pożądanego do realizacji. Wynika to prawdopodobnie z faktu, iż szkoły podstawowe nie mają w swoim programie doradztwa edukacyjno-zawodowego, a dopiero od gimnazjum stanowi ono element programu nauczania. Niemniej jednak ze Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 wynika, władze regionu kładą znaczący nacisk na prowadzenie właściwego doradztwa edukacyjno-zawodowego na każdym szczeblu edukacji, a więc również w klasach młodszych szkoły podstawowej. Oczywistym jest jednak, że forma i charakter zajęć z doradztwa edukacyjnego będzie się różnił na różnych szczeblach edukacji. Zajęcia w tym zakresie dla klas młodszych szkoły podstawowej polegać mogą np. na spotkaniach z przedstawicielami określonych zawodów lub na wycieczkach do zakładów pracy, tak by było to ciekawe dla dzieci. W klasach starszych i w gimnazjach doradztwo przyjmie już z kolei bardziej praktyczną formę.

Tabela 47. Potrzeba realizacji określonych działań w ramach projektu w rumskich szkołach

Wyszczególnienie		Jak ocenia Pan/i realizację poniższych działań w swojej szkole?				Czy uważa Pan/i, że warto rozwijać lub doskonalić te działania?				
		Jest bardzo dobrze	Jest wystarczająco dobrze	Nie wszystko się udaje	Rzadko podejmujemy takie działania	Zdecydowanie TAK	Raczej TAK	Nie mam zdania	Raczej NIE	Zdecydowanie NIE
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1										
1.	Rozwój kompetencji kluczowych u uczniów			X		X				
2.	Rozbudzanie kreatywności i innowacyjności poprzez nauczanie oparte na metodzie eksperymentu			X		X				
3.	Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego				X				X	
4.	Indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych			X			X			
5.	Korzystanie z TIK i rozwijanie kompetencji informatycznych			X		X				
6.	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów			X		X				
7.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli			X			X			
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 6										
1.	Rozwój kompetencji kluczowych u uczniów		X			X				
2.	Rozbudzanie kreatywności i innowacyjności poprzez nauczanie oparte na metodzie eksperymentu				X	X				
3.	Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego				X				X	
4.	Indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych	X				X				
5.	Korzystanie z TIK i rozwijanie kompetencji informatycznych		X			X				
6.	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów	X				X				
7.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli	X				X				
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 9 i IILLO - ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH										
1.	Rozwój kompetencji kluczowych u uczniów		X			X				
2.	Rozbudzanie kreatywności i innowacyjności poprzez nauczanie oparte na metodzie eksperymentu		X				X			
3.	Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego			X			X			
4.	Indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych		X			X				
5.	Korzystanie z TIK i rozwijanie kompetencji informatycznych	X				X				
6.	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów			X		X				
7.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli		X			X				
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 10										
1.	Rozwój kompetencji kluczowych u uczniów	X				X				
2.	Rozbudzanie kreatywności i innowacyjności poprzez nauczanie oparte na metodzie eksperymentu		X			X				
3.	Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego		X				X			
4.	Indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych	X				X				
5.	Korzystanie z TIK i rozwijanie kompetencji informatycznych		X			X				
6.	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów	X				X				
7.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli	X				X				
GIMNAZJUM NR 1										
1.	Rozwój kompetencji kluczowych u uczniów			X		X				
2.	Rozbudzanie kreatywności i innowacyjności poprzez nauczanie oparte na metodzie eksperymentu			X		X				
3.	Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego			X		X				
4.	Indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych		X			X				
5.	Korzystanie z TIK i rozwijanie kompetencji informatycznych		X			X				
6.	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów		X			X				
7.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli	X				X				

DIAGNOZA POTRZEB EDUKACYJNYCH I ROZWOJOWYCH SZKÓŁ – MIASTO RUMIA

Wyszczególnienie	Jak ocenia Pan/i realizację poniższych działań w swojej szkole?				Czy uważa Pan/i, że warto rozwijać lub doskonalić te działania?				
	Jest bardzo dobrze	Jest wystarczająco dobrze	Nie wszystko się udaje	Rzadko podejmujemy takie działania	Zdecydowanie TAK	Raczej TAK	Nie mam zdania	Raczej NIE	Zdecydowanie NIE
GIMNAZJUM NR 2									
1.		X			X				
2.			X			X			
3.	X				X				
4.		X			X				
5.		X			X				
6.		X			X				
7.	X				X				
GIMNAZJUM NR 4									
1.		X				X			
2.		X				X			
3.			X		X				
4.		X			X				
5.			X		X				
6.			X		X				
7.		X				X			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych i formularzy dodatkowych wypełnianych przez dyrektorów szkół

W zakresie informacji przedstawionych w tabeli 47 wyraźnie widać, iż w większości szkół dyrektorzy przeważnie wybierali opcje odpowiedzi, które wskazywały na fakt, iż w określonym zakresie nie wszystko się udaje i dostrzegali oni zdecydowaną konieczność realizacji lub doskonalenia określonego działania. Wyjątkiem jest w tym przypadku postrzeganie konieczności realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach podstawowych nr 1 i 6.

Odpowiedzi wynikające z tabeli 47 są podsumowaniem i potwierdzeniem opinii dyrektorów i grona pedagogicznego w zakresie podejścia do określonych form działań możliwych do realizacji w ramach projektu.

Niniejszy rozdział przedstawia syntetyczne ujęcie zrealizowanych badań i analiz w zakresie wsparcia, jakie wskazane jest do realizacji w ramach projektu edukacyjnego, na potrzeby którego powstała niniejsza Diagnoza. Rozdział ten prezentuje hierarchię potrzeb wszystkich szkół podlegających Miastu Rumia. Proponowany zakres wsparcia w ramach projektu, wynika w sposób bezpośredni z przeprowadzonych analiz oraz diagnozy potrzeb edukacyjnych i rozwojowych każdej ze szkół. Zakres proponowanego wsparcia został określony w odniesieniu do pięciu zasadniczych elementów - 1) kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, w tym rozbudzania kreatywności i innowacyjności poprzez nauczanie

oparte na formie eksperymentu, 2) rozwoju doradztwa edukacyjnego i zawodowego, 3) działania na rzecz osób niepełnosprawnych i osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, 4) wyposażenia szkoły w pomoce dydaktyczne i sprzęt teleinformatyczny oraz 5) podniesienia kwalifikacji nauczycieli. Rozdział został podzielony na podrozdziały odpowiadające tym grupom tematycznym.

Przedstawione w rozdziale informacje wynikają w sposób bezpośredni z zebranych danych, które zostały usystematyzowane we wcześniejszych rozdziałach Diagnozy.

5.1. ROZWÓJ KOMPETENCJI KLUCZOWYCH U UCZNIÓW

W zakresie rozwoju kompetencji kluczowych uczniów podstawowe działania rekomendowane w ramach planowanego projektu obejmować powinny następujące kwestie:

- Konieczność realizacji zajęć wyrównawczych i rozszerzonych w zakresie przedmiotów wiodących, wchodzących w skład sprawdzianu szóstoklasisty i egzaminu gimnazjalnego we wszystkich szkołach (język polski, matematyka i języki obce oraz przedmioty przyrodnicze). Potrzebę w tym zakresie wykazują wszystkie grupy respondentów;
- Najgorzej uczniowie wypadają podczas sprawdzianu szóstoklasisty i egzaminu gimnazjalnego w części matematycznej, więc konieczne jest przeprowadzenie działań związanych ze stworzeniem zajęć wyrównawczych z matematyki dla uczniów słabszych oraz zajęć dodatkowych z matematyki na poziomie rozszerzonym dla uczniów zdolniejszych, co pozwoli poprawić wyniki egzaminów zewnętrznych.
- Wskazane są działania związane z podniesieniem skuteczności szkół w zakresie kształtowania umiejętności kluczowych u uczniów, takich jak m.in. zmysł przedsiębiorczości, posługiwanie się językami obcymi, planowanie, organizacja i realizacja procesu uczenia się, umiejętność rozwiązywania problemów, umiejętność pracy w zespole oraz twórczość, kreatywność i innowacyjność. Zalecana jest realizacja tego typu działań w ramach kół zainteresowań i dodatkowych zajęć realizowanych w ramach projektu oraz w formie warsztatowej.
- Uzupełnieniem działań związanych z lepszym kształtowaniem kompetencji uczniów powinny być zajęcia prowadzone metodą warsztatową oraz wyjazdy

edukacyjne i wizyty studyjne, pozwalające poznać praktyczną stronę nauki czerpanej w szkole.

- Podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia kompetencji kluczowych u uczniów powinno dotyczyć każdej ze szkół.
- Wśród wskazywanych przez dyrektorów i nauczycieli sposobów na poprawę skuteczności kształtowania kompetencji kluczowych wymieniane były między innymi takie działania jak: realizacja zajęć laboratoryjnych i przeprowadzanie doświadczeń, doposażenie szkoły w sprzęt IT i pomoce dydaktyczne, ukształtowanie w uczniach właściwego podejścia do nauki poprzez m.in. naukę metod skutecznego uczenia się, a także podnoszenie kompetencji nauczycieli.

5.2. DORADZTWO EDUKACYJNO-ZAWODOWE

Analiza przeprowadzona w ramach niniejszej Diagnozy wskazuje na fakt, iż doradztwo edukacyjno-zawodowe w szkołach podstawowych właściwie nie funkcjonuje. Wyjątkiem są gimnazja i liceum ogólnokształcące. W związku z powyższym w ramach realizowanego projektu konieczne jest ujęcie następujących działań związanych z doradztwem edukacyjnym i zawodowym:

- Wskazane jest wprowadzenie zajęć w zakresie doradztwa edukacyjnego i zawodowego do szkół, co wynika z wojewódzkich tendencji w tym zakresie i pozwala lepiej dostosować system edukacji do potrzeb lokalnego rynku;
- Jednym z najniżej ocenianych przez dyrekcję i nauczycieli wskaźników jest pomoc uczniom w planowaniu edukacji i kariery zawodowej, dlatego wskazane jest nie tylko realizowanie dodatkowych zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów na każdym poziomie edukacji, lecz również istotne jest przemyślenie trwałych działań w tym zakresie, np. poprzez trwałą współpracę z Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną.
- Doradztwo edukacyjno-zawodowe powinno objąć wszystkie dzieci uczestniczące w projekcie, choć w przypadku młodzieży gimnazjalnej i uczniów młodszych klas szkoły podstawowej powinno ono mieć zróżnicowaną formę, dostosowaną do potrzeb i możliwości grupy docelowej.
- Doradztwo może być realizowane zarówno w formie zajęć grupowych (np. spotkania z przedstawicielami zawodów w młodszych klasach i wyjazdy studyjne w klasach starszych) oraz w formie doradztwa indywidualnego, obejmującego

zbadanie predyspozycji danego ucznia w odniesieniu do dalszej edukacji i przygotowania do uczestnictwa na rynku pracy.

- W ramach doradztwa zawodowego wskazane jest również prowadzenie działań pobudzających przedsiębiorczość uczniów, gdyż jest to najniżej oceniana kompetencja kluczowa w każdej ze szkół.
- Doradztwo edukacyjno-zawodowe można połączyć z wyjazdami studyjnymi, np. do dobrze prosperujących firm i instytucji. Potrzeba wyjazdów studyjnych była wskazywana przez dyrekcję i nauczycieli.

5.3. UCZNIOWIE NIEPEŁNOSPRAWNI I UCZNIOWIE ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

W szkołach podlegających Miastu Rumia stosunkowo nieduży odsetek stanowią osoby niepełnosprawne, jednakże znacznie większą liczbę w gronie wszystkich uczniów reprezentują uczniowie o specyficznych potrzebach edukacyjnych, wyrażających się problemami w nauce. W związku z tym wskazane jest wprowadzenie zajęć wyrównawczych i działań związanych z rozpoznaniem indywidualnych potrzeb i możliwości edukacyjnych takich uczniów. Odpowiednie działania skierowane na tę grupę pozwolą poprawić wyniki w nauce. Dyrektorzy wskazują również na potrzebę realizacji zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w klasach młodszych.

Wskazane jest również nakierowanie działań na uczniów szczególnie uzdolnionych, co realizowane może być w formie zajęć dodatkowych lub kół zainteresowań. Potrzeba większego skupienia się na uczniach zdolnych jest wyraźnie wskazywana przez dyrektorów szkół, jak również wynika w sposób bezpośredni z dokumentów wewnętrznych szkoły oraz wniosków z nadzoru pedagogicznego.

Istnieje bardzo istotna konieczność podjęcia w ramach projektu działań związanych z terapią pedagogiczną i psychologiczną dla osób ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi. Ta grupa uczniów stanowi bowiem znaczny odsetek uczniów szkół w Mieście Rumia. Właściwie prowadzona terapia może z kolei zmniejszyć negatywne skutki wynikające z dysfunkcji edukacyjnych uczniów, co będzie przynosiło pozytywne efekty przez kolejne lata po zakończeniu realizacji projektu.

5.4. WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH

Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży polega między innymi na zapewnieniu im równego i nieskrępowanego dostępu do korzystania z wysokiej jakości edukacji. Realizuje się to między innymi poprzez zniwelowanie barier w dostępie do korzystania z zajęć dodatkowych. W związku z powyższym zaleca się w ramach projektu następujące działania:

- Istotną barierą uczestnictwa w zajęciach dodatkowych wskazywaną przez wszystkie grupy respondentów są ograniczenia wynikające z dojazdów. We wniosku o dofinansowanie należałoby uwzględnić również dowożenie dzieci na zajęcia i odwożenie ich po zajęciach.
- Bardzo ważną barierą uczestnictwa w projekcie wskazywaną przez dyrekcję, nauczycieli i uczniów jest brak środków finansowych na uczestnictwo w zajęciach dodatkowych. Realizacja zajęć tego typu w ramach projektu pozwoli rozwiązać problem braku środków na sfinansowanie udziału uczniów w tego typu zajęciach.
- Wyrównanie szans edukacyjnych powinno być również realizowane poprzez zajęcia wyrównawcze dla uczniów słabszych w zakresie przedmiotów wiodących (język polski, matematyka, języki obce (angielski i niemiecki) oraz w zakresie przedmiotów przyrodniczych.
- Respondenci wskazują również na fakt konieczności stworzenia odpowiednich pracowni (w ramach przedmiotów przyrodniczych, pracowni językowych i informatycznych) jako sposobów na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

5.5. DOSKONALENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH NAUCZYCIELI

Nauczyciele i dyrekcja wskazali na potrzebę podjęcia szeregu działań związanych z podniesieniem kwalifikacji i umiejętności nauczycieli. W odpowiedzi na zgłoszone potrzeby rekomenduje się realizację w projekcie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji nauczycieli. Realizowane one powinny być w ramach studiów podyplomowych i/lub w ramach szkoleń, kursów i warsztatów, które swoim zakresem obejmą różnorodną tematykę. Swoją tematyką powinny one obejmować między innymi kursy i szkolenia w zakresie skutecznego nauczania dzieci i młodzieży ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi oraz sposobów wykorzystania potencjału uczniów zdolnych. Istotnym rodzajem

szkoleń, których potrzeba była wskazywana przez dyrekcję i nauczycieli są szkolenia w zakresie wykorzystania technologii teleinformatycznych dla lepszego kształcenia uczniów. Wskazana jest również realizacja kursów językowych oraz szkoleń w zakresie prowadzenia zajęć metodą warsztatową i metodą eksperymentu.

5.6. WYPOSAŻENIE SZKÓŁ W POMOCE DYDAKTYCZNE I SPRZĘT ICT

W zakresie wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt ICT w wyniku przeprowadzonej Diagnozy potrzeb edukacyjnych i rozwojowych szkół zidentyfikowano następujące potrzeby:

- Niemalże wszystkie szkoły są niedostatecznie wyposażone w sprzęt ICT. Należałoby je doposażyć według wskazań poczynionych przez dyrektorów i nauczycieli
- Konieczność modernizacji sieci komputerowej funkcjonującej w szkołach.
- Modernizacja sprzętu informatycznego i oprogramowania funkcjonującego w szkole - dotyczy większości badanych szkół,
- Stworzenie nowoczesnych pracowni w zakresie przedmiotów przyrodniczych, pracowni językowych oraz pracowni informatycznych w szkołach.
- Zakup tablic interaktywnych, rzutników i komputerów według wskazanych potrzeb.
- Zakup pomocy dydaktycznych.

Konkretne ilości sprzętu, jakiego potrzebują poszczególne szkoły zostały określone w odpowiedziach udzielanych przez dyrektorów, więc na etapie pisania wniosku o dofinansowanie konieczne będzie uściślenie potrzeb z poszczególnymi szkołami, tak by zmieściły się one w limicie kwotowym przypadającym na szkoły w zakresie zakupu sprzętu i pomocy dydaktycznych. Limit ten kształtuje się na poziomie 140 tysięcy złotych w przypadku szkół poniżej 300 uczniów oraz na poziomie 200 tysięcy złotych w odniesieniu do szkół liczących powyżej 301 uczniów.

Diagnoza w sposób jasny wskazuje potrzeby naświetlone przez wszystkie badane grupy respondentów. Jej wyniki posłużą do przygotowania wniosku o dofinansowanie, w zakresie edukacji ogólnej. Zostanie ona również wykorzystana we wszelkich innych formach dofinansowania, o ile cele danego naboru będą zbieżne z obranym przez Miasto kierunkiem rozwoju oświaty.

Efektami wdrożenia wyników Diagnozy będą przede wszystkim takie korzyści, jak:

- kompleksowe wspomaganie szkół w zakresie podnoszenia poziomu jakości edukacji i rozwijania kompetencji kluczowych uczniów,
- poszerzanie oferty kształcenia ogólnego na poziomie podstawowym i gimnazjalnym w powiązaniu z potrzebami lokalnego rynku,
- rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów,
- wyposażenie szkół w niezbędną infrastrukturę, materiały i pomoce dydaktyczne,
- doskonalenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych nauczycieli.

Ścisłe powiązanie podejmowanych działań ze zdiagnozowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi szkół, wpłynie w sposób znaczący na rozwój edukacji oraz podniesienie jakości świadczonych usług edukacyjnych szkół podlegających Miastu Rumia. Jednocześnie przyczyni się do zniwelowania barier w dostępie do nowoczesnej edukacji, opartej o technologie teleinformatyczne i innowacyjne formy nauczania. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów i lokalnej gospodarki oraz szeroko zakrojona współpraca szkół z instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz edukacji przyczynią się do poprawy jakości edukacji w Mieście Rumia.

Diagnoza wskazuje określone kierunki działań, których podjęcie jest niezbędne dla poprawy skuteczności działania szkół podlegających Miastu Rumia. Szczegóły działań, określające między innymi liczbę godzin zajęć w tygodniu, liczbę uczniów uczestniczących w poszczególnych rodzajach zajęć, jak również liczbę nauczycieli, których kwalifikacje i kompetencje będą rozwijane w ramach projektu, będą ustalone na etapie pisania wniosku o dofinansowanie poprzez właściwe deklaracje w tym zakresie poszczególnych dyrektorów szkół.

PODSUMOWANIE

Badaniu poddano wszystkie 8 szkół podlegających Miastu Rumia. Łącznie przeprowadzono 1484 ankiet. Badana populacja obejmowała 369 nauczycieli oraz 8 Dyrektorów, a także 963 uczniów – średnio po 120 uczniów na każdą z ośmiu badanych szkół oraz 144 rodziców. Szkół jest osiem, ponieważ w ramach Zespołu Szkół Ogólnokształcących funkcjonują dwie szkoły – Szkoła Podstawowa nr 9 oraz II Liceum Ogólnokształcące. Wyniki badań przedstawione zostały w sposób syntetyczny w poszczególnych częściach niniejszego opracowania. W części opracowania pokazano indywidualną analizę każdej ze szkół, z kolei w innej części, gdzie analizowano poszczególne grupy potrzeb przedstawiono szkoły w ujęciu zbiorczym, co pozwoliło na porównanie ich potrzeb i oczekiwań, jak również zbadanie różnic i podobieństw między szkołami w zakresie deklaracji związanych z potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi tych placówek.

W wyniku przeprowadzonej analizy można jednoznacznie stwierdzić, że występują znaczne podobieństwa pomiędzy poszczególnymi grupami respondentów reprezentujących tę samą szkołę w zakresie podejścia do działań związanych z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów oraz środowiska, w jakim działa szkoła. Korelacja widoczna jest zwłaszcza w odniesieniu do nauczycieli i dyrekcji szkoły, co wynika prawdopodobnie z jednolitej wizji kierunku rozwoju szkoły, wykazywanym przez dyrekcję i grono pedagogiczne. Z kolei uczniowie najczęściej prezentowali bardziej indywidualne podejście do tematu dodatkowych zajęć, z jakich chcieliby skorzystać. Z odpowiedzi udzielanych przez uczniów wynika, że są oni mniej nastawieni na dodatkowe zajęcia związane z obowiązkowymi przedmiotami, takimi jak język polski, matematyka, język angielski, natomiast chętniej deklarują udział w zajęciach związanych z ich hobby i zainteresowaniami. Przyczyną niechęci uczniów do uczestnictwa w dodatkowych zajęciach z przedmiotów podstawowych wynika również z faktu, że uczniowie często mają bardzo mocno wypełniony grafik szeregiem zajęć dodatkowych, na które kierują ich rodzice, lub takich w których uczestniczą z własnej inicjatywy.

W każdej badanej szkole ankiety wypełniało 120 uczniów, reprezentujących poszczególne klasy. Liczebność grupy uczniów poddanych badaniu ustalano zgodnie z obowiązującymi w statystyce i badaniach rynkowych zasadami. Liczebność grupy badawczej ustalono na poziomie niemalże trzykrotnie wyższym niż minimalna liczba członków określonej społeczności, która zgodnie z zasadą badań ankietowych powinna być poddana badaniu. Pozwoliło to zapewnić wysoki poziom wiarygodności danych zebranych w badaniu, przy jednoczesnym bardzo niskim poziomie błędów statystycznych.

Najczęściej wybieranymi rodzajami zajęć wyrównawczych i dodatkowych był język polski, matematyka i język angielski. Takie wskazania były dokonywane głównie przez dyrekcję i nauczycieli, ponieważ uczniowie byli nieco mniej skłonni do wskazywania przedmiotów obowiązkowych jako tych, z których chcieliby mieć dodatkowe zajęcia. Większe pole do popisu uczniowie mieli w przypadku kół zainteresowań, gdzie wskazywali tematykę bardzo różnorodną, związaną z ich pasją i hobby, którymi były często różne rodzaje sportu. W przeprowadzonym badaniu można dostrzec również inną istotną zależność. Większość badanych chce korzystać z zajęć dodatkowych w formie stacjonarnej, a nie w ramach e-learningu. Rzadko też pojawiają się wskazania dotyczące realizacji zajęć w weekend. Wskazania takie dotyczą najczęściej kółek zainteresowań, głównie sportowych i turystycznych. W odniesieniu do innych zajęć zarówno uczniowie, jak i nauczyciele nie deklarują chęci ich realizacji w dniach wolnych od nauki. Obserwuje się tendencję, że nauczyciel danego przedmiotu chętniej wskazuje swój przedmiot jako niezbędny do realizacji zarówno w ramach zajęć wyrównawczych, jak również w odniesieniu do zajęć na poziomie rozszerzonym. Nierzadko zdarzało się również, że wskazywał swój przedmiot jako jedyny do realizacji w zakresie zajęć wyrównawczych i zajęć na poziomie rozszerzonym.

Respondenci chętnie też deklarują chęć i konieczność organizowania wyjazdów edukacyjnych. Destynacją tego typu wyjazdów są najczęściej Centra Naukowe (Kopernik w Warszawie, Experyment w Gdyni, Hewelianum w Gdańsku). Chętnie widziane są również wyjazdy do muzeów (m.in. Muzeum Powstania Warszawskiego i Muzeum Hymnu Polskiego).

W odpowiedziach udzielanych przez respondentów widać również różnice wynikające z poziomu edukacji. Zarówno uczniowie, jak i nauczyciele szkół podstawowych zazwyczaj wymieniali mniejszy wachlarz możliwości do zrealizowania zajęć niż miało to miejsce w przypadku gimnazjów i II Liceum Ogólnokształcącego. Im wyższy był stopień edukacji, tym lepiej oceniana była skuteczność szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowej uczniów. Tę zależność widać zarówno w odpowiedziach udzielanych przez dyrekcję szkół, jak również przez nauczycieli i samych uczniów. Zmieniał się również deklarowany zakres dodatkowych zajęć. W przypadku szkół podstawowych wykazywano raczej chęć realizacji zajęć z przedmiotów podstawowych takich jak język polski, matematyka, język obcy. W odniesieniu do gimnazjów wachlarz ten poszerzał się o fizykę, chemię, biologię, geografę i historię.

Szeroki jest również zestaw barier, uniemożliwiających uczniom korzystanie z dodatkowych zajęć, kółek zainteresowań i wyjazdów edukacyjnych. Do podstawowych przeszkód w tym zakresie najczęściej zalicza się dwuzmianowy charakter pracy szkoły, brak motywacji do nauki po stronie ucznia, jak również niedostateczne zainteresowanie ze strony

uczniów, a także przeładowany plan dnia uczniów oraz brak zainteresowania ze strony rodziców. Brak zaangażowania ze strony rodziców oraz zbyt niska motywacja uczniów, a także braki w poziomie wiedzy wynikające z poprzednich szczebli edukacji są również najczęściej wymienianymi przyczynami niepowodzeń szkolnych.

Wśród wymienianych sposobów na zwiększenie skuteczności szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych pojawiały się rozwiązania związane z nauką metodą projektów, zlikwidowanie zmianowości oraz zmniejszenie liczebności klas, a także rozwijanie współpracy między szkołami oraz między szkołą a jej otoczeniem (rodzicami, organizacjami pozarządowymi, uczelniami i instytucjami powołanymi do pomocy dziecku i rodzinie). Uczniowie wskazywali również takie sposoby jak spotkania z ciekawymi ludźmi i ludźmi, którzy odnieśli sukces w różnych dziedzinach życia.

Szkoły w większości są dobrze wyposażone w sprzęt IT i wykorzystywany jest on często w ramach prowadzonych lekcji. Niemniej jednak, mimo dobrego wyposażenia szkoły nauczyciele i dyrekcja wskazują na potrzebę zakupu na rzecz szkoły różnych rodzajów urządzeń IT. Najczęściej wskazywane są tablice interaktywne oraz komputery i projektory multimedialne. Nauczyciele i dyrekcja wskazywali nierzadko również konieczność wymiany obecnie używanego sprzętu komputerowego na nowszy.

W odpowiedziach udzielanych przez dyrekcję i nauczycieli widoczne jest również zrozumienie dla procesu ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez nauczycieli. Najczęściej wskazywanymi rodzajami umiejętności i kompetencji, które mogłyby być rozwijane w ramach szkoleń i kursów były szkolenia dotyczące skutecznych metod nauczania, wykorzystania nowoczesnych rozwiązań IT w procesie kształcenia dzieci i młodzieży oraz szkolenia związane z podniesieniem kwalifikacji językowych nauczycieli.

Szkoły, w których nie ma etatu psychologa lub psychoterapeuty zgłaszana jest potrzeba stworzenia takiego etatu.

Odpowiedzi nauczycieli, dyrekcji, uczniów i rodziców wzajemnie się uzupełniają pokazując pełen obraz rzeczywistości w odniesieniu do poddanych badaniu szkół.